

Najaarsnota 2021

Inhoudsopgave

Najaarsnota 2021	1
Inhoudsopgave	3
Samenvatting.....	5
Leeswijzer.....	7
Financieel beeld	9
Ambities.....	27
Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland.....	29
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	35
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen.....	45
Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland	51
Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland	61
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	73
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland.....	79
Overzicht Algemene middelen en Organisatie.....	87
Indicatoren.....	95
Paragrafen.....	103
Paragraaf Arbeidskosten (loonkosten en inhuur).....	105
Paragraaf Bedrijfsvoering	107
Paragraaf Subsidies	111

Samenvatting

Leeswijzer

Opzet van de najaarsnota

Voor u ligt de Najaarsnota 2021. De voorjaarsnota en najaarsnota zijn bijstellingsproducten. Omdat de betreffende producten ook zelfstandig leesbaar moeten zijn, ook op de website, worden een aantal onderdelen opnieuw opgenomen zonder dat hier een wijziging op plaats vindt. Omdat veel materiaal ongewijzigd terugkomt zodat het op de website zelfstandig leesbaar is, is het papieren boekwerk relatief dik voor een bijstellingsproduct.

Waar zijn de bijstellingen opgenomen?

Provinciale Staten voert zijn budgetrecht uit op de doelen. Daarom stelt Provinciale Staten de budgetmutaties vast zoals die zijn opgenomen binnen de ambities onder "Wat mag dat kosten?" en waar noodzakelijk een beleidsmatige toelichting bij "Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?"

Als er ten opzichte van de begroting geen wijzigingen zijn dan zal er standaard een zin zijn opgenomen dat er geen wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Voor de leesbaarheid zijn in het ambitieplan de teksten van de ambities en doelen overgenomen zoals in de begroting is opgenomen. Voor de beleidsprestaties zijn de namen blijven staan maar niet de tekst zoals in de begroting was opgenomen.

Opbouw van een ambitie

De P&C producten kennen een uitwerking in 3 niveaus:

1. De ambitie wordt verder uitgewerkt in
 - Beleidsdoelen (PS) - Wat willen we bereiken?
 - Beleidsprestaties (GS) - Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?
 - Hoeveel middelen zetten we daarvoor in - Wat mag dat kosten?"
2. Provinciale Staten stelt de uitwerking van de ambities en beleidsdoelen vast inclusief de middelen die hiervoor op het niveau van het doel beschikbaar voor worden gesteld. Gedeputeerde Staten stelt de uitwerking van de beleidsprestaties en de middelen die daarvoor beschikbaar worden gesteld vast.

Financieel beeld

Samenvatting

De centrale vraag voor begrotingsjaar 2021 is hoe de beschikbare middelen zo effectief mogelijk ingezet kunnen worden voor de uitdagingen die onze provincie kent, onze ambities zijn hoog, maar de structurele financiële ruimte is beperkt. Deze najaarsnota laat zien dat er op korte termijn er incidenteel ruimte is maar structureel niet.

Om een beter beeld te kunnen krijgen over de financiële ruimte en invulling van onze ambities is de najaarsnota door het college tegelijk met de begroting 2022 beoordeeld. Hierbij zijn drie ordenende vragen gebruikt om tot keuzes te komen:

1. Wat is er komende twee jaar nodig, mede gegeven de urgentie van post-corona? (2 jaar vooruit kijken)
2. Welke middelen zijn nodig om voor een aantal (transitie)thema's een voldoende basisniveau te borgen in de volgende Statenperiode (6 jaar vooruit kijken)?
3. Welke lange termijn issues die een structurele doorwerking hebben vragen nu om keuzes? (15 jaar vooruit kijken)

De bijstellingen in deze najaarsnota zijn enerzijds ingegeven door autonome ontwikkelingen (zoals provinciefonds, extra bijdragen vanuit het rijk) en verschuivingen in planning, anderzijds door bovenstaande 3 ordenende vragen in de begroting 2022.

In het hoofdstuk financieel beeld wordt in detail ingegaan op de financiële effecten van de gemaakte keuzes. In deze samenvatting is de kern daarvan opgenomen.

Deze Najaarsnota laat het beeld zien vanaf 2021 en het meerjarige effect van deze bijstellingen. De keuzes vanaf 2022 om de provinciale begroting financieel gezonder te maken zijn opgenomen in de begroting 2022. Omdat deze keuzes in de begroting 2022 zijn verwerkt zijn deze uiteraard niet zichtbaar in het meerjarige begrotingssaldo in de najaarsnota 2021 en laat deze een positiever beeld zien dan de begroting 2022. Het is dus met name ten aanzien van de jaren na 2022 goed om de begrotingsvoorstellen 2022 en verder er bij te betrekken.

De najaarsnota 2021 laat een stijging in lasten zien t.o.v. de voorjaarsnota 2021. Dit is grotendeels veroorzaakt door de extra baten, welke leiden tot hogere lasten, die ontvangen zijn m.b.t. de corona maatregelen OV en de rijksbijdrage natuur. Daarnaast is er voor schone energie ook een stijging in de lasten te zien door de stappen die gezet zijn in de duurzame verwarmingsvoorziening.

Traditiegetrouw is de najaarsnota ook het moment dat de planningen en budgetten worden aangepast naar de nieuwe prognoses. Dit heeft geleid tot enkele bijstellingen van planningen waarbij ook de budgetten van meerjarige projecten en subsidieregelingen worden gefaseerd in de tijd.

Elk jaar wordt er een budget gereserveerd voor noodzakelijke prijscompensaties in afwachting van vaststelling van het prijsindexatie beleid. Voor 2021 is een deel van de prijsindexatie opgevangen in bestaande budgetten. Daarom valt in deze najaarsnota het restant van de stelpost vrij ten gunste van de algemene middelen.

Het lastenniveau in de najaarsnota 2021 en de daarmee samenhangende ambities zijn ambitieus te noemen, zeker in een periode waar door de afbouw van de corona maatregelen veel nog onzeker is en arbeidskrachten schaars zijn.

Financieel totaalbeeld

In het financieel totaalbeeld wordt voor de exploitatie als eerste de totale stand van de Najaarsnota 2021 getoond. In dezelfde opzet worden vervolgens de mutaties in de Najaarsnota 2021 ten opzicht van de Voorjaarsnota 2021 getoond. Dit geeft een totaalbeeld van de lasten en baten en de inzet van alle reserves.

De totale exploitatielasten na verwerking van de Najaarsnota 2021 bedragen € 827,6 mln. Dit jaar, boekjaar 2021, zetten we in op herstel na corona. Vanuit het coalitieakkoord was al incidenteel budget beschikbaar en daar wordt nu - vanwege het herstel na corona - extra budget ingezet. Hiermee komen we uit op een hoog exploitatiebedrag van ruim € 827,6 mln.

Exploitatie

In de Najaarsnota is een totaal van € 827,6,mln aan lasten opgenomen, de baten die hier tegenover staan bedragen € 756,6,1 mln. Het verschil van € 76,8 mln wordt gedekt door het inzetten van de bestemmingsreserves en de algemene reserve. Het saldo van de mutaties reserves van € -76,8 mln bestaat uit;

- 31,2 mln onttrokken uit de bestemmingsreserves
- 40,7 mln jaarrekeningresultaat 2020
- 4.9 mln begrotingssaldo 2021 na NJN (onttrokken uit de algemene reserve)
- 76.8 mln Mutaties reserves**

(bedragen x € 1 mln)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samen werken aan Zuid-Holland	23,8	0,2	23,6	0,0	0,0	0,0	23,6
2 Bereikbaar Zuid-Holland	338,0	52,3	285,7	28,1	49,4	-21,3	264,5
3 Schone energie voor iedereen	25,9	1,4	24,5	90,0	53,2	36,8	61,3
4 Een concurrerend Zuid-Holland	92,1	9,2	82,9	17,8	29,1	-11,4	71,6
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	105,8	35,2	70,6	18,3	39,4	-21,1	49,6
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	36,7	4,6	32,1	0,1	2,1	-2,1	30,0
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	96,1	5,2	90,9	8,8	16,5	-7,8	83,2
- Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	107,6	2,5	105,1	0,0	0,0	0,0	105,1
- Overzicht Algemene middelen	1,7	640,3	-638,6	62,5	112,6	-50,1	-688,7
Totaal	827,6	750,8	76,8	225,4	302,3	-76,8	0,0

Totaal reserves per beleidsdoel

Onderstaand overzicht geeft per reserve de totale inzet op de doelen weer.

Reservenaam (bedragen x € 1 mln)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
Alternatieve locatie Hoeksche Waard			
4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat	0,0	0,4	-0,4
9-1 Algemene middelen	0,0	0,1	-0,1
Apparaatslasten DLG			

Reservenaam (bedragen x € 1 mln)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
5-1 Gezonde natuur	0,0	1,1	-1,1
9-1 Algemene middelen	1,1	0,2	0,9
Bedrijventerreinen			
4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat	0,0	2,8	-2,8
9-1 Algemene middelen	0,0	2,2	-2,2
Bedrijventerreinen: IRP Oude Rijnzone			
4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat	0,0	0,5	-0,5
9-1 Algemene middelen	0,0	0,4	-0,4
Duurzame exploitatie energiepotentieel in de Zuidplaspolder			
6-3 Afspraken met regio's	0,0	0,1	-0,1
Energietransitie gebouwde omgeving en glastuinbouw			
3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening	0,0	1,0	-1,0
Friciekosten RUD			
9-1 Algemene middelen	0,0	0,1	-0,1
Greendeal Zonnepanelen-asbest			
9-1 Algemene middelen	0,0	0,1	-0,1
Luchtkwaliteit (NSL)			
2-3 Veilig en duurzaam	0,0	0,9	-0,9
9-1 Algemene middelen	0,0	1,0	-1,0
Milieuaspecten omgevingsbeleid			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	0,1	-0,1
Mitigratie / Energie			
9-1 Algemene middelen	0,0	1,0	-1,0
Verduurzaming industrie			
3-3 Duurzaam energie-en grondstoffsysteem in de industrie	0,0	0,8	-0,8
Algemene reserve			
9-1 Algemene middelen	102,2	107,0	-4,9
Beheerplannen Natura 2000 en PAS			
5-1 Gezonde natuur	0,0	1,0	-1,0
Bereikbaarheid			
2-1 Snel van A naar B	16,2	9,6	6,6
2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam	0,0	0,2	-0,2
Decentralisatieakkoord natuur			
7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving	0,0	0,7	-0,7
Egalisatiereserve beheer & onderhoud			

Reservenaam (bedragen x € 1 mln)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam	8,8	3,8	5,0
Egalisatiereserve exploitatieprojecten PZI			
2-1 Snel van A naar B	0,0	8,0	-8,0
Erfgoedlijnen			
4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme	0,0	1,0	-1,0
Groene ambities			
5-1 Gezonde natuur	11,1	3,9	7,2
5-2 Toekomstbestendige landbouw	1,1	5,8	-4,7
5-3 Leven met water	0,3	0,1	0,2
7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving	6,3	7,9	-1,6
Implementatie Omgevingswet			
6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving	0,0	1,0	-1,0
InnovationQuarter			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	3,0	0,0	3,0
Interreg-cofinanciering EFRO			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	0,0	2,5	-2,5
Life Science & Health			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	1,2	2,2	-1,0
MIT MKB Innovatiestimulering topsectoren			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	4,7	6,7	-1,9
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater			
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,1	-0,1
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	2,5	6,7	-4,2
7-3 Klimaatbestendig Z-H, opgew. tegen effect.v.klimaatver.&bodemd	0,0	0,3	-0,3
Mobiliteit			
2-1 Snel van A naar B	3,1	9,8	-6,6
2-3 Veilig en duurzaam	0,0	17,1	-17,1
Natuurcompensatie			
9-1 Algemene middelen	0,0	0,3	-0,3
NatuurNetwerk Nederland			
5-1 Gezonde natuur	1,4	21,5	-20,1
Regionale gebiedsgerichte projecten			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	0,0	-0,2	0,2
Regionale netwerken in Zuid-Holland (RNIZ)			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	1,5	0,9	0,6

Reservenaam (bedragen x € 1 mln)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder			
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,1	-0,1
5-3 Leven met water	0,0	0,5	-0,5
6-3 Afspraken met regio's	0,1	1,0	-0,9
Reserve Ontwikkelopgave natuur			
5-1 Gezonde natuur	4,3	3,7	0,6
Reserve UPG 40			
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	1,5	-1,5
7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving	0,0	0,8	-0,8
Restauratie & herbestemming monumenten			
4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme	2,7	4,2	-1,5
Risicoreservering Energiefonds			
3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening	1,8	40,3	-38,5
3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving	0,0	1,1	-1,1
Versterking economie			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	1,8	6,9	-5,2
4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat	2,9	1,2	1,7
Warmteleiding Warmteling			
3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving	88,2	10,0	78,2
Zandmotor			
5-3 Leven met water	0,2	0,1	0,1
Zuidelijke Randstad			
9-1 Algemene middelen	0,0	0,2	-0,2
Eindtotaal	266,2	302,3	-36,1

Mutaties in de Najaarsnota 2021 ten opzicht van de Begroting 2021

In de Najaarsnota 2021 zijn onderstaande mutaties verwerkt ten opzichte van de Voorjaarsnota 2021 en de meerjarige effecten van de Voorjaarsnota 2021. Het verschil tussen de lasten en baten van € 44,1 mln wordt gedekt door het inzetten van de bestemmingsreserves en de algemene reserve. Het saldo van de mutaties reserves van € 44,1 mln bestaat uit;

- 78,7 mln toevoeging aan de bestemmingsreserves
 - 34,6 mln onttrokken uit de algemene reserve, mutatie op het begrotingssaldo voor alleen de Najaarsnota
- € 44,1 mln Mutaties reserves**

(bedragen x € 1 mln)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samen werken aan Zuid-Holland	-4,4	0,0	-4,4	0,0	0,0	0,0	-4,4
2 Bereikbaar Zuid-Holland	36,9	37,9	-0,9	-1,2	-4,2	3,0	2,0
3 Schone energie voor iedereen	6,3	-0,2	6,5	88,1	51,1	37,0	43,5
4 Een concurrerend Zuid-Holland	-3,1	2,0	-5,1	-0,5	-2,9	2,4	-2,7
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	-1,9	10,7	-12,5	2,0	-6,1	8,1	-4,5
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	-0,5	0,1	-0,6	0,0	0,0	0,0	-0,6
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	-5,8	0,3	-6,0	3,1	-3,3	6,4	0,4
- Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	-0,3	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
- Overzicht Algemene middelen	-11,1	9,5	-20,6	-12,8	0,0	-12,8	-33,4
Totaal	16,2	60,2	-44,1	78,7	34,6	44,1	0,0

Totaal reserves per beleidsdoel

Onderstaand overzicht geeft per reserve de mutaties op de doelen weer ten opzichte van de Begroting 2021.

Reservenaam (bedragen x € 1 mln)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
Algemene reserve			
9-1 Algemene middelen	-12,8	0,0	-12,8
AWZI Nieuwe Waterweg			
5-3 Leven met water	-0,2	0,0	-0,2
Bereikbaarheid			
2-1 Snel van A naar B	0,5	-1,7	2,2
Egalisatiereserve beheer & onderhoud			
2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam	-2,9	-0,7	-2,2
Erfgoedlijnen			
4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme	-1,1	-0,1	-0,9
Groene ambities			
5-1 Gezonde natuur	0,0	-0,2	0,2
5-2 Toekomstbestendige landbouw	1,1	-0,2	1,2
5-3 Leven met water	0,2	0,0	0,2
7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving	1,7	-2,7	4,4
Interreg-cofinanciering EFRO			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	0,0	0,3	-0,3
MIT MKB Innovatiestimulering topsectoren			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	-1,1	-1,0	-0,1

Reservenaam (bedragen x € 1 mln)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	1,4	-0,7	2,1
7-3 Klimaatbestendig Z-H,opgew.tegen effect.v.klimaatver.&bodemd	0,0	0,2	-0,2
Mobiliteit			
2-1 Snel van A naar B	1,2	-1,9	3,1
2-3 Veilig en duurzaam	0,0	0,2	-0,1
NatuurNetwerk Nederland			
5-1 Gezonde natuur	0,0	-3,3	3,3
Regionale gebiedsgerichte projecten			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	0,0	-0,4	0,4
Regionale netwerken in Zuid-Holland (RNIZ)			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	0,0	0,0	0,0
Reserve Ontwikkelopgave natuur			
5-1 Gezonde natuur	0,9	-1,2	2,2
Reserve UPG 40			
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	-1,1	1,1
Restauratie & herbestemming monumenten			
4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme	1,1	-0,4	1,5
Risicoreserve Delen Duurzame Energie			
3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening	-0,2	0,0	-0,2
Risicoreservering Energiefonds			
3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening	0,0	40,3	-40,3
3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving	0,0	0,8	-0,8
Versterking economie			
4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal	0,3	-1,3	1,5
4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat	0,3	0,0	0,3
Warmteleiding Warmteling			
3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving	88,2	10,0	78,2
Zandmotor			
5-3 Leven met water	0,0	-0,1	0,1
Eindtotaal	78,7	34,6	44,1

Mutaties begrotingssaldo

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de mutaties vanuit de Najaarsnota 2021. Het begrotingssaldo na de voorjaarsnota was € 8 mln. Vanuit de ontwikkelingen binnen de algemene middelen wordt er € 15,5 mln toegevoegd aan het begrotingssaldo. Vanuit de ontwikkelingen in de programma's wordt er € 28,3 mln uit het begrotingssaldo gehaald. Hierdoor is er in de Najaarsnota 2021 in totaal sprake van een verslechtering van het begrotingssaldo met € 12,8 mln, Hiermee komt het saldo voor de begroting 2021 negatief uit op € 4,9 mln. Het meerjarige effect van de mutaties in de NJN ziet u in de jaren na 2021.

Het nadelige saldo van de mutaties wordt onttrokken aan de Algemene reserve. Het effect op de algemene reserve en het begrotingssaldo zal in de toelichtingen in de najaarsnota nader worden toegelicht.

In het mutatie begrotingssaldo overzicht staan op hoofdlijnen de volgende soorten mutaties;

1. *Nieuwe middelen die uit het begrotingssaldo worden ingezet of daarin opgenomen worden*
2. *Middelen die een bestemming hadden maar niet meer nodig zijn voor die bestemming*
3. *Het doorschuiven van middelen over jaargrenzen heen**

**In de voorjaarsnota en najaarsnota kunnen middelen die vanuit een bestemmingsreserve ingezet zijn weer terugvloeien naar de bestemmingsreserve om in een later jaar weer ingezet te worden. Dit valt binnen het budgetrecht van Provinciale Staten. Deze informatie is bij deze producten terug te vinden onder de toelichting op de raming van lasten en baten en in het bijlageboek onderdeel reserves. Er wordt nu gekeken hoe dit voor Provinciale Staten in het financieel beeld inzichtelijk gemaakt kan worden. In deze begroting is in het financieel beeld nu gestart met het financieel totaalbeeld inclusief een overzicht van de inzet van reserves per doel.*

Mutatie overzicht begrotingssaldo Najaarsnota 2021					
(bedragen x € 1 mln)		Huidige collegeperiode			
		2021	2022	2023	2024
A	Mutaties eerdere P&C producten	-			
1	Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten	8,0	89,7	16,1	46,6
	Totaal (A) Mutaties eerdere P&C producten	8,0	89,7	16,1	46,6
B	Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland				
1	Doorgeschoven prestaties Stikstof	N 4,9	-1,6	-2,5	-0,3
2	Diversen Stikstof NJN	N 0,2			
	Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland				
3	Doorgeschoven prestaties Bereikbaar Zuid-Holland NJN	N -0,1	-0,1	0,0	
	Ambitie 3 Schone energie voor iedereen				
4	Doorgeschoven prestaties Schone energie voor iedereen	N 2,8	-2,8		
5	Diversen Schone energie voor iedereen NJN	N 1,3			
6	Diversen Schone energie voor iedereen BGR	N -47,9			
	Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland				
7	Doorgeschoven prestaties NJN	N 2,5	-2,9	0,3	
8	Diversen Een concurrerend Zuid-Holland NJN	N 0,5			
	Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland				
9	Doorgeschoven prestaties NJN	N 3,6	-2,5	-0,7	-0,1
10	Diversen Versterken natuur in Zuid-Holland NJN	N 1,6	-0,3	-0,3	-0,3
	Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland				
11	Doorgeschoven prestaties	N 0,1	-1,1	1,0	

12	Diversen Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland NJN	N	0,7				
	Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland						
13	Doorgeschoven prestaties NJN	N	0,2	-0,2			
	Ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en Organisatie						
14	Renovatie C: omzetten exploitatie naar investeringsbudget	N	1,3				
	Totaal B: Ontwikkelingen binnen de ambities		-28,3	-11,5	-2,2	-0,7	
C	Algemene middelen						
	<u>Autonome ontwikkelingen</u>						
1	Ontwikkelingen Provinciefonds: Algemene uitkering mei	N	-2,3	-1,2	-3,9	-4,2	
2	Ontwikkelingen Provinciefonds: Algemene uitkering september	N	3,2	5,8	6,1	6,2	
3	Ontwikkelingen volume motorrijtuigenbelasting	N	-	-	-	-	
4	CAO 2021 dekking uit stelpost	N	0,8	0,8	0,8	0,8	
5	CAO 2021	N	-0,8	-2,9	-2,9	-2,9	
6	Diversen	N	0,2				
	<u>Resterende ontwikkelingen</u>						
	Stelposten						
7	Aanpassen prijscompensatie	N	2,9	2,2	2,2	2,0	
8	Vrijval stelpost prijscompensatie 2021	N	4,4				
9	Vrijval voorziening Grondbank	N	6,9				
10	Opheffen reserves	N	0,2				
	Totaal C: Ontwikkelingen binnen algemene middelen		15,5	4,7	2,3	1,9	
	Totaal (B+C) mutatie op begrotingssaldo		-12,8	-6,8	0,1	1,2	
	Begrotingssaldo Totaal (A+B+C)		-4,9	82,9	16,3	47,7	

Toelichting mutaties

A: Mutaties eerdere P&C producten

A1 Het begrotingssaldo is het tekort of het overschot in de begroting in een bepaald jaar. Het begrotingssaldo bij de Begroting 2021 was € 0. Door het jaarrekeningresultaat 2020, de voorjaarsnota 2021 en bijstellingen in deze najaarsnota daalt het begrotingssaldo naar € -4,9 mln.

Het begrotingssaldo is het overschot of het tekort op de begroting in een bepaald jaar. Deze overschotten of tekorten worden verrekend met de algemene reserve. Het meerjarig begrotingssaldo geeft aan of er op de lange termijn sprake is van een reëel en structureel begrotingsevenwicht. Het begrotingssaldo mag tijdelijk negatief staan, dit tekort op het begrotingssaldo wordt dan gedekt uit de vrije ruimte van algemene reserve. Dit kan zolang er vrije ruimte is.

B: Ontwikkeling binnen de ambities

Ambitie 1 Samenwerken aan Zuid-Holland

B1 Doorgeschoven prestaties

Dit betreft budgetten voor Stikstof (onder andere doelanalyses, varkenssanering, innovatie etc.) en WOB/BIBOB. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

B2 Stikstof najaarsnota

Bij Begroting 2021 is gebudgetteerd voor proceskosten. Bij Najaarsnota 2021 valt € 230.000,- van dat budget vrij naar de financiële ruimte.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

B3 Doorgeschoven prestaties

Dit betreft diverse budgetten voor bereikbaarheid en OV waarvan de uitgaven in latere jaren plaats vinden dan 2021. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

B4 Doorgeschoven prestaties

Dit betreft budgetten voor de regeling ontzorgingsprogramma verduurzaming, HIC pilot, Botlek stoomnetwerk, Walstroom en de regeling energie infra industrieterreinen, waarvan de uitgaven in latere jaren plaats vinden dan 2021. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

B5 Schone energie voor iedereen vrijval

Dit betreft een vrijval naar de algemene middelen vanuit de bestemmingsreserve energie en voor H2GO. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie

B6 Schone energie voor iedereen warmte

Een bedrag van € 88,2 mln wordt toegevoegd aan de reserve, welke voor € 40,3 mln afkomstig is vanuit de risicoreserve Energiefonds en € 47,9 mln afkomstig van de Algemene Reserve. Het opbouwen van deze middelen behoort bij het voornemen om subsidie voor WarmtelinQ+ beschikbaar te stellen..

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

B7 Doorgeschoven prestaties

Dit betreft budgetten voor cultuur (regeling toerisme, groot onderhoud molens en restauratie rijksmonumenten) en economie (HIC, fieldlabs, leerpark Drechtsteden, breed MKB en procesgeld) waarvan de uitgaven in latere jaren plaats vinden dan 2021. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

B8 Concurrerend Zuid-Holland vrijval

Dit betreft enkele subsidiedossiers met betrekking tot bedrijventerreinen welke afgerond en verlaagd vastgesteld. het gaat om onder meer 'Het Plaatje' in de regio Drechtsteden.

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

B9 Doorgeschoven prestaties

Dit betreft budgetten voor boerenlandvogels, nationale parken, kavelruil, bos en bomenbeleid, pop3, biodiversiteit, veenweide en natuurcompensatie, waarvan de uitgaven in latere jaren plaats vinden dan 2021. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

B10 Diversen versteken natuur in Zuid-Holland vrijval

Dit betreft een aantal restbudgetten (bos en bomenbeleid, groene VTH taken, biodiversiteit, programma natuur) die vrijvallen naar de algemene middelen.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

B11 Doorgeschoven prestaties

Dit betreft budgetten voor Zuidplaspolder, subsidie regeling knelpunten en vitale leefomgeving, waarvan de uitgaven in latere jaren plaats vinden dan 2021. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

B12 Diversen Sterke steden en dorpen Zuid-Holland vrijval

Dit betreft een aantal restbudgetten (omgevingsbeleid en uitvoering WRO) die vrijvallen naar de algemene middelen.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

B13 Doorgeschoven prestaties

Dit betreft het budget voor Vlietlanden, waarvan de uitgaven in latere jaren plaats vinden dan 2021. De gedetailleerdere toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en Organisatie

B14 Renovatie C

Dit betreft een omzetting van exploitatiebudget naar investeringsbudget.

C: Algemene middelen

C1 Ontwikkelingen provinciefonds uitkering mei

Dit betreft de ontwikkelingen voor de algemene uitkering vanuit het provinciefonds, voortvloeiend uit de Mei circulaire van het Rijk.

C2 Ontwikkelingen provinciefonds uitkering september

Dit betreft de ontwikkelingen voor de algemene uitkering vanuit het provinciefonds, voortvloeiend uit de September circulaire van het Rijk.

C3 Ontwikkelingen volume motorrijtuigenbelasting

Er zijn geen ontwikkelingen genoemd in het wagenpark in de opgave van de belastingdienst. Een bijstelling in de hoogte van de te verwachten MRB inkomsten 2021 heeft hierdoor niet plaats gevonden in deze najaarsnota.

C4+ C5 CAO 2021

Voor 2021 is een nieuw CAO-akkoord bereikt. Deze wordt deels gedekt uit de daarvoor gecreëerde stelpost. De resterende last wordt gedekt uit de algemene middelen.

C6 Diversen

Dit betreft het resterende saldo voor de subsidie aan JSO, welke teruggevorderd is.

C7 Aanpassen prijscompensatie

Dit betreft een aanpassing op de stelpost prijsindexatie. Deze is verder toegelicht in de grondslagen.

C8 Vrijval stelpost prijscompensatie 2021

Dit betreft het restant van het gereserveerde bedrag op de stelpost prijsindexatie voor 2021, welke niet ingezet in de Begroting 2021.

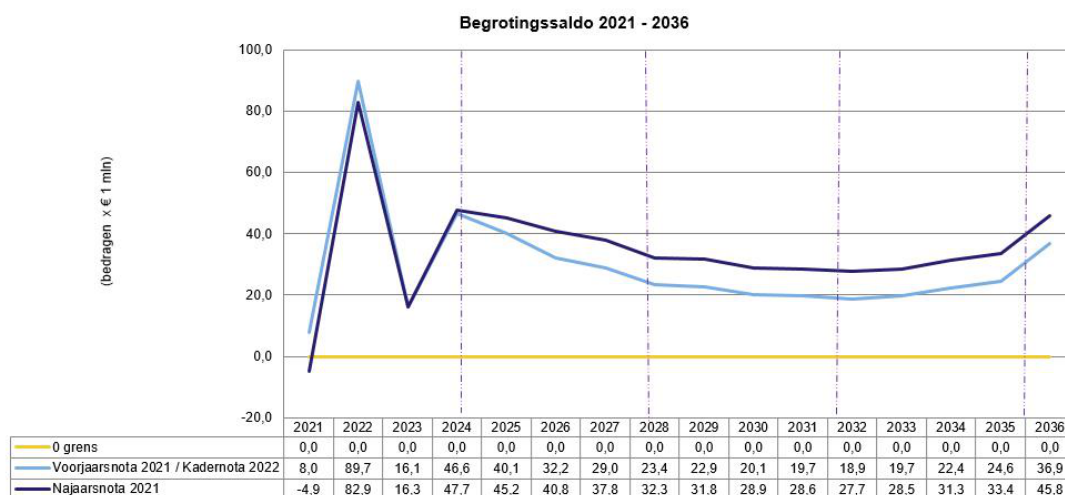
C9 Vrijval voorziening grondbank

Naar aanleiding van de besluitvorming omtrent de grondbank Zuidplas en de lagere betaalverplichting is er een bedrag vrijgevallen naar de algemene middelen.

C10 Opheffen reserve

Dit betreft het resterende saldo uit de risicoreserve duurzame energie, welke wordt opgeheven en vrijvalt naar de algemene middelen.

Begrotingssaldo

De grafiek hierboven geeft aan hoe het begrotingssaldo door de mutaties in de NJN 2021 zich ontwikkelt ten opzichte van de vastgestelde Begroting 2021 - 2024. In de jaarschijf 2021 was het begrotingssaldo -€ 4,9 mln. Door de mutaties in de Najaarsnota 2021 daalt het begrotingssaldo met € 12,8 mln. Per saldo is in de jaarschijf 2021 dan sprake van een incidenteel nadelig begrotingssaldo (tekort) van -€ 4,9 mln.

Het begrotingssaldo is het overschot of het tekort op de begroting in een bepaald jaar. Deze overschotten of tekorten worden verrekend met de algemene reserve. Het begrotingssaldo geeft aan of er op de lange termijn sprake is van een reëel en structureel begrotingsevenwicht. Het begrotingssaldo mag tijdelijk negatief staan, dit tekort op het begrotingssaldo wordt dan gedekt uit de vrije ruimte van algemene reserve. Dit kan zolang er vrije ruimte is.

Algemene reserve

(bedragen x € 1 mln)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Beginstand na VJN	103,1	180,0	189,3	236,0	277,2	314,6	352,2	384,4	416,1	445,1	473,6	501,4	529,9	561,2	594,6	640,4
Af/bij: Najaarsnota 2021	-12,8	-6,8	0,1	1,2	5,1	8,5	8,8	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9
Stand na Totaal (A+B)	90,3	173,2	189,4	237,2	282,4	323,1	360,9	393,2	425,0	453,9	482,5	510,2	538,7	570,0	603,5	649,3
Buffer weerstandsvermogen	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Vrije ruimte cumulatief	60,3	143,2	159,4	207,2	252,4	293,1	330,9	363,2	395,0	423,9	452,5	480,2	508,7	540,0	573,5	619,3
Vrije ruimte per jaar (begrotingssaldo)	-4,9	82,9	16,3	47,7	45,2	40,8	37,8	32,3	31,8	28,9	28,6	27,7	28,5	31,3	33,4	45,8

Toelichting:

Door de onttrekking aan de algemene reserve in 2021 van € 12,8 mln neemt de algemene reserve in omvang af. Van de Algemene reserve is € 30 mln bedoeld als buffer voor onvoorziene gebeurtenissen. Er resteert nog een vrije ruimte van € 60,3 mln incidenteel in 2021. Van de Algemene reserve is € 30 mln bedoeld als buffer voor onvoorziene gebeurtenissen.

In de manier waarop de provincie met de begroting omgaat worden begrotingsoverschotten en –tekorten verrekend met de algemene reserve (dit geldt overigens niet voor de ‘gesloten’ begrotingsprogramma’s groen en mobiliteit, waarbij overschotten en tekorten worden verrekend met betreffende programmareserves). Hierdoor neemt de algemene reserve toe bij een voordelige ontwikkeling van de begroting en af bij een nadelige ontwikkeling. In de (door PS vastgestelde) nota weerstandsvermogen wordt voorgeschreven dat de algemene reserve minimaal € 30 mln moet bedragen, als buffer voor onvoorziene gebeurtenissen. Alles boven die € 30 mln in de algemene reserve wordt aangeduid als “vrije ruimte”. Omdat in de algemene reserve de begrotingsoverschotten worden gespaard, ook die van het verleden, kan het zijn dat de vrije ruimte in een bepaald jaar hoger is dan het begrotingssaldo van dat jaar.

Stelposten

Stelpost prijscompensatie

De stelpost prijscompensatie wordt gevoed vanuit het begrotingssaldo op basis van de grondslag indexatie, zie de bijlage grondslagen voor nadere toelichting. De stelpost is bedoeld ter dekking van de indexatielasten van de lasten in de exploitatie. Een toegepaste indexatie in een bepaald jaar is altijd structureel van aard.

De stelpost volgt het (t+5 / 2021+5jaar) meerjarig verloop van de algemene uitkering van het provinciefonds. Deze algemene uitkering is voor de jaren die genoemd worden in de betreffende circulaire overgenomen. Het laatstgenoemde jaar wordt voor de resterende jaren doorgetrokken, dit is de reden dat het bedrag vanaf 2026 hetzelfde blijft. Voor de periode na 2026 is er dus nog geen bedrag opgenomen op de stelpost.

(bedragen x € 1 mln)		Huidige collegeperiode			Nieuwe collegeperiode				Nieuwe collegeperiode				Nieuwe collegeperiode				
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
A	<u>Stand na Najaarsnota 2021</u>																
1	Beschikbaar op stelpost	8,0	14,2	21,4	28,3	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6
	Totaal beschikbaar	8,0	14,2	21,4	28,3	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6
B	<u>Ontwikkelingen</u>																
1	Aanpassen prijscompensatie	-2,9	-2,2	-2,2	-2,0	-3,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
2	Vrijval stelpost prijscompensatie 2021	-4,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Beheer & Onderhoud Ambitie 2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
4	Informatisering & Automatisering	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
	Subtotaal B: Totaal inzet prijscompensatie	-8,0	-2,8	-2,8	-2,6	-3,7	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Resterend voor de prijscompensatie	0,0	11,3	18,6	25,6	32,8	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0

Toelichting:

B1 Aanpassen prijscompensatie

Zie [bijlage 3 Grondslagen](#) voor een nadere toelichting

B2 Vrijval stelpost prijscompensatie 2021

In afwachting van het de werksessie met Provinciale Staten en het vaststellen van het indexatie beleid is er voor gekozen om deze incidenteel vrij te laten vallen in 2021. Na vaststellen van het beleid wordt de stelpost opnieuw berekend en zal een eventueel overschot terug geboekt worden naar het begrotingssaldo

B3 Beheer & Onderhoud Ambitie 2

Dit betreft een noodzakelijk en onvermijdbare indexatie voor het onderhoud aan het areaal.

B4 Informatisering & Automatisering

Dit betreft een noodzakelijk en onvermijdbare indexatie voor het onderhoud I&A.

Stelpost indexatie loonontwikkeling

De stelpost loonontwikkeling wordt gevoed vanuit het begrotingssaldo op basis van de grondslag indexatie, zie de paragraaf grondslagen voor nadere toelichting. De stelpost is bedoeld ter dekking van de loonontwikkeling. Een toegepaste indexatie in een bepaald jaar is altijd structureel van aard.

(bedragen x € 1 mln)		Huidige collegeperiode			Nieuwe collegeperiode				Nieuwe collegeperiode				Nieuwe collegeperiode			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
A	<u>Stand na Najaarsnota 2021</u>															
1	Beschikbaar op stelpost	0,8	2,5	4,4	6,4	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
	Totaal beschikbaar	0,8	2,5	4,4	6,4	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
B	<u>Ontwikkelingen 2021</u>															
1	CAO 2021 dekking uit stelpost	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
	Subtotaal B: Totaal inzet prijscompensatie	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
	Resterend voor de prijscompensatie	0,0	1,7	3,7	5,6	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0

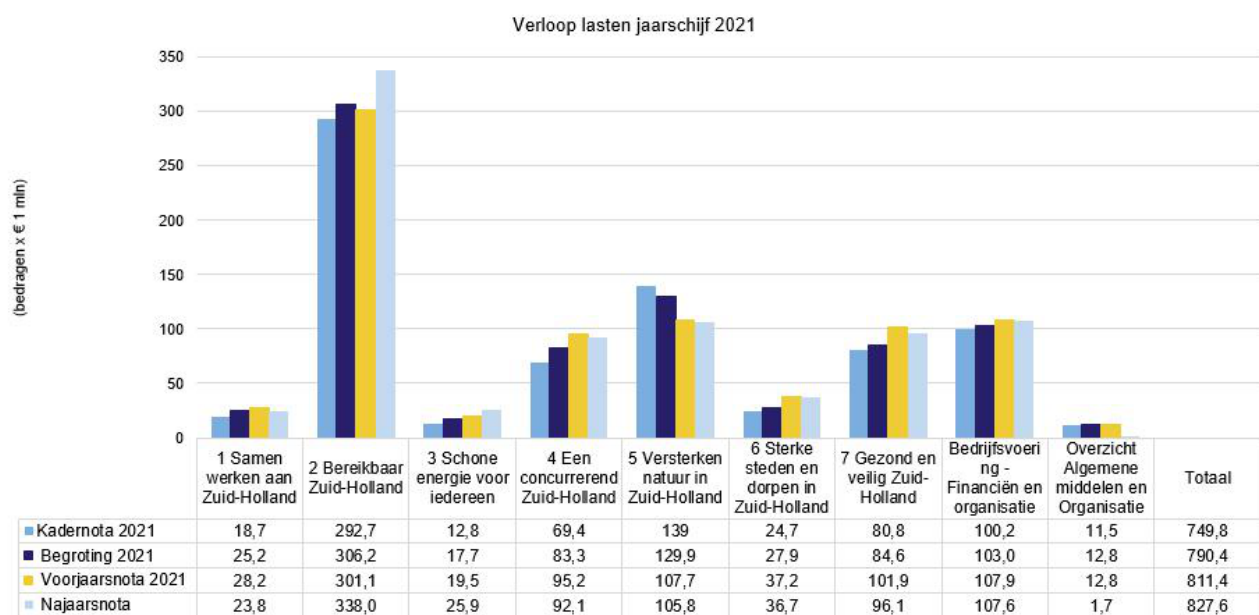
Toelichting:

B1 CAO 2021 dekking uit stelpost

Elk jaar wordt er nav de indexen een stelpost voor de loonontwikkeling gereserveerd. Deze is met het CAO akkoord ingezet ter dekking van CAO 2021.

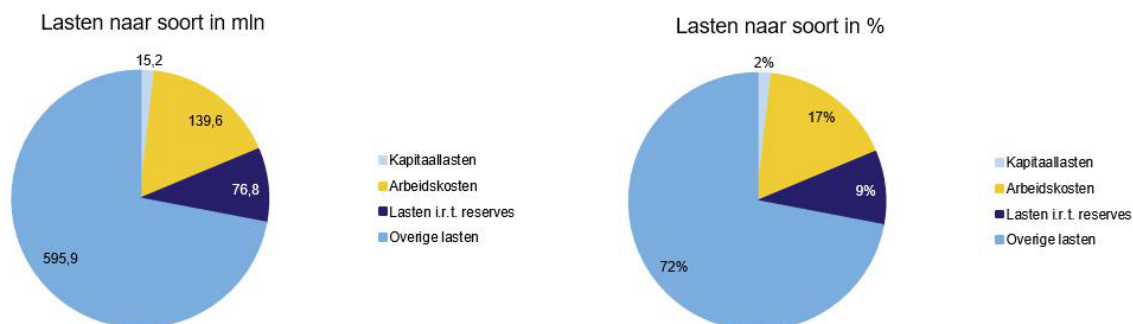
Hoe is de Najaarsnota 2021 opgebouwd

Lasten

Toelichting:

De bovenstaande cijfers betreffen jaarschijf 2021. Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2021 nemen de lasten in de Najaarsnota 2021 toe met € 16,2 mln. Deze hogere lasten worden met name gedekt door de mutaties op de bestemmingsreserves en inkomsten van derden.

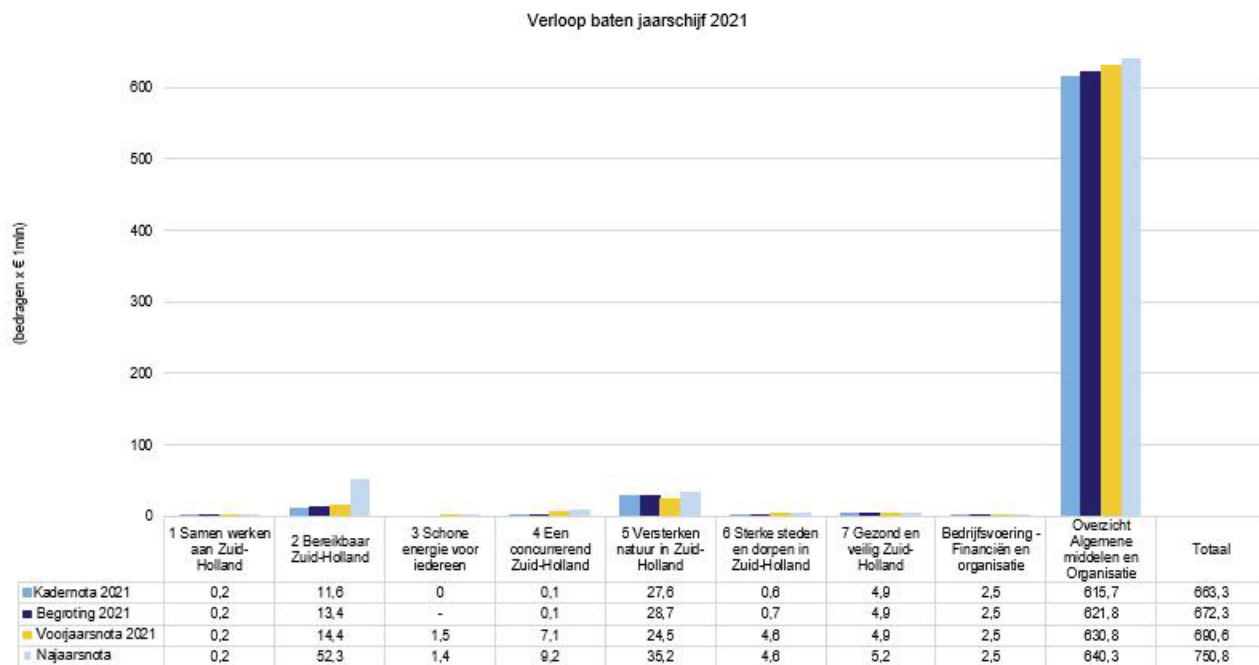

Toelichting:

Bovenstaande taartgrafieken geven weer hoe de lasten zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten i.r.t. Reserves: Het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

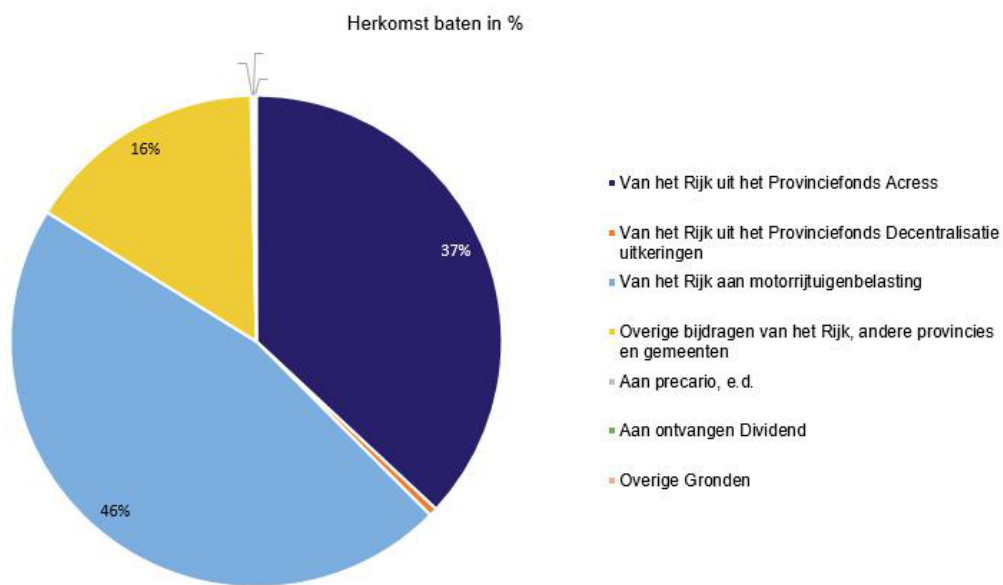
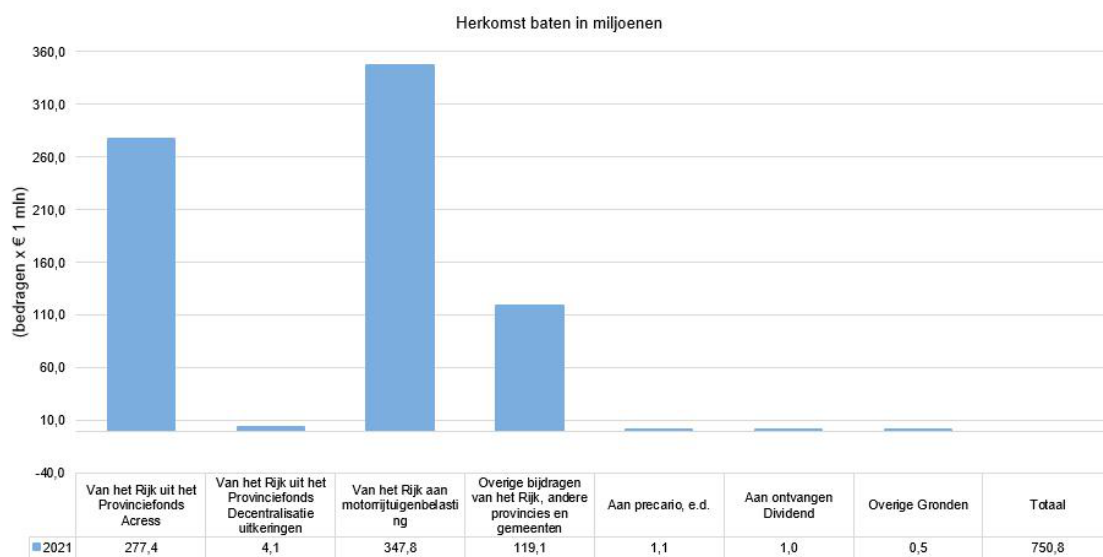
Baten

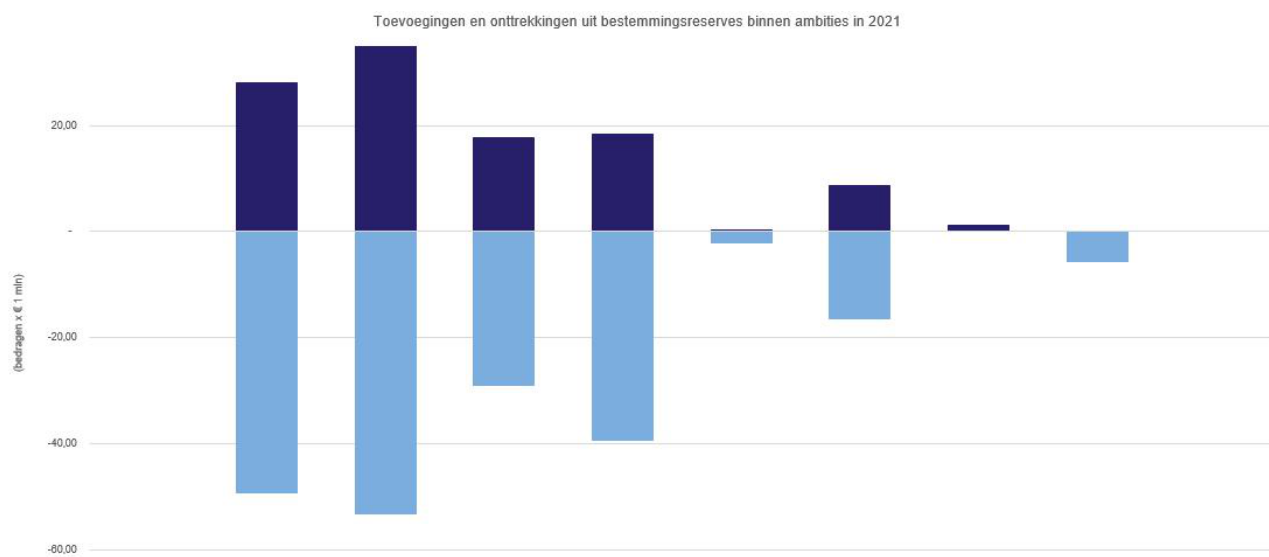
Toelichting:

De bovenstaande cijfers betreffen jaarschijf 2021. Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2021 nemen de baten in de Najaarsnota 2021 toe met € 60,2 mln. Deze hogere baten komen met name voor binnen Ambitie 2, Ambitie 5 en

Algemene middelen en Organisatie. Het verschil tussen de baten en de lasten van € 76,8 mln. Wordt gedekt door de algemene reserve.

Bestemmingsreserves

	1 Samen werken aan Zuid-Holland	2 Bereikbaar Zuid-Holland	3 Schone energie voor iedereen	4 Een concurrerend Zuid-Holland	5 Versterken natuur in Zuid-Holland	6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	7 Gezond en veilig Zuid-Holland	- Bedrijfsvoering - Financien en organisatie	- Overzicht Algemene middelen en Organisatie	Totaal
Saldo	-	-21,26	36,81	-11,36	-21,08	-2,06	-7,77	1,09	-5,58	-31,21
Onttrekkingen	-	-49,35	-53,19	-29,12	-39,35	-2,12	-16,53	-0,00	-5,58	-195,25
Toevoegingen	-	28,10	90,00	17,76	18,27	0,06	8,76	1,09	-	164,04

Toelichting:

Dit overzicht laat zien welke toevoegingen en onttrekkingen (naar en van) de bestemmingsreserves plaats vinden binnen de ambities. De inzet van de bestemmingsreserves per ambitie in 2021 zorgt voor een ophoging van met name de lasten. Er worden dus meer lasten begroot dan er baten binnenkomen, het verschil wordt gecompenseerd door de inzet van de reserves.

Ambities

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Voor meer informatie over Ambitie 1 verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Ambitie 1](#) en voor de Beleidsdoelen 1-1 en 1-2 naar de [Begroting 2021 – Wat willen we bereiken?](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we deze vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Beleidsprestatie 1-1-1 Sterke gemeenten

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur

Programma Stikstof

Voor 2021 is er een Rijksregeling voor opkoop van piekbelasters in werking getreden; de Gerichte Opkoopregeling. Inzet van deze middelen is afhankelijk van vrijwillige deelname door boeren. Door tal van landelijke factoren loopt de vrijwillige deelname achter op landelijke doelstellingen. Voor deze middelen geldt dat zij niet vrij besteedbaar zijn voor de provincie. Het is aannemelijk dat deze regeling omgezet zal worden naar een andere regeling, of dat er andere criteria voor de regeling komen, zodat meer agrariërs geneigd zijn gebruik te maken van de regeling. We verwachten dat er een gewijzigd regelingsvoorstel van het Rijk komt om het beoogde doel in stikstofreductie te bereiken.

Naast de Gerichte Opkoopregeling heeft een andere landelijke regeling tot minder deelname geleid dan het Rijk had beoogd. Op aandrang van de kustprovincies (waaronder Zuid-Holland) wordt de regeling door het Rijk daarom nu omgebouwd. Hierdoor is er vertraging in de regeling en de cofinanciering van de regeling. Een deel van regeling zal worden ingezet voor walstroom, welke toepasbaar is voor beleid binnen Zuid-Holland. Ook bij deze nieuwe regeling is cofinanciering een vereiste en is het gepast dat de provincie hier een aandeel van kan verzorgen; het leeuwendeel zal komen vanuit het havenbedrijf Rotterdam en gemeente Rotterdam.

Binnen de provincie Zuid-Holland werken we aan beleid waar we samenwerken aan innovatieve oplossingen vanuit de sector. Het Nieuwkoopse model is een voorbeeld hiervan, waarbij we gebruik maken van stimuleringsgelden voor innovatie. De landelijke ontwikkelingen leiden tot onzekerheid die doorwerkt in de bereidheid tot investeren in innovatie. Een praktisch voorbeeld is het innovatieproject op basis van het Nieuwkoopse model dat nog niet geleid heeft tot praktisch investeren in vernieuwen van de vloeren van zes boerenbedrijven nabij Nieuwkoop. Omdat we nog steeds werken aan het slagen van het Nieuwkoopse model met meerdere partners, verwachten we dat er in de toekomst gebruik gemaakt zal worden van de stimuleringsgelden voor innovatie.

Naast het toepassen van beleid, werken we binnen de provincie Zuid-Holland aan onderzoek om ons beleid op te baseren. De natuurdoelanalyses zijn belangrijk om de natuur- en stikstofopgaves te formuleren. De natuurdoelanalyses hebben vertraging en daardoor wordt er in 2022 verder mee gegaan. De natuurdoelanalyses worden door drie bureaus uitgevoerd van alle Natura2000-gebieden in de provincie Zuid-Holland. Er wordt naar veel factoren gekeken die invloed hebben op de staat van de natuur. Hiervoor is gedegen onderzoek en data nodig. De benodigde data die nog ontbreken, genereren wij nu zelf door onderzoek. Daarnaast wordt de

vertraging veroorzaakt door een gebrekkige capaciteit bij de bureaus. De verwachting is dat de natuurdoelanalyses in het voorjaar van 2022 worden afgerond.

De proceskosten van programma stikstof zullen dit jaar niet naar verwachting worden gerealiseerd, onder andere door de tijdelijke beschikbaarstelling van arbeidsmiddelen. Gebrek aan continuïteit in contracten heeft geleid tot vertraging van realisatie van de gewenste bezetting. Omdat stikstof nog steeds hoog op onze agenda staat is het voornemen om de benodigde capaciteit alsnog te behalen. Dit zal in eerste instantie gebeuren door inhuur. Zodra er meer continuïteit en duidelijkheid geboden kan worden in de arbeidsmiddelen, zullen we het team versterken door mensen (tijdelijk) aan te nemen.

WOB

Voor WOB-verzoeken is al een aantal jaren de trend waarneembaar, waarbij, vergelijkbaar met het Shell-verzoek, in toenemende mate veelomvattende, complexe verzoeken worden gedaan die onevenredig veel beslag leggen op de beschikbare capaciteit die ten dienste staat van de behandeling van deze verzoeken. Het thans beschikbare budget voor behandeling is tot 2024 beschikbaar gesteld. Er is geen meerjarig, structureel budget beschikbaar om de inmiddels structurele aanvullende inzet te dekken. Gezien deze ontwikkelingen wordt het restant van het incidenteel beschikbaar gestelde budget (€ 1,5 mln) over de jaren 2021 en 2022 toe gevoegd aan de jaren 2022 t/m 2027 voor € 0,25 mln per jaar.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Beleidsprestatie 1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie

Sinds 2021 zijn de middelen voor diverse kennisinstrumenten verenigt binnen de opgave Kennis Zuid-Holland. In 2021 is er gestart met een gezamenlijke programmering. Gezien de startfase, alsmede de bijzondere periode waarin door thuiswerken veel kennis-producten minder ruimte hebben kunnen krijgen, is het beschikbare budget voor 2021 te ruim gebleken.

Éénmalig wordt € 1 mln doorgeschoven naar 2022 ter dekking voor het programma Stikstof 2022.

Beleidsprestatie 1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

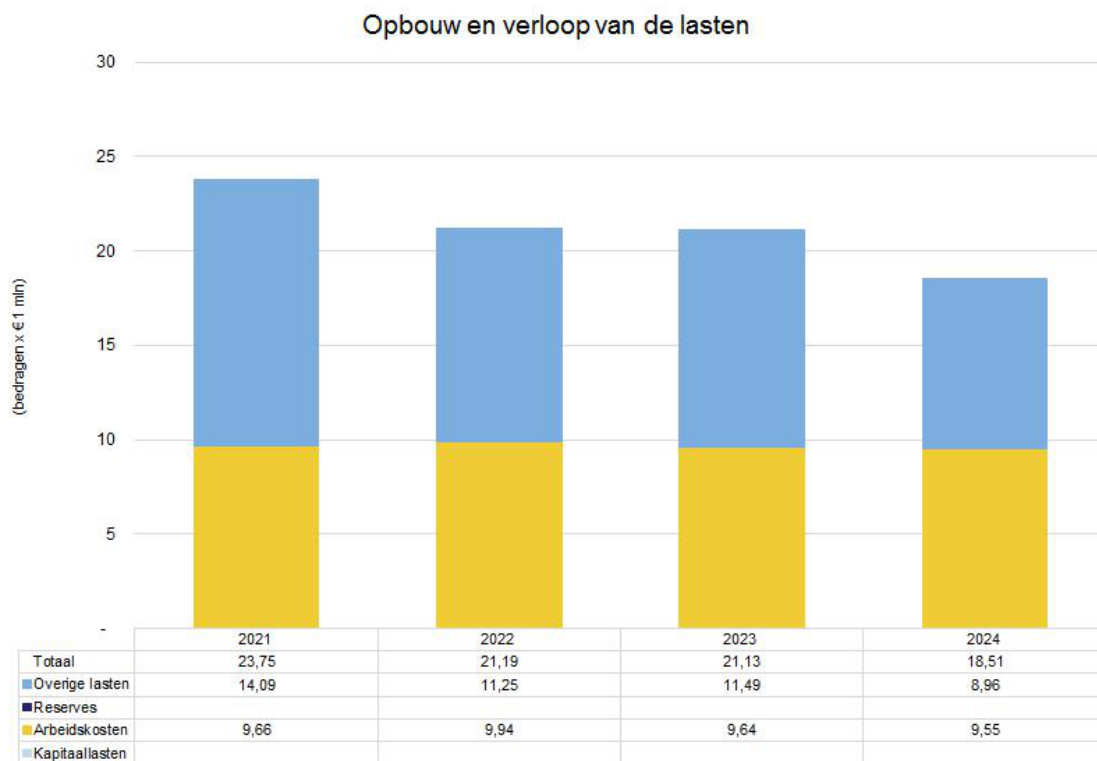
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-1 Sterke gemeenten	1.178	13	1.191	1.040	1.040	1.034
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	23.836	-3.436	20.401	17.788	17.781	15.449
Totaal beleidsdoel 1-1	25.015	-3.423	21.592	18.829	18.821	16.483
Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving						
1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie	543	1	543	75	25	75
1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen	2.609	-990	1.618	2.284	2.283	1.951
Totaal beleidsdoel 1-2	3.151	-990	2.162	2.359	2.309	2.026
Totaal Lasten	28.166	-4.413	23.753	21.188	21.129	18.509
Baten						

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	199	0	199	135	135	135
Totaal beleidsdoel 1-1	199	0	199	135	135	135
Totaal Baten	199	0	199	135	135	135
Saldo lasten en baten Ambitie	27.967	-4.413	23.952	21.052	20.994	18.373

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 1.1 Beter Bestuur

Programma Stikstof- Stimuleringsgelden voor innovatie € -1,5 mln

Door onzekerheid in de formatie van het nieuwe kabinet en de richting van toekomstige maatregelen met betrekking tot stikstof, hapert de bereidheid tot investeren in innovatie. In het voorjaar van 2022 wordt de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderij open gezet. Daarnaast is er vanaf 2022 meer duidelijkheid over eventuele strengere maatregelen van een nieuw kabinet. Hierdoor is de verwachting dat bereidheid om te investeren toe zal nemen. Om deze redenen wordt het budget van € 1,5 mln doorgeschoven naar 2023.

De fasering verloopt via het begrotingssaldo.

Programma Stikstof- Cofinanciering Rijksmiddelen varkenssanering € -0,75 ml

De landelijke regeling heeft tot minder deelname geleid dan verwacht. Doordat deze regeling door het Rijk wordt omgebouwd, is er vertraging opgetreden in de co-financiering van deze regeling. Vandaar dat een bedrag van € 0,75 mln wordt doorgeschoven naar 2023.

De fasering verloopt via het begrotingssaldo.

Programma Stikstof- Natuurdoelanalyses € -0,4 mln

Voor de natuurdoelanalyses wordt een bedrag van € 0,4 mln van 2021 doorgeschoven naar 2022. Deze natuurdoelanalyses hebben in 2021 vertraging opgelopen, onder meer doordat de benodigde data mist, die nu zelf door onderzoek gegenereerd wordt, en doordat er binnen de drie uitvoerende bureaus gebrek aan arbeidscapaciteit is. De verwachting is dat de natuurdoelanalyses in het voorjaar van 2022 zijn afgerond.

De fasering verloopt via het begrotingssaldo.

Programma Stikstof- Vrijval proceskosten € -0,23 mln

In 2021 valt een bedrag van € 0,23 mln vrij, door de geringe interesse in de opkoopregeling in 2021 en doordat een aantal budgetten met betrekking tot externe inhuur niet volledig wordt benut.

Vrijval in het begrotingssaldo.

Programma Stikstof- Incidentele arbeidscapaciteit € 0,19 mln

Incidentele extra inzet van arbeidscapaciteit voor stikstof van 0,19 mln.

WOB € -1 mln incidenteel

De middelen voor WOB/Bibob zijn door PS beschikbaar gesteld voor het behandelen van complexe WOB-verzoeken. De beschikbaarheid van de materiële middelen eindigt in de begroting 2022. Van het incidenteel beschikbaar gestelde budget (€ 1,5 mln) voor de jaren 2021 en 2022, wordt € 1 mln toegevoegd aan de jaren 2023

t/m 2026 (€ 0,25 mln per jaar).
De fasering verloopt via het begrotingssaldo.

Randstedelijke rekenkamer € 0,05 mln

Er wordt structureel vanaf 2021 (€ 50.000 aan het budget voor de Randstedelijke rekenkamer toegevoegd voor de periode 2022-2027. In de Najaarsnota 2021 verwerking van het budget 2021. In de Begroting 2022 de resterende jaren.

Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Apparaatslasten € 0,2 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving

Budget Kennis naar Stikstof € -1 mln incidenteel

Vanaf 2021 zijn de middelen voor diverse kennisinstrumenten verenigt binnen de opgave Kennis Zuid-Holland. In 2021 is er gestart met een gezamenlijke programmering. Gezien de startfase, alsmede de bijzondere periode waarin door thuiswerken veel kennis-producten minder ruimte hebben kunnen krijgen, is het beschikbare budget voor 2021 te ruim gebleken. Daarom € 1 mln gefaseerd naar 2022 en dit bedrag ter beschikking te stellen voor het programma Stikstof 2022 (Beleidsdoel 1-1).

De fasering verloopt via het begrotingssaldo.

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 1.](#)

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Voor meer informatie over Ambitie 2 verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Ambitie 2](#) en voor de Beleidsdoelen 2-1, 2-2 en 2-3 naar de [Begroting 2021 – Wat willen we bereiken?](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we deze vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Beleidsprestatie 2-1-1 Efficiënt Goederenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden met betrekking tot goederenvervoer, maar wel enkele projectbijstellingen:

- De subsidie aan het Havenbedrijf Rotterdam om de bereikbaarheid van de Coolport te verbeteren is verlengd waardoor deze in 2021 wordt vastgesteld in plaats van in 2020;
- De voorbereiding van de aanleg van de Loswal Hoogerwaard (Oude Rijn) neemt meer tijd in beslag. Hierdoor wordt het project niet in 2021 maar in 2023 opgeleverd.

Beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden ten aanzien van personenvervoer. Wel zijn er meerdere bijstellingen gedaan die het vermelden waard zijn.

Door de coronapandemie is het gebruik van het openbaar vervoer en daarmee de opbrengsten voor vervoerder aanzienlijk gedaald, ook nog in 2021. Tegelijkertijd is afgesproken om het openbaar vervoer aanbod wel op peil te houden. Hiervoor heeft het Rijk in 2020 een beschikbaarheidsvergoeding afgegeven. Het Rijk heeft in september 2020 bekend gemaakt dat deze wordt doorgetrokken naar héél 2021.

Het Rijk vergoedt dus opnieuw 93% of 95% van de kosten van concessiehouders op basis van de Vervoerplannen, corona-kosten onder aftrek van de (reizigers)opbrengsten en van de bijdragen van de decentrale concessiehouders.

Op basis van de ingediende aanvragen door concessiehouders, heeft het Rijk begin augustus 2021 de eerste beschikking voor de bijdrage aan de Provincie afgegeven, deze bijdrage is verwerkt in deze najaarsnota.

Door de coronapandemie zijn ideeën en plannen omtrent het verleiden van openbaar vervoer reizigers om buiten de spits te reizen gewijzigd. De hiervoor beschikbaar gestelde middelen uit de reserve Mobiliteit worden niet ingezet en de bijgestelde plannen worden meegenomen in het Transitieplan OV.

Daarnaast zijn er op diverse infrastructuurprojecten (weg, openbaar vervoer en fiets) bijstellingen geweest als gevolg dat de opleverdatum is verschoven (eerder en later).

Beleidsprestatie 2-1-3 Slimme systemen en netwerken

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden voor deze beleidsprestatie. Wel zijn er bijstellingen op projecten. Zo worden voor de samenwerkingsorganisatie Zuid-Holland Bereikbaar de bijdragen van de andere partijen verwerkt. De provincie is in het transitiejaar 2021 penvoerder en zet namens de deelnemende partijen opdrachten in de markt.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Beleidsprestatie 2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden. Wel zijn er financiële bijstellingen in de uitvoering van het onderhoudsprogramma. Deze worden toegelicht bij *Wat mag dat kosten?* Tot slot zijn de in de Begroting 2021 opgenomen beleidsprestaties verschoven in de tijd:

- De herbouw en herinrichting van het steunpunt Coenecoop kan door de langere voorbereidingstijd niet worden afgerond voor de start van het gladheidsseizoen 2021-2022. Om deze reden wordt de herbouw en herinrichting nu volledig uitgevoerd in 2022.
- In verband met het uitstel van de invoering van de Omgevingswet is ook de invoering van de meldingsplicht voor bepaalde werkzaamheden aan kabels en leidingen en de aansluiting met het Digitale stelsel Omgevingswet uitgesteld naar 2022.

Beleidsprestatie 2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden. Wel zijn er financiële bijstellingen in de uitvoering van het onderhoudsprogramma. Deze worden toegelicht bij *Wat mag dat kosten?*

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Beleidsprestatie 2-3-1 Duurzame mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden. Wel zijn er bijstellingen op projecten. Voor de verduurzaming van de binnenvaart (Pilot elektrificatie laadinfrastructuur Goederenvervoer over water) wordt het budget verhoogd naar totaal € 3 mln door bijdragen vanuit Ambitie 3 (onderdeel energie) en Ambitie 7 (onderdeel Luchtkwaliteit). Ook het uitgavenpatroon is aangepast.

Voor het project waterstofbussen wordt de hoogte van de subsidie voor 2021 aangepast aan de hand van het door de concessiehouder opgegeven uitgavepatroon. Daarnaast wordt een deel van de middelen doorgeschoven naar 2022 omdat het project nog tot begin 2022 doorloopt.

Beleidsprestatie 2-3-2 Veilige mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden. Wel is voor het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid met ingang van 2021 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarin is afgesproken dat de gezamenlijke kosten tussen provincie en Metropoolregio Rotterdam - Den Haag worden verdeeld in de verhouding 50/50%. Daarnaast is afgesproken dat ook de personeelskosten en overheadkosten in die verhouding worden verrekend.

Voor het project N215 Melissant - Dirksland is in verband met problemen met de vorige aannemer het meerwerk opnieuw aanbesteed in 2021.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau

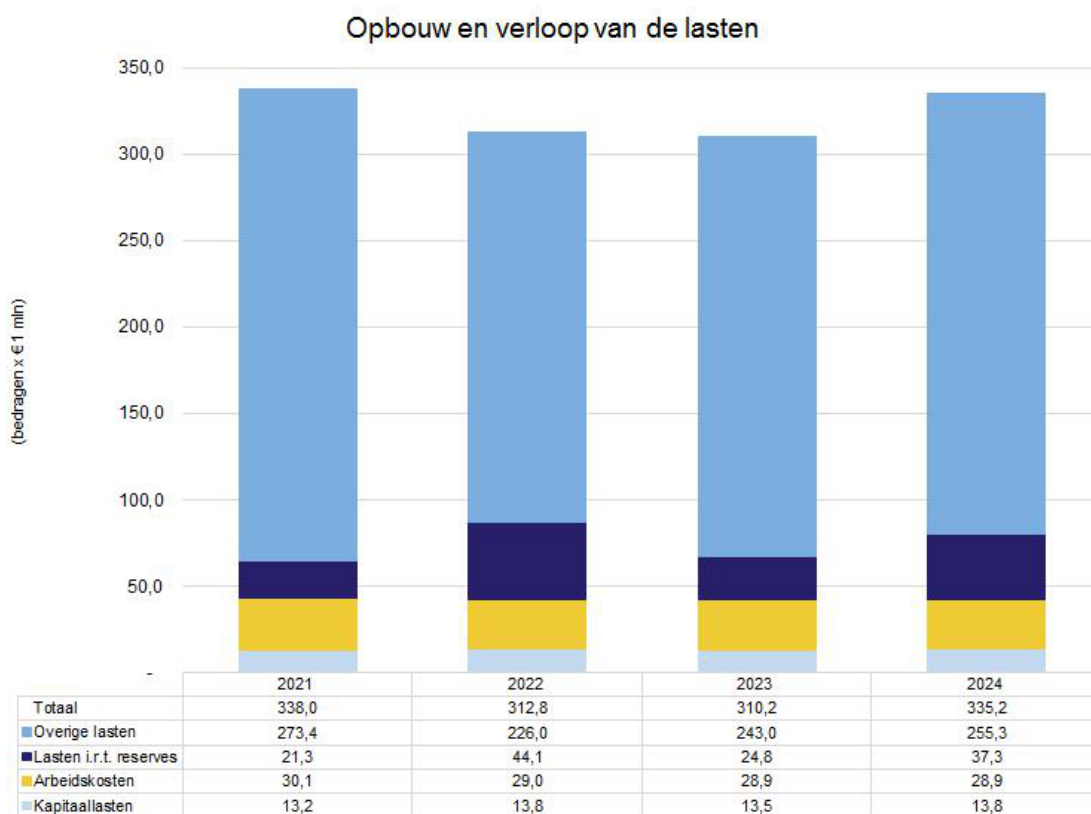
beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	2.303	27	2.330	1.696	1.618	1.539
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	163.556	34.428	197.984	161.667	156.405	175.439
2-1-3 Slimme systemen en netwerken	1.204	44	1.248	1.392	1.227	1.138
Totaal beleidsdoel 2-1	167.063	34.498	201.561	164.754	159.250	178.116
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	110.690	1.974	112.665	142.659	139.741	152.871
2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur	571	109	681	680	1.488	608
Totaal beleidsdoel 2-2	111.262	2.083	113.345	143.339	141.230	153.479
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	15.134	360	15.495	1.481	820	419
2-3-2 Veilige mobiliteit	7.596	3	7.599	3.222	8.891	3.220
Totaal beleidsdoel 2-3	22.731	363	23.094	4.702	9.711	3.639
Totaal Lasten	301.056	36.945	338.001	312.796	310.190	335.234
Baten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	280	0	280	160	0	0
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	3.946	38.776	42.722	949	754	720
Totaal beleidsdoel 2-1	4.226	38.776	43.002	1.109	754	720
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	7.894	-1.200	6.694	7.194	10.194	7.694
Totaal beleidsdoel 2-2	7.894	-1.200	6.694	7.194	10.194	7.694
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	1.007	204	1.211	466	466	66
2-3-2 Veilige mobiliteit	1.255	106	1.361	1.361	1.361	1.361
Totaal beleidsdoel 2-3	2.262	310	2.572	1.828	1.828	1.428
Totaal Baten	14.382	37.886	52.268	10.130	12.775	9.841
Saldo lasten en baten Ambitie	286.674	-942	390.268	302.666	297.415	325.392

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

OV-concessies € 36,7 mln

Ook in 2021 zullen concessiehouders aanspraak doen op de beschikbaarheidsvergoeding 2021. Aanvragen hiervoor worden bij de provincie ingediend en zullen vervolgens voorgelegd worden aan het Rijk. Na toekenning van de vergoeding door het Rijk aan de provincie, zal de provincie vervolgens een subsidiebeschikking afgeven aan de concessiehouders.

Dekking uit de rijksbijdrage.

Zuid-Holland Bereikbaar € 0,5 mln

Gedurende het transitiejaar 2021 is de provincie Zuid-Holland penvoerder voor de opdrachten die namens de deelnemers op de markt worden gezet. Daarnaast levert de provincie de expertise om te komen tot de verbetering van de duurzame bereikbaarheid en leefbaarheid van de provincie door middel van een gezamenlijke bereikbaarheidsaanpak.

Dekking uit de bijdragen van de deelnemers.

OV-concessie DMG € 0,3 mln

Qbuzz ontvangt een vergoeding tegen finale kwijting op basis van Amendement 578 over de periode december 2018 tot en met december 2026. De bijdragen 2021-2026 worden nu in de begroting opgenomen voor in totaal € 0,7 mln.

Dekking uit de reserve Mobiliteit.

MoVe 2021 € 0,3 mln

De PZH is budgethouder van het regio-budget, dat onderdeel is van de vastgestelde MoVe begroting 2021. Dit betekent dat naast de bijdrage van de PZH, ook 3 regio-partners een bijdrage leveren aan het Move-programma. De begroting van de PZH wordt op deze werkwijze aangepast, omdat alleen de regio-bijdrage van de provincie op de begroting was gebracht en niet het totale regio-budget, met daar tegenover de regio-bijdragen van de 3 regio-partners.

Dekking uit de bijdragen derden.

Snelfietsroute A20 NKG € 0,1 mln

Bij Kaderbesluit Bereikbaarheid 2022 is voor de SFR in 2022 € 0,1 mln beschikbaar gesteld uit de reserve Bereikbaarheid. De activiteiten kunnen eerder worden uitgevoerd, waarvoor de middelen worden overgezet naar 2021.

Dekking uit de reserve Bereikbaarheid.

Buurtbussen € 0,1 mln

Het huidige budget 2021 voor de subsidie aan buurtbusprojecten sluit niet meer aan op het aantal reeds lopende projecten én de verwachting dat dergelijke projecten zullen gaan toenemen als gevolg van de effecten van de coronapandemie op de vervoersbedrijven. Daarom wordt het budget voor 2021 incidenteel aangepast en gedekt binnen dit beleidsdoel. De structurele aanpassing van het budget zal op een later moment plaatsvinden, wanneer er duidelijkheid is over waar binnen de bestaande meerjarenbegroting structurele dekking gevonden kan worden. De dekking is gevonden binnen dit Beleidsdoel.

Waterbus/Fast Ferry € 0,1 mln

Aquabus was van plan als vermindering van het aanbod van het voorzieningenniveau de lijn 202 op te heffen. Na

verschillende overleggen met PZH en de huidige waterbus exploitant (Aquabus) heeft de regio Drechtsteden aangegeven samen met de nieuwe vervoerder (Blue Amio) € 0,1 mln extra bij te willen dragen aan lijn 202 (met een daldienst in de zomer), zodat deze lijn ook in 2021 open kan blijven. De nieuwe exploitant heeft aangegeven er ook belang bij te hebben dat deze lijn in 2021 openblijft.
Dekking uit de bijdragen derden.

MEC verduurzaming binnenvaart € -1,8 mln

Voor de verduurzaming van de binnenvaart wordt in totaal € 3 mln ingezet. Voor de Pilot elektrificatie laadinfrastructuur Goederenvervoer over water was in 2021 al € 2,4 mln ten laste van de reserve Bereikbaarheid geraamd. De resterende € 0,6 mln wordt gedekt uit bijdragen uit Ambitie 3 onderdeel Energie (€ 0,2 mln in 2021) en uit Ambitie 7, onderdeel luchtkwaliteit (€ 0,3 mln in 2021 en € 0,1 mln in 2022). Voor de uitvoering van het project wordt het kasritme bijgesteld: € 0,6 mln in 2021, € 1 mln in 2022 en € 1,4 mln in 2023.
De bijdragen van Ambitie 3 en 7 worden in de reserve gestort. De oorspronkelijke bijdrage uit de reserve wordt met € 1,8 mln verlaagd.

Pilotprojecten OV € -2,2 mln

Door de corona-uitbraak zijn ideeën en plannen omtrent het verleiden van OV-reizigers om buiten de spits te reizen gewijzigd. De hiervoor beschikbaar gestelde middelen uit de reserve Mobiliteit worden niet ingezet en de bijgestelde plannen worden meegenomen in het Transitieplan OV.
Vrijval in de reserve Mobiliteit.

Diverse kleine bijstellingen en afrondingen € -0,1 mln

Dit betreft het totaal van kleinere afwijkingen op diverse activiteiten en de afrondingsverschillen.

Apparaatslasten € 0,5 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Onderhoudsprogramma € 2 mln

De strenge winter heeft tot hogere kosten geleid in verband met extra, boven de gemiddeld geraamde, preventieve strooiacties en curatieve veegacties (€ 0,3 mln). Door de winterse omstandigheden is de technische staat van het asfalt aan de N206, Europaweg, sneller verslechterd en kon het overlagen niet meer worden uitgesteld tot de vervangingsopgave binnen het project Rijnlandroute (€ 0,8 mln). Tot slot is extra groenonderhoud uitgevoerd aan het bomenbestand in het contractgebied regio Oost en zijn vooruitlopend op het regiocontract in de regio's West en Noord achterstanden in het onderhoud aan het groenareaal opgepakt (€ 0,9 mln). De extra lasten worden gedekt uit de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.

Bijdrage N207, passage Leimuiden € 0,9 mln

Bij de aanpak van de verbetering passage Leimuiden, N207, wordt gelijktijdig onderhoud aan het asfalt en bestaande kunstwerken uitgevoerd. Het project wordt op een andere wijze uitgevoerd, waardoor de geplande onderhoudswerkzaamheden eerder worden uitgevoerd en verantwoord (€ 0,9 mln). De extra lasten worden gedekt uit de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.

Indexering prijsontwikkeling 2020-2021 € 0,4 mln

Het budget voor beheer en onderhoud in 2021 is verhoogd met € 0,4 mln als gevolg van de prijsontwikkeling 2020-2021. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Energietransitie infrastructuur € 0,1 mln

Betreft de 1e tranche van een subsidie van € 0,2 mln aan de gemeente Gouda voor een pilot met de aanleg van een deel PlasticRoad op het Aschpotpad. De gemeente Gouda kan gaan meten of de PlasticRoad een oplossing biedt die vaker gebruikt kan gaan worden. Dit geldt niet alleen voor de gemeente Gouda, maar ook voor andere gemeenten en provincies.

De uitgaven zijn gedekt in het PZI maar worden niet geactiveerd omdat het een pilot betreft. De vrijvallende afschrijvingslasten door het niet activeren vloeien terug naar de algemene middelen.

Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Bedrijfskleding € -0,1 mln

Dit betreft een verschuiving van € 0,05 mln van Beleidsdoel 2.2, Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam, naar Algemene middelen en organisatie. De verschuiving hangt samen met de aanschaf van nieuwe dienstkleding.

Deze uitgaven vallen onder Algemene middelen en organisatie.

Arbeidscapaciteit € -1,9 mln

In de Begroting 2021 zijn voor één jaar middelen toegevoegd vanuit de reserve Beheer en onderhoud voor arbeidscapaciteit, noodzakelijk voor de professionalisering van de Dienst Beheer Infrastructuur. Het ontbreken van een structureel budget blijkt een obstakel bij het daadwerkelijk werven en plaatsen van de benodigde medewerkers. Naar verwachting wordt € 1,9 mln in 2021 niet besteed. Deze € 1,9 mln wordt teruggestort in de egaliseringsreserve Beheer en onderhoud.

Apparaatslasten € 0,6 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

RH2INE € 0,2 mln

Voor de RHINE Kickstart Study zijn de lasten netto geraamd in de Begroting 2021. Dit moet een bruto raming zijn en daar staat een toegekende EU-subsidie tegenover.

Dekking uit de EU-subsidie.

Waterstofbussen € 0,2 mln

Vanwege een gewijzigd kasritme wordt de subsidie aan de concessiehouder voor het in exploitatie nemen van de 20 waterstofbussen voor 2021 met € 0,5 mln verhoogd.

Van de voor de implementatie beschikbare middelen wordt op basis van een bijgestelde fasering € 0,3 mln van de reservering onvoorzien doorgeschoven naar 2022.

Dekking uit de reserve Mobiliteit.

Toelichting baten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

OV-concessies € 36,7 mln

Zie de toelichting bij de lasten.

Concessie DMG 2019 € 1,2 mln

Op basis van het op onderdelen niet voldoen aan het programma van eisen en het uitvoeren van de inschrijving door Qbuzz BV wordt een boete opgelegd van in totaal € 1,2 mln.

De te ontvangen vergoeding wordt in de reserve Mobiliteit gestort.

Waterbus/Fast Ferry € 0,1 mln

Zie de toelichting bij de lasten.

MoVe 2021 € 0,3 mln

Zie de toelichting bij de lasten.

Zuid-Holland Bereikbaar € 0,5 mln

Zie de toelichting bij de lasten.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam**Leges € -1,2 mln**

Met ingang van 1 januari 2021 is de Legesverordening Infrastructuur ingevoerd waarbij leges voor de vergunningverlening door de Dienst Beheer Infrastructuur (DBI) worden geheven. Bij de berekening van de legesinkomsten is uitgegaan van alle vergunningaanvragen. De vergunningaanvragen voor werkzaamheden in opdracht van de provincie zijn echter vrijgesteld van leges. Daarnaast vallen in de praktijk relatief veel vergunningsaanvragen in een restcategorie welke een laag legestartief kent. Hierdoor zijn de verwachte legesinkomsten € 1,2 mln lager dan begroot (€ 1,65 mln). Bij de begroting zijn de baten toegevoegd aan de egalisatiereserve Beheer en onderhoud. Deze storting wordt nu met € 1,2 mln verlaagd.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam**RH2INE € 0,2 mln**

Zie de toelichting bij de lasten.

ROV € 0,1 mln

Voor het ROV is met ingang van 2021 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarin is afgesproken dat de gezamenlijke kosten tussen PZH en MRDH worden verdeeld in de verhouding 50/50. Daarnaast is afgesproken dat ook de personeelskosten en overheadkosten in die verhouding worden verrekend. De bijdragen worden in de reserve Mobiliteit gestort.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2021
Egalisatiereserve exploitatieprojecten PZI	2-1	-7.990	0	0	-7.990
Bereikbaarheid	2-1	4.361	2.198	-1.748	6.559
Mobiliteit	2-1	-9.765	3.138	-1.910	-6.627
Bereikbaarheid	2-2	-186	0	0	-186
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	2-2	7.205	-2.200	-700	5.005
Luchtkwaliteit (NSL)	2-3	-900	0	0	-900
Mobiliteit	2-3	-16.970	-146	150	-17.116
Eindtotaal		-24.246	2.990	-4.208	-21.256

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 2.](#)

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Voor meer informatie over Ambitie 3 verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Ambitie 3](#) en voor de Beleidsdoelen 3-1, 3-2 en 3-3 naar de [Begroting 2021 – Wat willen we bereiken?](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we deze vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Beleidsprestatie 3-1-1 Duurzaam en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Beleidsprestatie 3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie

Er is een goede start gemaakt met de inzet van rijksmiddelen voor planvorming van de verduurzaming van klein maatschappelijk vastgoed. De inzet is iets vertraagd, mede door de coronapandemie.

Beleidsprestatie 3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening

Er zijn bestuurlijke stappen gezet voor WarmtelinQ+. Deze brengen een aantal bijstellingen van financiële aard in de begroting met zich mee.

Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Beleidsprestatie 3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur

Via een begrotingssubsidie wordt bijgedragen aan de aanleg van het Stoomnetwerk Botlek. Het budget hiervoor (€ 2 mln) is in de Kadernota 2019 beschikbaar gesteld door PS, in de Najaarsnota 2021 wordt voorgesteld deze middelen over te hevelen naar 2022. Beschikking dient uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 plaats te vinden. Mocht beschikken uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 niet lukken, dan valt de € 2 mln vrij. Het project Stoomnetwerk Botlek levert naar verwachting een directe emissiereductie (CO₂) op van 140 kton (en na verdere uitbreiding op termijn en bij volledige benutting van 225 kton per jaar).

Via een begrotingssubsidie wordt bijgedragen aan een walstroom project in Vlaardingen. Met deze subsidie wordt een bijdrage geleverd aan een walstroomaansluitpunt voor de scheepvaart. Het project beoogt een bijdrage te leveren aan reductie van de uitstoot van CO₂ en stikstof en zal mogelijk ook kunnen leiden tot een afname van geluid, fijnstof en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), wat een positief effect heeft op de leefbaarheid rondom de haven. Dit project zal naar verwachting in 2022 subsidie aanvragen.

Via de subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen wordt een bijdrage geleverd aan het oplossen van knelpunten. Besluitvorming hieromtrent vergt bij de partijen meer tijd dan verwacht. De verwachting is dat op

basis van het beschikbare budget en het subsidieplafond in 2022-2023 5 à 8 beschikkingen kunnen worden afgegeven.

Op het gebied van pilots in het Haven Industrieel Complex kost de voorbereiding van projecten meer tijd dan verwacht. Inmiddels is de samenwerking zodanig opgezet waarmee projecten meer in samenhang worden ontwikkeld en afgestemd. Dit zal de realisatie ervan ten goede komen.

Beleidsprestatie 3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem

Op het gebied van groene waterstof kost de voorbereiding van projecten meer tijd dan verwacht. Inmiddels is een samenwerking opgezet waarmee projecten meer in samenhang worden ontwikkeld en afgestemd. Dit zal de realisatie ervan ten goede komen.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Opbouw en verloop van de lasten

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	6.797	8	6.805	5.637	4.037	441
3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie	2.863	2	2.865	1.430	1.430	90
Totaal beleidsdoel 3-1	9.660	10	9.671	7.068	5.467	531
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie	1.553	-170	1.383	1.592	1.391	0
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	2.501	9.701	12.203	13.602	27.502	22.557
Totaal beleidsdoel 3-2	4.055	9.531	13.586	15.194	28.893	22.557
Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie-en grondstoffensysteem in de industrie						
3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur	3.695	-2.760	935	4.185	2.760	0
3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem	2.130	-468	1.663	1.690	1.390	90
Totaal beleidsdoel 3-3	5.825	-3.228	2.598	5.875	4.150	90

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Totaal Lasten	19.540	6.314	25.854	28.137	38.511	23.179
Baten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	65	0	65	0	0	0
Totaal beleidsdoel 3-1	65	0	65	0	0	0
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie	449	-170	279	932	731	0
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	1.000	0	1.000	1.500	15.800	0
Totaal beleidsdoel 3-2	1.449	-170	1.279	2.432	16.531	0
Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie-en grondstoffensysteem in de industrie						
3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur	20	0	20	0	0	0
Totaal beleidsdoel 3-3	20	0	20	0	0	0
Totaal Baten	1.534	-170	1.364	2.432	16.531	0
Saldo lasten en baten Ambitie	18.006	6.484	27.218	25.705	21.980	23.179

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 3.2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Maatschappelijk Vastgoed € -0,17 mln

De inzet van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen voor planvorming van de verduurzaming van klein maatschappelijk vastgoed zijn iets vertraagd, mede door Corona perikelen.

De middelen worden daarom doorgeschoven naar 2022.

Vullen reserve Warmteleiding WarmtelinQ € 0 mln

Dit betreft het aanvullen van de reserve Warmteleiding WarmtelinQ+ voor een bedrag van € 88,2 mln. welke voor € 40,28 mln afkomstig is vanuit de risicoreserve Energiefonds en € 47,92 mln afkomstig van het begrotingssaldo. Omdat dit bedrag direct in de bestemmingsreserve Warmteleiding WarmtelinQ+ landt en er in 2021 € 10 mln aan onttrekkingen geraamd zijn, komt het bedrag niet volledig terug in de lasten. Voor nadere toelichting zie het bijlageboek onderdeel reserves. Het opbouwen van deze middelen behoort bij de voornemen subsidie voor WarmtelinQ+ beschikbaar te stellen. PS-besluit nr. 7365 dd. 16 juni 2021, (PZH-2021-776316611).

Warmteleiding WarmtelinQ € 10 mln

Voor de voorgenomen subsidie aan WarmtelinQ+ worden middelen beschikbaar gesteld. Voor de jaren 2023 t/m 2026 worden daarnaast de volgende bedragen ter exploitatie gebracht: 2022: € 10; 2023: € 10,7 mln; 2024: 22,5 mln en in 2026: € 35 mln. Dekking ten laste van reserve Warmteleiding WarmtelinQ+. In 2023 volgt daarnaast een

bijdrage vanuit de gemeente Rotterdam ad € 15,3 mln (zie toelichting Baten)

Warmte € -0,3 mln

De middelen waren bestemd voor WarmtelinQ+. Nu hiervoor dekking is gevonden, kunnen deze middelen vrijvallen. Vrijval van € 1,1 mln ten gunste van begrotingssaldo, waarvan € 0,3 mln uit exploitatie en € 0,8 mln vanuit Risicoreserve energiefondsen.

Beleidsdoel 3.3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Botlek Stoomnetwerk € -2 mln

Het investeringsbesluit van partijen voor het Botlek stoomnetwerk is vertraagd. Omdat de uitvoering van het project plaatsvindt in 2022 dienen de middelen te worden overgeheveld. De middelen worden daarom doorgeschoven naar 2022. Dekking ten laste van begrotingssaldo.

Walstroom € -0,26 ml

Via een begrotingssubsidie wordt bijgedragen aan een walstroom project in Vlaardingen. Dit project zal naar verwachting in 2022 zijn subsidie aanvragen. De middelen worden daarom doorgeschoven naar 2022. Dekking ten laste van begrotingssaldo.

Verduurzaming binnenvaart € -0,25 mln

Door vertraging in dit project is deze bijdrage pas in 2022 nodig. Het bedrag wordt overgeheveld naar Ambitie 2. Bijdrage aan Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland € 0,25 mln.

Subsidieregeling Energie infra bedrijventerreinen € -0,25 mln

Besluitvorming bij partijen over investeringen om een aanvraag te kunnen indienen voor de subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen vergt meer tijd dan verwacht. De verwachting is dat op basis van het beschikbare budget en het subsidieplafond in 2022-2023 5 à 8 beschikkingen kunnen worden afgegeven. De middelen worden daarom doorgeschoven naar 2022. Dekking ten laste van begrotingssaldo.

Waterstof H2GO € -0,17 mln

Deze middelen voor innovaties voor groene waterstof kunnen door vertraging bij partijen niet worden aangewend dit jaar. Vrijval ten gunste van begrotingssaldo.

Haven Industrieel Complex pilot € -0,3 mln

Onze bijdrage aan de inzet voor verduurzaming van de industrie in het HIC wordt samen met het Kansen voor West 3 programma en het Just Transition Fund (JTF) ingezet. Deze programma's / fondsen worden in gezamenlijkheid met andere partijen voorbereid. Inzet zal vanaf 2022 plaatsvinden. De middelen worden daarom doorgeschoven naar 2022. Dekking ten laste van begrotingssaldo.

Toelichting baten

Beleidsdoel 3.2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Maatschappelijk Vastgoed € -0,17 mln

De inzet van de beschikbaar gestelde rijksmiddelen voor planvorming van de verduurzaming van klein maatschappelijk vastgoed zijn iets vertraagd, mede door Corona perikelen. De middelen worden daarom doorgeschoven naar 2022.

Bijdrage Gemeente Rotterdam Warmteleiding Warmtelinq € 15,3 mln (Raming 2023)

Voor de voorgenomen subsidie aan WarmtelinQ+ worden door de gemeente Rotterdam middelen beschikbaar gesteld.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2021
Risicoreservering Energiefonds	3-1	1.800	-40.280	40.280	-38.480
Energietransitie gebouwde omgeving en glastuinbouw	3-1	-1.011	0	0	-1.011
Risicoreserve Delen Duurzame Energie	3-1	150	-150	0	0
Risicoreservering Energiefonds	3-2	-300	-800	800	-1.100
Warmteleiding Warmtelinq	3-2	0	78.200	10.000	78.200
Verduurzaming industrie	3-3	-800	0	0	-800
Eindtotaal		-161	36.970	51.080	36.809

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 3.](#)

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Voor meer informatie over Ambitie 4 verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Ambitie 4](#) en voor de Beleidsdoelen 4-1, 4-2 en 4-3 naar de [Begroting 2021 – Wat willen we bereiken?](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we deze vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie stimuleren

NB Nog geen akkoord vakgedeputeerden / 7-9-2021

Ook in 2021 zorgt de coronacrisis voor onzekerheden bij partners in het economisch veld. Toch lukt het om bij najaarsnota voor Ambitie 4 (waaronder deze beleidsprestatie van circa € 40 mln) de geplande activiteiten voor 2021 ongeveer gelijk te houden. Net als bij voorjaarsnota. Slechts op enkele incidentele plekken ontstaat nadere fasering van subsidie-activiteiten naar 2022:

- Het Innovatieprogramma voor Zorgtechnologie is in de loop van 2021 uitgewerkt. De subsidie is verleend. Uit de hierbij verwerkte, actuele planning blijkt dat het grootste gedeelte van de activiteiten in 2022 plaats vindt. Er wordt € 0,6 mln verplaatst van 2021 naar 2022.
- Aerospace (Noordwijk); de plannen voor de bouw van het campusgebouw zijn momenteel nog niet rond; er wordt € 0,3 mln naar 2022 verplaatst.
- De ondersteuning aan Fieldlabs-partijen in verband met de coronacrisis is in de loop van 2021 verstrekt. Anders dan ingeschat bij voorjaarsnota, wordt er in de besteding € 0,3 mln voorzien in 2022. Het budget wordt hiervoor verplaatst van 2021 naar 2022.
- Bij het onderwerp ACCEZ zijn de uren van de betrokken universiteiten licht bijgesteld. Er wordt € 0,2 mln voorzien in 2022 in plaats van in 2021.
- Voor het al langer bekende project Leerpark Drechtsteden wordt subsidieverlening van € 3 mln verwacht in de laatste maanden van 2021. Gezien het tijdstip van deze verlening zal de besteding door de ontvanger in 2021 nog beperkt zijn. Er wordt daarom € 0,1 mln verplaatst naar 2022.

Voor het onderwerp Fieldlabs wordt ingezet op financiering via middelen uit het Kansen voor West programma. Dat zal naar verwachting ingaan vanaf 2023. Voor de overgangperiode is € 0,3 mln uit provinciale middelen beschikbaar. Dit zal naar verwachting niet in 2021 maar in 2022 worden besteed. Daarnaast wordt een gedeelte van het beschikbare procesgeld Economie verplaatst naar 2022 en 2023 wanneer de uitvoeringsdruk op de afgesproken doelen uit onder meer het coalitieakkoord 2020-2023 naar verwachting het hoogst is (€ 0,8 mln).

Uit het oorspronkelijke budget voor 2021 heeft eerder dit jaar de eerste subsidie-openstelling voor de 'MKB-deals' (ondersteuning Breed MKB) plaats gevonden. Dit was een groot succes. Bij voorjaarsnota is € 1 mln extra ter beschikking gesteld. De middelen zullen, afgaand op de grote behoefte bij gemeenten, volledig worden besteed in 2021. Het budget hiervoor wordt bij najaarsnota op orde gebracht; er wordt € 0,2 mln vervroegd van 2022 naar 2021.

Door een administratieve wijziging worden verleende subsidies met een dossierwaarde tot € 0,25 mln vanaf 2021 volledig verantwoord in het eerste jaar van besteding, en niet langer gespreid over de jaren van de subsidielooptijd. Voorheen werden alleen subsidies tot € 0,025 mln op deze wijze verantwoord. Dit houdt een

vervroegde verantwoording in ten opzichte van het oorspronkelijk budget 2021. Het effect bij najaarsnota doet zich vooral voor bij de MIT-subsidieregeling en bij de Campusregeling. De cijfermatige invloed is circa € 3 mln extra lasten in 2021 (verplaatsing vanuit de jaren 2022 en 2023).

De opgetelde invloed van alle bovenstaande zaken is dat het financiële budget voor 2021 voor deze beleidsprestatie vrijwel onveranderd blijft (circa € 40 mln).

Beleidsprestatie 4-1-2 Transitie van de Greenports

Van het budget voor Greenports 2021 à € 3 mln wordt een klein gedeelte verplaatst naar 2023 (€ 0,25 mln) in verband met de latere start van het externe innovatieprogramma Agritech.

Beleidsprestatie 4-1-3 Transitie Havencomplex

Voor deze beleidsprestatie waren voor 2021 de eerste projecten uit de zogeheten HIC-lijst voorzien (het Haven-industrieel complex in Rotterdam). Uit de bijgestelde plannings van de partners blijkt dat er later wordt aangevangen dan gepland was (2022). Er zullen in 2021 geen plannen worden uitgevoerd. In 2022 is dat naar verwachting wel het geval. Daarom wordt het lastenbudget van € 0,4 mln verplaatst naar 2022.

Beleidsprestatie 4-1-4 Digitaal Zuid-Holland

Voor het onderwerp European Digital Innovation Hubs (EDIH) is, afgaand op eerder afgegeven plannings € 0,5 mln vrijgemaakt voor 2021. Uit de bijgestelde planning blijkt dat niet in 2021 maar in 2022 wordt aangevangen met dit onderwerp. Het budget wordt bij deze najaarsnota naar 2022 verplaatst.

Beleidsprestatie 4-1-5 Circulair Zuid-Holland

Er zijn momenteel onzekerheden over de uitgaven in 2021. Deze onzekerheden zijn bij peildatum nog niet duidelijk genoeg om ze te verwerken in de bedragen van de najaarsnota. Voorlopige verwachting is dat een deel van de geplande activiteiten zal doorschuiven naar 2022.

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Beleidsprestatie 4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit

8-9-21 Tekst nog niet afgestemd met vakgedeputeerden

Voor het onderwerp Verduurzaming van bedrijventerreinen is bij coalitievorming 2020-2023 voor meerdere jaren budget klaargezet. Als gevolg van een administratieve wijziging worden vanaf 2021 de lasten van verleende subsidies met een dossierwaarde tot € 0,25 mln volledig verantwoord in het eerste jaar van besteding en niet langer gespreid over de jaren van de subsidielooptijd. Voorheen gold dit alleen voor subsidies tot € 0,025 mln. Dit houdt een vervroegde verantwoording in ten opzichte van het oorspronkelijk budget 2021. Het effect voor het jaar 2021 is een toevoeging aan het budget van € 0,7 mln. Budgetten in latere jaren zijn met hetzelfde bedrag verlaagd.

Verder is uit de eindafrekening van enkele oude dossiers voor herstructurering van bedrijventerreinen gebleken dat niet alle toegekende subsidie ook daadwerkelijk is besteed. Het niet bestede deel vloeit terug naar de algemene middelen (beperkt; € 0,5 mln).

Beleidsprestatie 4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis

NB mogelijk nog aanvullen in verband met besluiten 1 mln Oud voor Nieuw (begroting 2022).

Voor de additionele subsidieregeling voor werkgevers (voor tegemoetkoming in loonkosten bij indienstneming van pas gediplomeerden) wordt de planning bijgesteld. De regeling kent momenteel nog niet zo veel inschrijving als vooraf verwacht werd. Een deel van het toegekende budget wordt daarom verplaatst naar 2022 (€ 1 mln).

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme

Beleidsprestatie 4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving

Ook in het cultuurveld zorgt de coronacrisis in 2021 voor onzekerheden bij partners. Toch lukt het om bij de beleidsprestaties de geplande activiteiten grotendeels gelijk te houden.

Op enkele terreinen is er toch een kleine beweging om zaken gedeeltelijk in 2022 uit te voeren. Omdat de subsidieverlening voor Toerisme en voor Groot onderhoud molens pas aan het eind van het jaar 2021 zal plaatsvinden, vindt de uitvoering door subsidieontvangers grotendeels plaats in 2022. Het budget wordt navenant verplaatst, het gaat om respectievelijk € 0,4 mln en € 0,5 mln.

Verder is de planning bijgesteld waarmee de subsidieontvangers hun activiteiten uitvoeren voor erfgoed, erfgoedlijnen en restauratie van rijksmonumenten. Gevolg is dat er circa € 0,6 mln wordt verplaatst van 2021 naar 2022.

Op verzoek van Provinciale Staten is in de loop van 2021 besloten om additioneel € 2 mln in 2022 en € 2 mln in 2023 aan restauratie van rijksmonumenten toe te wijzen, te financieren uit afbouw van bestaande cultuuronderwerpen. Dit laatste heeft onmiddellijk invloed op de bijbehorende eerder afgesproken doelen. Vanaf 2022 wordt dit breed voelbaar bij onder meer de onderwerpen toerisme, archeologisch depot en groot onderhoud molens. In 2021 wordt al gestart met het budget voor het archeologisch depot (€ 0,2 mln afbouw).

In het Besluit tot wijziging van het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2021 van 13 juli 2021 is de restauratie van Hollandia in Vlaardingen opgenomen. Voor dit project was in 2017 al subsidie verleend. Het project is door de voormalige eigenaar van dit rijksmonument echter niet volledig gerealiseerd en deze zal de werkzaamheden ook niet meer afronden. De subsidie is daarom lager vastgesteld waarbij een bedrag van € 0,063 mln is vrijgefallen. Om dit budget alsnog ter beschikking te stellen aan de nieuwe eigenaar voor het voltooien van de restauratie van het Hollandia gebouw worden deze middelen bij de Najaarsnota 2021 toegevoegd aan de beschikbare middelen voor de erfgoedlijnen in 2021. Uitvoering wordt in 2022 verwacht.

Beleidsprestatie 4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken

Voor de versterking van de basisvoorziening cultuurparticipatie, aansluiting bij landelijke ontwikkelingen en incidentele projecten is in de Begroting 2021 € 0,3 mln beschikbaar gesteld. Een deel is ingezet voor urgente intensiveringen van Kunstgebouw en Jeugdtheaterhuis en onder meer voor een onderzoek naar samenwerking op het terrein van cultuurbeleid in Zuid-Holland.

In verband met de grote urgentie op restauratie van rijksmonumenten in Zuid-Holland wordt vanuit het budget € 0,05 mln doorgeschoven naar 2022 voor de restauratie van rijksmonumenten. Het resterende bedrag wordt ingezet voor incidentele projecten en inzet van extra menskracht op het terrein van cultuurparticipatie.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

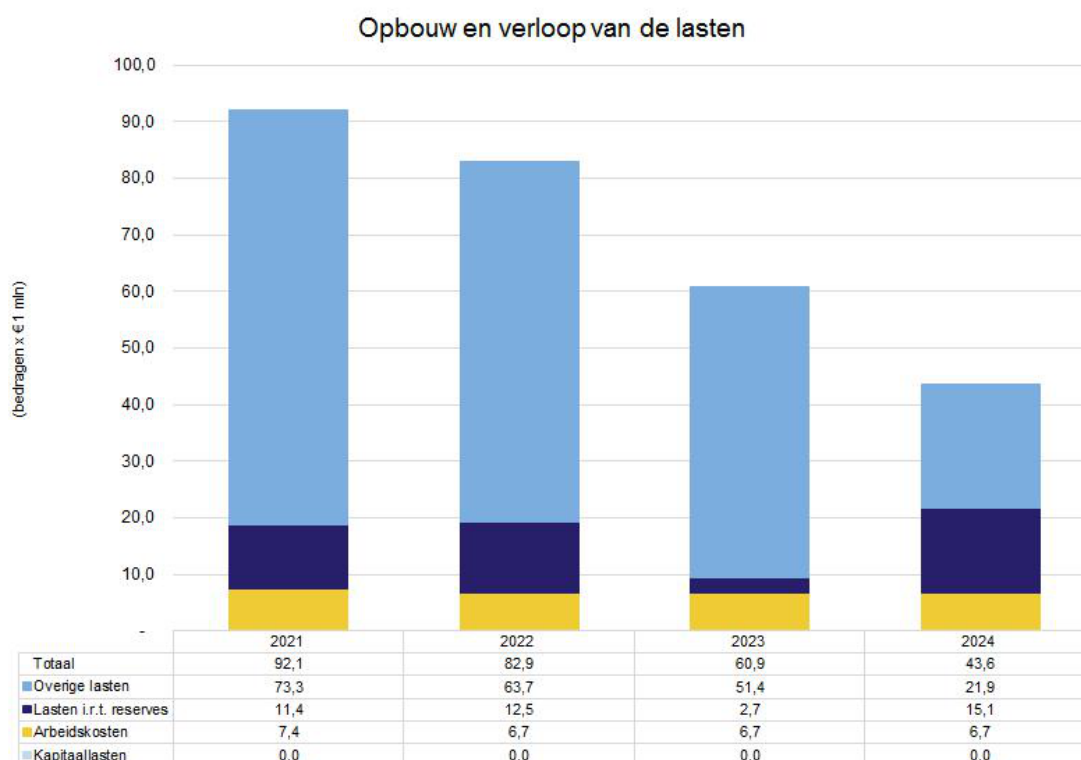
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	42.870	381	43.251	36.534	24.878	19.445
4-1-2 Transitie van de Greenports	3.940	-225	3.715	3.883	2.533	957
4-1-3 Transitie Havencomplex	450	-395	55	395	0	0
4-1-4 Digitaal Zuid-Holland	1.458	-492	966	1.194	794	161
4-1-5 Circulair Zuid-Holland	3.327	54	3.381	2.391	2.390	888
Totaal beleidsdoel 4-1	52.046	-678	51.368	44.397	30.595	21.450
Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat						
4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit	9.792	230	10.022	9.564	5.793	6.192
4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis	3.684	-988	2.696	3.842	2.842	241
Totaal beleidsdoel 4-2	13.477	-759	12.718	13.406	8.635	6.433
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving	20.013	-1.426	18.587	16.794	13.350	8.269
4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek	1.169	-192	977	721	671	471
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	8.453	-35	8.419	7.625	7.624	7.023
Totaal beleidsdoel 4-3	29.635	-1.653	27.982	25.140	21.646	15.763
Totaal Lasten	95.158	-3.090	92.068	82.943	60.875	43.647
Baten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	6.912	2.032	8.944	6.775	1.083	0
Totaal beleidsdoel 4-1	6.912	2.032	8.944	6.775	1.083	0
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving	14	0	14	14	14	14
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	199	0	199	57	57	57
Totaal beleidsdoel 4-3	212	0	212	70	70	70
Totaal Baten	7.124	2.032	9.156	6.845	1.153	70
Saldo lasten en baten Ambitie	88.034	-5.122	101.224	76.098	59.722	43.577

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 4.1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Procesgeld economie € -0,75 mln

Een deel van het procesgeld 2021 wordt gefaseerd naar 2022 (€ 0,4 mln) en 2023 (€ 0,4 mln). Verwacht wordt dat de middelen in het tweede deel van de coalitieperiode nodig zijn voor onder meer de nadere uitwerking van de Nationale Groeiagenda.

De fasering verloopt via het begrotingsaldo.

EFRO/Interreg € 0,15 mln

De fasering van de EFRO-lasten worden op basis van actuele informatie licht aangepast. Tegenover de genoemde verhoging in 2021 staat een verlaging in 2023. Het betreft onder meer de lasten van subsidiedossier 'Polanen' die eerder plaatsvinden.

De fasering verloopt via de reserve Interreg- cofinanciering EFRO.

MKB/ MIT € 2,2 mln

Als gevolg van een administratieve wijziging worden verleende subsidies met een dossierwaarde tot € 250.000 vanaf 2021 volledig verantwoord in het eerste jaar van besteding, en niet langer gespreid over de jaren van de subsidie looptijd. Dit leidt tot hogere lasten in 2022. Daarnaast zijn de uitgaven van het rijksdeel MIT geraamd op basis van het plafond 2022.

Voor de MIT-regeling leidt dit in 2021 tot een stijging van de lasten met € 2,2 mln. In 2022 dalen de lasten met circa € 2,2 mln en in 2023 is sprake van een daling met € 0,8 mln.

Tegenover de hogere lasten 2021 staan hogere rijksbijdragen van € 2 mln. In 2023 en 2024 dalen de baten met € 2 mln en met € 0,6 mln (zie de baten).

Daarnaast is per saldo sprake van een verlaging van de reserve MIT van € 0,2 mln in 2021, een verhoging van de reserve MIT van € 0,2 mln in 2022 en 2023.

Campusregeling € 0,8 mln

Als gevolg van een administratieve wijziging worden verleende subsidies met een dossierwaarde tot € 250.000 vanaf 2021 volledig verantwoord in het eerste jaar van besteding, en niet langer gespreid over de jaren van de subsidielooptijd. Voor de campus-regeling leidt dit in 2021 tot een stijging van de lasten met € 0,8 mln. En een daling van de lasten in 2022 en 2023 met resp. € 0,4 mln en € 0,1 mln.

Dekking 2021 uit de reserve versterking Economie.

Gebiedsgerichte projecten € -0,4 mln

Enkele subsidieontvangers van de regeling voor regionale gebiedsgerichte projecten hebben looptijd verlenging aangevraagd. Als gevolg daarvan worden de uitgaven grotendeels gefaseerd naar 2022.

De fasering verloopt via de reserve gebiedsgericht werken.

Breed MKB € 0,2 mln

Bij Voorjaarsnota is € 1 mln extra ter beschikking gesteld voor breed MKB. De middelen zullen, afgaand op de grote behoefte bij gemeenten, volledig worden besteed in 2021. Het budget 2021 wordt daarom in deze Najaarsnota op orde gebracht. Er wordt € 0,2 mln vervroegd van 2022 naar 2021.

De fasering verloopt via het begrotingsaldo.

Accez € -0,2 mln

Voor ACCEZ zijn de uren 2021 van de betrokken universiteiten licht bijgesteld. Er wordt daarom € 0,2 mln. voorzien in 2022 in plaats van in 2021.

De fasering verloopt via de reserve versterking economie.

Fieldlabs € -0,6 mln

De ondersteuning aan Fieldlabs- partijen is in verband met de corona-crisis in de loop van 2021 verstrekt. Anders dan ingeschat bij voorjaarsnota, wordt de besteding van het budget voor € 0,3 mln voorzien in 2022 in plaats van 2021.

Voor Fieldlabs wordt daarnaast ingezet op financiering via middelen uit het Kansen voor West programma, naar verwachting vanaf 2023. Voor de overgangperiode is € 0,3 mln beschikbaar. De besteding vindt plaats naar verwachting plaats in 2022.

De fasering verloopt via het begrotingssaldo (€ 0,3 mln) en via de reserve versterking economie (€ 0,3 mln).

Aerospace € -0,3 mln

De plannen voor de bouw van het campusgebouw zijn momenteel nog in ontwikkeling. Daarom wordt € 0,3 mln naar 2022 verplaatst.

De fasering verloopt via de reserve versterking economie (€ 0,3 mln).

Leerpark Drechtsteden € -0,1 mln

Voor het project Leerpark Drechtsteden wordt subsidieverlening verwacht in de laatste maanden van 2021. Gezien het tijdstip van deze verlening zal de besteding 2021 nog beperkt zijn. Er wordt daarom € 0,1 mln verplaatst naar 2023.

De fasering verloopt via het begrotingssaldo.

Zorgtechnologie € -0,6 mln

Het Innovatieprogramma voor Zorgtechnologie is in de loop van 2021 uitgewerkt en de subsidie is verleend. Uit de actuele planning blijkt dat het grootste gedeelte van de activiteiten in 2022 plaats vindt. Er wordt daarom € 0,55 mln verplaatst van 2021 naar 2022.

De fasering verloopt via de reserve versterking economie.

Greenports € -0,25 mln

Van het budget voor Greenports (€ 3 mln) wordt een gering deel (€ 0,375 mln) verplaatst naar 2023 als gevolg van de latere start van het externe innovatieprogramma Agritech. € 0,25 mln van het budget 2021 en € 0,125 mln van het budget 2022.

De fasering verloopt via de reserve versterking economie.

Haven HIC € -0,4 mln

Voor de HIC-lijst (het Haven-industrieel complex in Rotterdam) waren voor 2021 de eerste projecten voorzien. Uit de bijgestelde plannen van de partners blijkt dat de start in 2022 plaatsvindt. Daarom wordt het lastenbudget ad € 0,4 mln verplaatst naar 2022.

De fasering verloopt via het begrotingssaldo.

EDIH € -0,5 mln

Voor European Digital Innovation Hubs (EDIH) is op basis van eerdere planning € 0,5 mln geraamd voor 2021. Uit de actuele planning blijkt dat in 2022 wordt gestart. De lasten worden daarom naar 2022 gefaseerd.

De fasering verloopt via de reserve versterking economie.

Apparaatslasten € 0,2 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 4.2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Bedrijventerreinen € 0,2 mln

Als gevolg van een administratieve wijziging worden vanaf 2021 de lasten van verleende subsidies met een dossierwaarde tot € 250.000 volledig verantwoord in het eerste jaar van besteding en niet langer gespreid over de jaren van de subsidielooptijd. Voor verduurzaming bedrijventerreinen leidt dit in 2021 tot een stijging van de lasten met € 0,7 mln. Budgetten in latere jaren worden overeenkomstig verlaagd (in 2022 en 2023 jaarlijks € 0,35 mln).

De fasering verloopt via de reserve versterking economie.

Daarnaast is uit de eindafrekening van enkele oude dossiers voor herstructurering van bedrijventerreinen gebleken dat niet alle toegekende subsidie ook daadwerkelijk is besteed.

De vrijval ad € 0,5 mln vloeit terug naar het begrotingsaldo (algemene middelen).

Human Capital € -1 mln

De fasering van de subsidieregeling voor werkgevers (voor tegemoetkoming in loonkosten bij indienstneming van pas gediplomeerden) wordt bijgesteld. De regeling kent momenteel nog niet zo veel inschrijving als vooraf verwacht werd. Van het toegekende budget wordt daarom € 1 mln verplaatst naar 2022. In de begroting 2022 wordt hiervan in het kader van Oud voor Nieuw € 0,5 mln ingezet ten behoeve van Energie op bedrijventerreinen.

De fasering verloopt via de reserve versterking economie.

Apparaatslasten € 0,1 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 4.3 Erfgoed Cultuur en toerisme

Toerisme/ groot onderhoud molens € -0,9 mln

Omdat de subsidieverlening voor Toerisme en voor Groot onderhoud molens pas aan het eind van het jaar 2021 zal plaatsvinden, vindt de uitvoering door subsidieontvangers grotendeels plaats in 2022. Het budget wordt daarom verplaatst naar 2022, het gaat om respectievelijk € 0,4 mln en € 0,5 mln.

De fasering verloopt via het begrotingsaldo.

Bijstelling budgetten erfgoedlijnen en restauratie en herbestemming € -0,6 mln

Op basis van actuele informatie over de uitvoering van de activiteiten wordt de fasering van de budgetten van erfgoedlijnen en restauraties & herbestemming aangepast. Daarnaast leidt de administratieve wijziging voor verleende subsidies met een dossierwaarde tot € 250.000 ook hier tot een andere fasering van de lasten.

Hierbij worden ook de actuele faseringen van zowel de amendementsmiddelen voor restauratie monumenten (€ 2,8 mln) als voor de Kanjerprojecten betrokken.

Een en ander leidt tot een daling van de lasten in 2021 met circa € 0,6 mln. In 2022 en 2023 stijgen de lasten met resp. € 2,1 mln en € 0,4 mln. In 2024 en 2025 is sprake van een daling met € 0,9 mln en € 1 mln.

De fasering verloopt via de reserves restauraties en herbestemming en erfgoedlijnen.

Maatregelenpakket erfgoedlijnen € 0,1 mln

In het Besluit tot wijziging van het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2021 van 13 juli 2021 is de restauratie van Hollandia in Vlaardingen opgenomen. Voor deze restauratie is eerder een bedrag van € 63.154 vrijgevalen. Deze middelen worden in 2021 opnieuw ingezet voor dit project via het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2021 om zo dit project alsnog te realiseren.

Dekking 2021 ten laste van de begrotingsruimte.

Restauratie rijksmonumenten € -0,3 mln

Vanaf 2022 wordt jaarlijks € 2 mln aan het budget voor restauratie van rijksmonumenten toegevoegd. Dekking voor de toevoegingen in 2022 en 2023 (totaal € 4 mln) vindt plaats vanuit bestaand budget binnen Beleidsdoel 4.3. In de jaren 2021, 2022 en 2023 worden daarom diverse posten verlaagd.

In 2021 wordt € 0,3 mln gedekt, voornamelijk vanuit het budget voor het archeologisch depot. In 2022 (€ 0,9 mln) en 2023 (€ 2,8 mln) komt de dekking voornamelijk uit budgetten voor archeologisch depot, erfgoedlijnen, toerisme, publieksbereik archeologie en groot onderhoud molens.

Vanaf 2024 dekking ten laste van de begrotingsruimte.

Apparaatslasten € 0,1 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Toelichting baten

Beleidsdoel 4.1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

MKB/ MIT € 2 mln

Actualisering van de fasering van de MIT-regeling leidt in 2021 tot een stijging van de baten (rijksdeel) met € 2 mln. En een daling van deze baten in 2022 van € 2 mln en in 2023 van € 0,6 mln (zie toelichting lasten).

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2021
Interreg-cofinanciering EFRO	4-1	-2.230	-250	250	-2.480
InnovationQuarter	4-1	3.000	0	0	3.000
Regionale netwerken in Zuid-Holland (RNIZ)	4-1	566	44	-44	610
Versterking economie	4-1	-6.694	1.514	-1.264	-5.180
MIT MKB Innovatiestimulering topsectoren	4-1	-1.794	-149	-961	-1.943
Regionale gebiedsgerichte projecten	4-1	-184	365	-365	181
Life Science & Health	4-1	-1.000	0	0	-1.000
Bedrijventerreinen	4-2	-2.813	0	0	-2.813
Alternatieve locatie Hoeksche Waard	4-2	-360	0	0	-360
Versterking economie	4-2	1.358	300	0	1.658
Bedrijventerreinen: IRP Oude Rijnzone	4-2	-500	0	0	-500
Restauratie & herbestemming monumenten	4-3	-3.016	1.514	-437	-1.502
Erfgoedlijnen	4-3	-76	-950	-100	-1.026
Eindtotaal		-13.744	2.389	-2.922	-11.356

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 4.](#)

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Voor meer informatie over Ambitie 5 verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Ambitie 5](#) en voor de Beleidsdoelen 5-1, 5-2 en 5-3 naar de [Begroting 2021 – Wat willen we bereiken?](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we deze vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Beleidsprestatie 5-1-1 Natuur

Effect corona op realisatie van natuur

De lockdown heeft negatieve effecten op het tempo van de realisatie van natuur. Er is een negatief effect op de beschikbare capaciteit, bij zowel de provincie als bij de partners. Realisatie van natuur is een intensief proces waarbij met veel partijen wordt samengewerkt. In coronatijd gaat die afstemming moeizamer, zeker in trajecten waarin onderhandeld moet worden over bijvoorbeeld het verwerven van gronden voor natuur. Hierdoor duren processen langer en schuift realisatie naar achteren. Ook is het in coronatijd drukker in de natuur- en recreatiegebieden (zie Beleidsprestatie 7.2.1 voor een nadere toelichting). Dit leidt tot diverse bijstellingen in de uitvoering.

Realisatie Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor de NNN realisatie zijn er ten opzichte van de voorjaarsnota enkele kleine praktische verschuivingen, zoals de afhandeling van subsidies in 2022 in plaats van 2021, en geen beleidsmatige wijzigingen. Grootste wijziging is dat het budget voor NNN Krimpenerwaard voor grondaankopen en afwaardering in 2021 met € 2 mln naar beneden is bijgesteld. De oorzaak is dat de juridische procedure voor de vaststelling van het bestemmingsplan, waarin de natuuropgave is verwerkt, een paar maanden meer tijd heeft gekost. Hierdoor schuiven kosten voor grondverwerving en afwaardering deels door naar 2022. De realisatieplanning blijft wel op koers.

Uitvoeringsprogramma Natuur

Op 24 april 2020 heeft de Minister van LNV per brief haar 'structurele aanpak' van de stikstofproblematiek aangekondigd, met als onderdeel daarvan het gezamenlijk Programma Natuur van Rijk en provincies. In dit programma worden maatregelen uitgevoerd gericht op natuurversterking, in samenspraak met andere overheden, natuurbeheerders en maatschappelijke partners. Het Uitvoeringsprogramma Natuur richt zich – als onderdeel van het overkoepelende Programma Natuur – op natuurmaatregelen in en rond Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland, met de focus op stikstofgevoelige en met stikstof overbelaste natuurwaarden.

Aan de hand van de kaders die staan beschreven in het landelijke document 'Uitvoeringsprogramma Natuur (1)' hebben provincie Zuid-Holland en betrokken partners (2) gezamenlijk invulling gegeven aan de eerste fase van het Uitvoeringsprogramma Natuur Zuid-Holland. Deze eerste fase behelst maatregelen die in de periode 2021-2023 (met uitloop naar 2025) uitgevoerd kunnen worden en waarvoor met een specifieke uitkering (SPUK)

1 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/12/08/uitvoeringsprogramma-natuur>

2 Dunea, Federatie Particulier Grondbezit, IVN Natuureducatie, LTO Noord, Milieufederatie Zuid-Holland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Zuid-Hollands Landschap

middelen van het Rijk aan provincies beschikbaar gesteld worden. In de 'SPUK-regeling' (3) is opgenomen dat de specifieke uitkering voor provincie Zuid-Holland ten hoogste € 28,35 mln bedraagt, inclusief BTW en inclusief € 0,17 mln voor boscompensatie.

Op 30 april heeft provincie Zuid-Holland als eerste provincie de SPUK-aanvraag ingediend bij het ministerie van LNV. Op 15 mei hebben we een eerste reactie ontvangen, waarin aanvullende vragen zijn gesteld, die op 17 juni zijn beantwoord. Op 22 juni heeft het ministerie van LNV aangegeven akkoord te zijn met de beantwoording en de beschikking op te stellen.

In 2021 zijn al uitgaven van middelen in het kader van het Uitvoeringsprogramma Natuur voorzien, onder andere voor apparaatskosten bij zowel provincie als partners en voor de uitvoering van natuurmaatregelen die al in 2021 uitvoerbaar zijn.

Natuurbeheer in relatie tot Programma Natuur

Naast dat er, zoals hiervoor is beschreven, extra middelen voor natuurmaatregelen vanuit Programma Natuur beschikbaar komen, zijn er landelijk door het Rijk ook extra middelen beschikbaar voor een verhoging van de beheervergoeding die natuurbeheerders krijgen vanuit de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer. Afgesproken is dat de beheervergoeding gaat van 75% naar 84% van de gemiddelde standaardkostprijs voor het natuurbeheer. De landelijke afspraak is dat deze middelen per 2021 voor de beheerders beschikbaar komen. Nog dit jaar zullen de provincies daarom de lopende subsidiebeschikkingen hierop aanpassen. Voor Zuid-Holland betekent dit een verhoging van het jaarlijkse budget voor natuurbeheer met circa € 1,4 mln. Dit wordt volledig door het Rijk vanuit het Programma Natuur gedekt.

Realisatie NNN in relatie tot Programma Natuur

Vanuit Programma Natuur komen extra middelen beschikbaar om de versnelling van het NNN te realiseren. In het door PS op 16 juni 2021 vastgestelde Handelingskader NNN zijn de hiervoor noodzakelijke instrumenten beschikbaar gesteld. Dit extra budget is nog niet in de Najaarsnota van 2021 opgenomen, maar wordt verwerkt in de Begroting 2022.

Nationale Parken

Met betrekking tot de Nationale Parken verloopt de realisatie op NLDelta minder voorspoedig dan verwacht. Er wordt meer tijd genomen voor duidelijkheid vanuit het Rijk, draagvlak en samenwerking met de partners in het gebied. Een bedrag van € 0,1 mln wordt doorgeschoven naar 2023.

Beleidsprestatie 5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit

De provincie is conform de Wet Natuurbescherming gehouden om natuurbeleid te voeren en maatregelen te treffen om het leefgebied van beschermde VHR-soorten te beschermen binnen én buiten de natuurgebieden. Gezien de slechte staat van de beschermde soorten buiten de natuurgebieden in Zuid-Holland is een extra inspanning nodig. Hierbij ligt momenteel de focus op de natuur buiten NNN, waaronder het stedelijk gebied. Bij de decentralisatie van het natuurbeleid aan de provincies zijn echter geen extra (structurele) middelen ter beschikking gesteld door het Rijk. Op het gebied van biodiversiteit zijn de initiatieven in Zuid-Holland incidenteel gedekt.

Bij voorjaarsnota zijn eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor een aantal opgaven op het vlak van biodiversiteit. Concreet betreft het Bos en bomenbeleid (€ 0,25 mln), Boerenlandvogels (€ 1,5 mln),

3 Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 19 april 2021, nr. WJZ/ 21105834, houdende regels voor het verstrekken van eenmalige specifieke uitkeringen in verband met de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Natuur (Regeling specifieke uitkering Programma Natuur)

Soortenbeleid/iconsoorten (€ 0,5 mln), Deltaplan Biodiversiteit € 0,25 mln), Bijenlandschappen (€ 0,15 mln). Deze middelen worden deels ingezet voor continuering van lopende programma's en deels om nieuwe projecten te starten of voor te bereiden. Gezien het feit dat de middelen halverwege het jaar beschikbaar zijn gekomen, wordt een gedeelte bij najaarsnota doorgeschoven naar volgend jaar. Voor veel projecten (zoals boerenlandvogels en andere soorten) geldt immers dat de voorbereiding en uitvoering van fysieke maatregelen de nodige tijd kost en ook afhankelijk is van onder meer het broedseizoen.

Beleidsprestatie 5-1-3 Faunabeheer

De uitvoering van Wet natuurbescherming door de omgevingsdiensten vraagt veel van de omgevingsdiensten. Aantallen en complexiteit van de aanvragen is niet altijd te voorzien en de werkvoorraad is groot. Daarnaast zijn er diverse ontwikkelingen voor stikstof als soortenbescherming. Op dit moment is de inschatting dat het budget toereikend is, maar er zijn financiële risico's.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw

Kavelruil

Vanuit het werkbudget landbouw wordt € 0,2 mln gereserveerd voor een subsidieplafond voor de subsidieregeling kavelruil. In lijn met de Hoofdlijnennotitie Vitale Landbouw wordt de voorgaande subsidieregeling voor kavelruil (Subsidieparagraaf agrarische structuurversterking) beter aangesloten op de ambities voor vitale landbouw en het versnellen van en opschalen naar kringlooplandbouw. Kavelruil is in deze nieuwe regeling geen doel op zich maar een middel in de verduurzaming van de landbouw, waarbij ook andere doelen behaald moeten worden zoals verbetering biodiversiteit, waterkwaliteit en ontwikkeling weidevogelgebied.

Begrotingssubsidie Bodemcoaches

Vanuit het werkbudget landbouw wordt € 0,025 mln gereserveerd voor een project-begrotingssubsidie voor de opleiding en inzet van bodemcoaches voor individuele agrariërs via het landbouwportaal van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Door de bedrijfsadviezen van de bodemcoaches van het landbouwportaal kunnen agrariërs in Rijnland goed bodembeheer realiseren. Met een goed beheer van de bodem en het watersysteem en een natuurvriendelijke inrichting van erven en percelen ontstaat meer ruimte voor biodiversiteit. Biodiversiteit geeft een gezond ecosysteem voor mens, dier en plant, één van de ambities uit de Hoofdlijnennotitie Vitale Landbouw Zuid-Holland. De verwachting is dat het landbouwportaal uiteindelijk opschaalbaar is naar andere regio's in de provincie.

POP3

Voor de provinciale cofinanciering op POP3 wordt het budget verlaagd voor 2021 en doorgeschoven naar 2022. Dit omdat de Europese besluitvorming over de verlenging van de POP3 periode langer duurde dan verwacht, waardoor de subsidies 6 maanden later aangevraagd konden worden. Projecten kunnen dan ook pas later starten.

Voor het onderdeel 'NPI Water' wordt het budget verhoogd. Met de waterschappen is besloten om met overprogrammering te anticiperen op landelijke vrijval van Europese middelen. Hier zijn geen provinciale middelen bij betrokken.

Voor het onderdeel 'Samenwerking voor innovaties' wordt budget verlaagd en doorgeschoven. Dit omdat innovatieve projecten inhoudelijk wijzigen, de wijziging moet door de aanvrager worden aangevraagd en aanvrager heeft pas zekerheid als op de wijziging is besloten. Hierdoor ontstaat vertraging.

Bij het onderdeel 'LEADER' wordt budget verlaagd en doorgeschoven. Dit komt doordat potentiële aanvragers meer tijd nodig hebben om de projecten 'LEADER waardig' te krijgen. Het aantal ingediende projecten blijft achter.

Beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied)

Veenweiden

Bij onderdeel 'Waterbeheer en bodemdaling' wordt het budget voor 2021 verlaagd en doorgeschoven naar 2022. Aanleiding is vertraging bij de totstandkoming van het landelijke brede innovatieve veenweideprogramma, met daarin onder meer de voor Zuid-Holland belangrijke pilots 'Boeren bij Hoog Water' en 'Klei & Veen'. Verwachting is dat de voorbereidingen voor de pilots pas in 2022 zijn afgerond, waarmee de nu gereserveerde gelden pas volgend jaar kunnen worden ingezet.

Impulsgelden

Bij onderdeel 'Impulsgelden Veenweiden' wordt het budget verlaagd van € 2,2 mln naar € 0,3 mln. Het bedrag van € 1,9 mln wordt doorgeschoven naar 2022. Belangrijkste aanleiding is dat een mogelijke aankoop van onroerend goed in 2021 niet doorgaat en verschuift naar 2022. De daarvoor gereserveerde gelden worden eveneens naar 2022 verplaatst. Voor dit jaar blijft budget beschikbaar om de in de Impulsnotitie Veenweiden Zuid-Holland (KNM, ingekomen stuk 15 juli 2020) aangegeven gebiedsprocessen op te starten.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Beleidsprestatie 5-3-1 Waterveiligheid

Voor waterveiligheid wordt veel samengewerkt met andere partijen. Per jaar verschilt de inzet. Naast de reguliere inzet is in 2021 gestart met het tweede deel van de verkenning Meerlaags Veiligheid (MLV). Tevens zijn samen met andere provincies, waterschappen en veiligheidsregio's voorbereidende werkzaamheden gestart voor de ontwikkeling van nieuwe (overstromings)modellen. De uitvoering zal in 2022 plaatsvinden.

Voor de Zandmotor wordt momenteel een evaluatie uitgevoerd, waarbij de initiële doelen worden bekeken (kustveiligheid, natuur en recreatie). Tevens wordt de bestaande Samenwerkingsovereenkomst (SOK) met partijen besproken die betrokken zijn bij het beheer van de Zandmotor. Aan de overeenkomst komt formeel na 10 jaar een einde, maar omdat de Zandmotor er nog ligt (en de komende 10 jaar dat ook het geval zal zijn) moeten de bestaande afspraken worden verlengd. Het betreft met name afspraken met de Reddingsbrigades, gemeenten Den Haag en Westland over financiering van taken strandbewaking en respons op incidenten (veiligheid zwemmers en recreanten).

Voor lange termijn kustbeleid en strategie sluit de provincie aan bij het Kennisprogramma Zeespiegelstijging.

Beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit

Voor waterbeschikbaarheid en -kwaliteit wordt veel samengewerkt met andere partijen. Per jaar verschilt daardoor de inzet. In de Zuidwestelijke Delta wordt gewerkt aan een gezamenlijk programma dat in 2022 van start gaat. Dit jaar zijn hiervoor de voorbereidingen gestart, waardoor slechts een deel van het voorziene budget kan worden ingezet.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

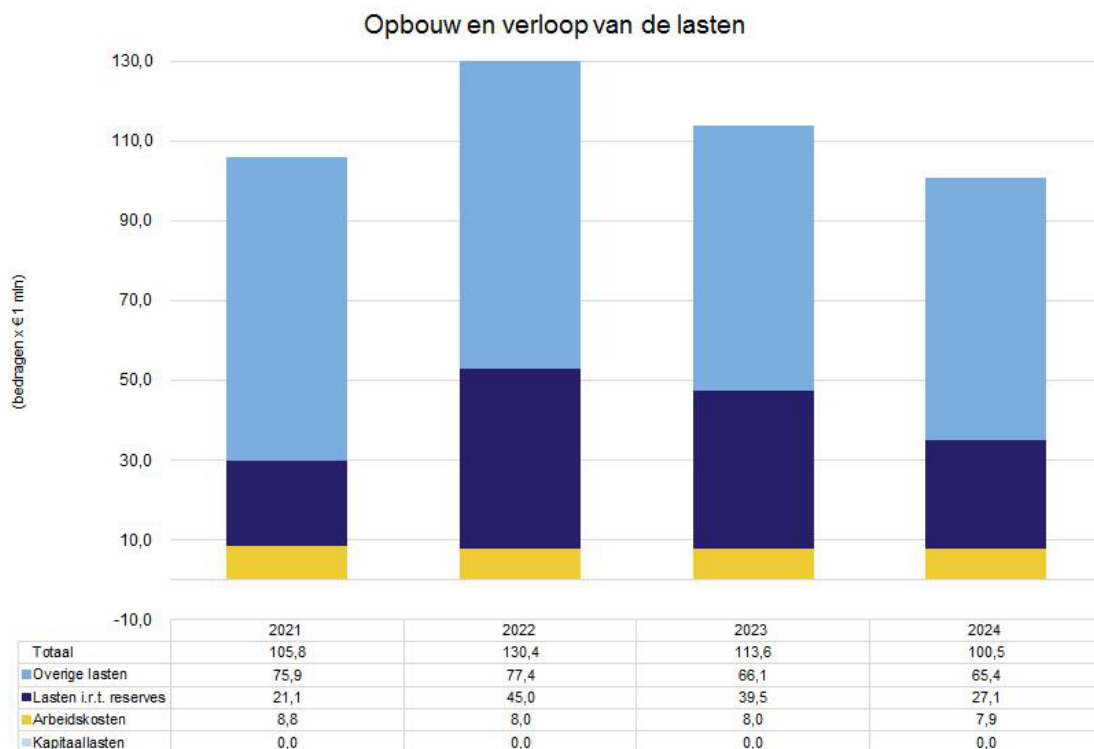
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	57.507	-2.390	55.117	87.408	84.364	80.714

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
5-1-2 Bevorderen biodiversiteit	8.726	-2.150	6.576	6.099	1.854	1.300
5-1-3 Faunabeheer	5.323	175	5.498	5.062	4.954	3.971
Totaal beleidsdoel 5-1	71.556	-4.365	67.191	98.569	91.172	85.985
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	18.113	5.338	23.451	14.116	7.441	2.902
5-2-2 Aanpak bodemdaling (landelijk gebied)	10.111	-2.150	7.961	11.168	9.260	6.191
Totaal beleidsdoel 5-2	28.224	3.188	31.412	25.284	16.701	9.093
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	3.918	-305	3.613	3.629	2.913	2.961
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en kwaliteit	3.975	-387	3.589	2.941	2.840	2.463
Totaal beleidsdoel 5-3	7.894	-692	7.202	6.570	5.753	5.424
Totaal Lasten	107.674	-1.869	105.805	130.423	113.626	100.502
Baten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	12.207	3.395	15.602	22.756	20.279	26.241
5-1-2 Bevorderen biodiversiteit	699	0	699	0	0	0
5-1-3 Faunabeheer	626	0	626	726	726	313
Totaal beleidsdoel 5-1	13.532	3.395	16.927	23.482	21.005	26.554
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	6.649	9.181	15.830	7.838	2.523	732
5-2-2 Aanpak bodemdaling (landelijk gebied)	3.178	-1.900	1.278	6.179	5.835	5.623
Totaal beleidsdoel 5-2	9.827	7.281	17.108	14.017	8.359	6.355
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	353	0	353	53	53	53
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en kwaliteit	772	0	772	430	430	430
Totaal beleidsdoel 5-3	1.125	0	1.125	483	483	483
Totaal Baten	24.484	10.677	35.160	37.982	29.847	33.392
Saldo lasten en baten Ambitie	83.190	-12.545	140.966	92.441	83.779	67.110

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Agrarisch Natuurbeheer € 0,2 mln

Bij de Voorjaarsnota 2021 zijn middelen voor de werving van arbeidscapaciteit (loonkosten) toegekend. Omdat deze alleen voor 2021 zijn toegekend is het niet gelukt daarvoor vast personeel te werven. De middelen worden nu ingezet voor de inhuur van personeel. Dekking ten laste van eigen middelen.

Buitenland van Rhoon € 1,1 mln

Activiteiten die gepland stonden voor latere jaren worden naar verwachting dit jaar gerealiseerd. Hierdoor nemen de lasten met € 1,13 mln toe. Omdat de lasten worden gedekt uit de OVP PMR 750 ha nemen ook de baten toe (zie baten). Dekking ten laste van de OVP PMR 750ha.

Deltanatuur € -0,5 mln

De activiteiten met betrekking tot de Deltanatuur verschuiven naar 2022 (en verschuiven naar een ander product) vanwege de doorwerkende vertraging als gevolg van een mislukte aanbesteding uit het verleden. De lasten dalen met € 0,53 mln. Dekking ten laste van de reserve Ontwikkelopgave natuur.

NNN Ecologische Verbindingszones € -0,1 mln

Van een tweetal meerjarig subsidies, hebben de subsidieaanvragers een verlenging aangevraagd. De bedragen, tezamen € 0,22 mln, schuiven daarmee door naar 2022. Daarnaast verschuiven van een project voor € 0,11 mln juist weer activiteiten van 2022 naar 2021. Dekking ten laste van de reserve Natuurnetwerk Nederland.

NNN Grond-voor-Grond € -0,5 mln

Naar verwachting zullen in 2021 minder aankopen worden gedaan (verschuiven naar later jaren) waardoor het totaal van afwaarderingen (van aankoopwaarde tot natuurwaarde) € 0,72 mln lager zijn. De proceskosten en de kosten voor het beheer van vastgoed stijgen met € 0,20 mln. Dekking ten laste van de reserve Ontwikkelopgave natuur.

NNN Krimpenerwaard € -3,3 mln

De uitspraak van de Raad van State over bezwaren op het bestemmingsplan is vertraagd, hierdoor is het bestemmingsplan later onherroepelijk geworden dan gepland. Dit had tot gevolg dat de onteigeningsprocedure minder snel worden opgestart dan gepland waardoor er minder grondtransacties kunnen worden uitgevoerd in 2021. Dekking ten laste van de reserve Natuurnetwerk Nederland

Nationale parken € -0,1 mln

Met betrekking tot de Nationale Parken verloopt de realisatie op NLDelta minder voorspoedig dan verwacht. Opvolgende activiteiten verschuiven hierdoor naar latere jaren. Dekking ten laste van eigen middelen.

Natura 2000 € 0,1 mln

Bij de Voorjaarsnota 2021 zijn middelen voor de werving van arbeidscapaciteit (loonkosten) toegekend. Omdat deze alleen voor 2021 zijn toegekend is het niet gelukt daarvoor vast personeel te werven. De middelen (€ 0,13 mln) worden nu ingezet voor de inhuur van personeel. Dekking ten laste van eigen middelen.

NNN Overig € 0,2 mln

Voor de Leenherenpolder is aanvullend € 0,08 mln begroot. Deze wordt gedekt vanuit de bekleemde reservering van de businesscase NNN. Tevens is € 0,125 mln aanvullend begroot voor een subsidie voor de Strijpse Wetering. Dekking ten laste van de reserves Ontwikkelopgave natuur en de reserve Natuurnetwerk Nederland.

Programma Natuur € 1,3 mln

LNV stelt in 2021 middels een subsidiebeschikking middelen beschikbaar voor de uitvoering van de regeling specifieke uitkering Programma Natuur. Over een periode van 3 jaren (2021-2023) ontvangt de provincie € 27,9 mln welke zij naar verwachting gedurende een periode van 5 jaar (2021-2025) zal inzetten voor specifieke maatregelen in het kader van programma Natuur o.a. de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en het beheer van Natura 2000 gebieden. Omdat de lasten worden gedekt uit de OVP Programma Natuur nemen ook de baten toe (zie baten). Dekking ten laste van de OVP Uitvoeringsprogramma Natuur en het begrotingsaldo.

Bos-en bomenbeleid € -0,15 mln

Bij de Voorjaarsnota 2021 is € 0,25 mln beschikbaar gesteld. Door de latere start verschuiven activiteiten (€ 0,15 mln) door 2022. Dekking ten laste van eigen middelen.

Biodiversiteit € -0,5 mln

Bij de Voorjaarsnota 2021 is € 0,9 mln beschikbaar gesteld voor Bijenlandschappen, Deltaplan biodiversiteit en Soorten- en exotenbeleid. Door de latere start verschuiven activiteiten door naar 2022 voor een bedrag van € 0,45 mln. Dekking ten laste van eigen middelen.

Verbeterplan boerenlandvogels € -1,7 mln

Bij de Voorjaarsnota 2021 is € 1,5 mln ontvangen voor 'bevorderen biodiversiteit boerenlandvogels'. In 2021 zal de Srg (specifieke maatregel) nogmaals worden opengesteld. De aanvragen zullen naar verwachting in 2021 worden ontvangen en in 2021 en 2022 worden verleend. De lasten volgend uit de subsidieverlening verschuiven naar 2022 en verder. Daarnaast wordt voor € 0,2 mln aan geplande activiteiten (monitoring, predatiebeheer) van 2021 doorgeschoven naar 2022. Dekking ten laste van eigen middelen en de reserve Groene Ambities.

Wet Natuur € 0,3 mln

Beschikbare middelen in Ambitie 7 voor (het beperken van) zeer zorgwekkende stoffen (bij afvalbedrijven) worden ingezet voor de groene VTH-taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving). Dekking ten laste van eigen middelen.

Apparaatslasten € -0,4 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

POP 3 € 8,1 mln

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt (+ € 8,87 mln) door een stijging van de watergerelateerde POP3 maatregelen, deze maatregelen worden volledig gedekt uit bijdrage van de EU en derden (zie baten). Voor de overige POP3 maatregel is sprake van een lichte aflaging als gevolg van voortschrijdend inzicht in aanvragen, verleningen en vaststellingen van subsidies. Dekking ten laste van bijdragen van EU en bijdragen van derden, ten laste van de reserve UPG 40 en eigen middelen.

Provinciaal Landbouwbeleid € -1 mln

Bij de Voorjaarsnota 2021 is € 1 mln aan extra middelen ontvangen voor Europees en nationaal landbouwbeleid (overgangperiode POP3). Die middelen worden bij deze najaarsnota naar de juiste begrotingsactiviteit gebracht en voorzien van een aangepast kasritme over de jaren 2021 - 2023 (respectievelijk € 0,09 mln, € 0,42 mln en € 0,49 mln). Dekking ten laste van eigen middelen.

Kavelruil € -0,3 mln

Voor het dekken van de lasten voor kavelruil worden nog niet aangewende middelen uit 2021 doorgeschoven naar 2022. Daarmee wordt binnen de bestaande begroting middelen gevonden om het gebrek aan beschikbaar budget voor 2022 op te vangen. Dekking ten laste van eigen middelen en de reserve Groene Ambities

IBP Zuidwestelijke Delta € -0,1 mln

De wijziging is het gevolg van beter inzicht in het kasritme van de ontvangen en verleende subsidies. Hieruit volgt een verschuiving van middelen naar volgende jaren. Omdat de lasten voornamelijk worden gedekt uit de OVP IBP VP Zuidwestelijke Delta nemen ook de baten toe (zie baten).

Dekking ten laste van de OVP IBP VP Zuidwestelijke Delta, de reserve Groene Ambities en de eigen middelen.

Sanering glastuinbouw € -0,3 mln

Wijziging van € 0,27 naar € -0,1 mln, dus verlaging van € 0,37 mln

Als gevolg van een vrijval van een subsidie daalt de realisatie. De vrijvallende middelen zijn bestuurlijk beklemd (o.b.v. afspraken uit het verleden) en worden gestort in de reserve Groene Ambities.

Dekking ten laste van eigen middelen.

ILG Nota ruimte greenports € -0,6 mln

Als gevolg van een vrijval van een subsidie daalt de realisatie. De vrijvallende middelen zijn echter wel bestuurlijk beklemd (o.b.v. afspraken uit het verleden) en worden gestort in de reserve Groene Ambities.

Dekking ten laste van eigen middelen.

Klimaat & bodemdaling veenbodems € -2,2 mln

Voor € 1,90 mln heeft deze wijziging betrekking op een aankoop van agrarisch vastgoed aan het einde van 2021 waarvan, voorzichtigheidshalve, wordt uitgegaan dat deze in 2022 wordt afgewikkeld.

Anderzijds schuiven activiteiten met betrekking tot het Klimaatakkoord door van 2021 naar 2022; verlaging van € 0,26 mln.

Omdat de lasten voornamelijk worden gedekt uit de OVP IBP VP Hollands en Utrechts Veenweidegebied nemen ook de baten toe (zie baten). Dekking ten laste van de OVP IBP VP Hollands en Utrechts Veenweidegebied en eigen middelen.

Apparaatslasten € -0,3 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Zandmotor € -0,05 mln

Het dagelijks beheer van de Zandmotor valt de laatste jaren lager uit. Het budget wordt daarom bijgesteld van € 0,1 mln naar € 0,05 mln. Het vrijgevalen budget wordt, vooruitlopend op een nieuwe beheerovereenkomst vanaf 2022, ingezet als dekking voor het dagelijks beheer in 2022.

Dekking ten laste van de reserve Zandmotor.

Apparaatslasten € -0,6 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

*Toelichting baten***Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur****Buitenland van Rhooen € 1,1 mln**

De bijdrage uit de OVP PMR 750 ha is hoger omdat de te onttrekken lasten (zie lasten) hoger zijn.

Grond voor Grond € 0,9 mln

De verwachte opbrengsten van Grond voor Grond voor verkoop en pacht zijn hoger.

Programma Natuur € 1,3 mln

De bijdrage uit de OVP Programma Natuur is hoger omdat de te onttrekken lasten (zie lasten) hoger zijn.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw**POP3 € 9,4 mln**

De bijdragen van de EU en derden in de POP3 maatregelen nemen toe. De stijging is vooral toe te schrijven aan watergerelateerde POP3 maatregelen (zie lasten).

IBP Zuidwestelijke Delta € -0,2 mln

De lagere baten worden veroorzaakt door de lagere lasten (zie lasten) waardoor de onttrekking aan de OVP lager is.

Klimaat & bodemdaling veenbodems € -1,9 mln

De wijziging heeft betrekking op een aankoop van agrarisch vastgoed aan het einde van 2021 waarvan, voorzichtigheidshalve, wordt uitgegaan dat deze in 2022 wordt afgewikkeld. Door de lagere lasten is de bijdrage uit de OVP ook lager.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2021
Groene ambities	5-1	7.009	200	-200	7.209
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	5-1	-116	0	0	-116
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	5-1	-985	0	0	-985
Apparaatslasten DLG	5-1	-1.090	0	0	-1.090
Reserve Ontwikkelopgave natuur	5-1	-1.575	2.074	-1.148	499
NatuurNetwerk Nederland	5-1	-23.370	3.367	-3.367	-20.003
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	5-1	-57	0	0	-57
Groene ambities	5-2	-5.993	1.247	-155	-4.746
Reserve UPG 40	5-2	-2.660	1.135	-1.135	-1.526
Groene ambities	5-3	-30	200	0	170
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	5-3	-500	0	0	-500
Zandmotor	5-3	11	50	-50	61
AWZI Nieuwe Waterweg	5-3	200	-200	0	0
Eindtotaal		-29.156	8.073	-6.055	-21.084

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 5.](#)

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Voor meer informatie over Ambitie 6 verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Ambitie 6](#) en voor de Beleidsdoelen 6-1, 6-2 en 6-3 naar de [Begroting 2021 – Wat willen we bereiken?](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Beleidsprestatie 6-1-1 Versnelling Woningbouw

Subsidieregeling knelpuntenpot sociale huur en middenhuur

In de Voorjaarsnota 2021 is het plafond verhoogd met € 2 mln naar € 10 mln. Inmiddels zijn alle aanvragen van 29 gemeenten beschikbaar. Het budget voor 2022 wordt naar voren gehaald ter dekking.

Subsidieregeling woonvormen senioren

Op 15 september 2021 is de Subsidieregeling woonvormen senioren opengesteld voor aanvragen. Doel van deze subsidiereregeling is het bevorderen van de doorstroming op de bestaande woningmarkt en het versnellen van de bouw van seniorenwoningen met een centrale ontmoetingsruimte. Op de eerste dag van openstelling hebben de aanvragen het beschikbare budget van € 1,5 mln al overschreden. Daarom wordt voorgesteld om het plafond voor 2021 te verhogen met € 0,76 mln zodat meer aanvragen beschikbaar kunnen worden.

Beleidsprestatie 6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Beleidsprestatie 6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit

Prijsvraag toekomstbestendige duurzame woningbouw

In 2022 zetten we een prijsvraag uit voor toekomstbestendige duurzame woningbouw. De prijsvraag wordt ingezet voor innovaties op het gebied van energieneutrale-, klimaatadaptieve-, natuurinclusieve-, circulaire- en/of stikstofvrije woningbouw. Het budget hiervoor is € 0,5 mln.

Subsidieregeling plankosten collectieve wooninitiatieven

In 2022 stellen we een nieuwe subsidiereregeling open voor bewonersgroepen zodat zij een bijdrage kunnen aanvragen om de haalbaarheid van een collectief wooninitiatief te onderzoeken. Het plafond in 2022 en 2023 is € 0,25 mln.

Beleidsprestatie 6-2-2 Aanpak klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen en verduurzaming bestaande woningvoorraad

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen

Duurzame ontwikkeling energie potentieel Zuidplaspolder

Het beschikbare budget (€ 0,1 mln) wordt doorgeschoven naar 2022 op basis van de bestuurlijke afspraken die in 2021 zijn gemaakt over de (duurzame) ontwikkeling van de Zuidplaspolder. De planontwikkeling vindt momenteel plaats en vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat dit budget in 2022 besteed zal worden.

Grondbank (vrijval deelnemersbijdrage en voorziening voor bestuurlijke overeenkomst)

Op 1 juli 2021 hebben de gemeente Zuidplas, de provincie Zuid-Holland en de Grondbank RZG Zuidplas de Bestuursovereenkomst Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder ondertekend en is de Grondbank RZG Zuidplas en de gemeente een verkoopovereenkomst aangegaan voor de verkoop van de gronden van de Grondbank aan de gemeente (bij onherroepelijk Omgevingsplan, naar verwachting medio 2024).

In deze bestuurlijke overeenkomst is onder andere het volgende afgesproken:

- Vanaf 1-1-2021 zullen alle door de Grondbank te maken kosten door de gemeente Zuidplas worden vergoed. Voor de provincie zullen de jaarlijkse deelnemers bijdragen aan de Grondbank hierdoor komen te vervallen.
- De gronden van de Grondbank zullen uiterlijk eind 2024 door de gemeente Zuidplas tegen de dan geldende boekwaarde worden overgenomen. Als gevolg van deze afspraak zal de begroting 2021 van de Grondbank worden aangepast waarbij de verliesvoorziening komt te vervallen. In navolging hiervan zal ook de verliesvoorziening binnen de begroting van de provincie komen te vervallen.

Rivier als getijdenpark

Het Programma rivier als getijdenpark (een netwerksamenwerking bestaande uit meerdere partijen en onderdeel van het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden) draagt bij aan de ambities van het Landschapspark Zuidvleugel. Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaats gevonden, alleen gaat per 2021 het penvoerderschap over het programmabudget (procesmiddelen) van de samenwerkende partijen over van de gemeente Rotterdam naar de provincie Zuid-Holland.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

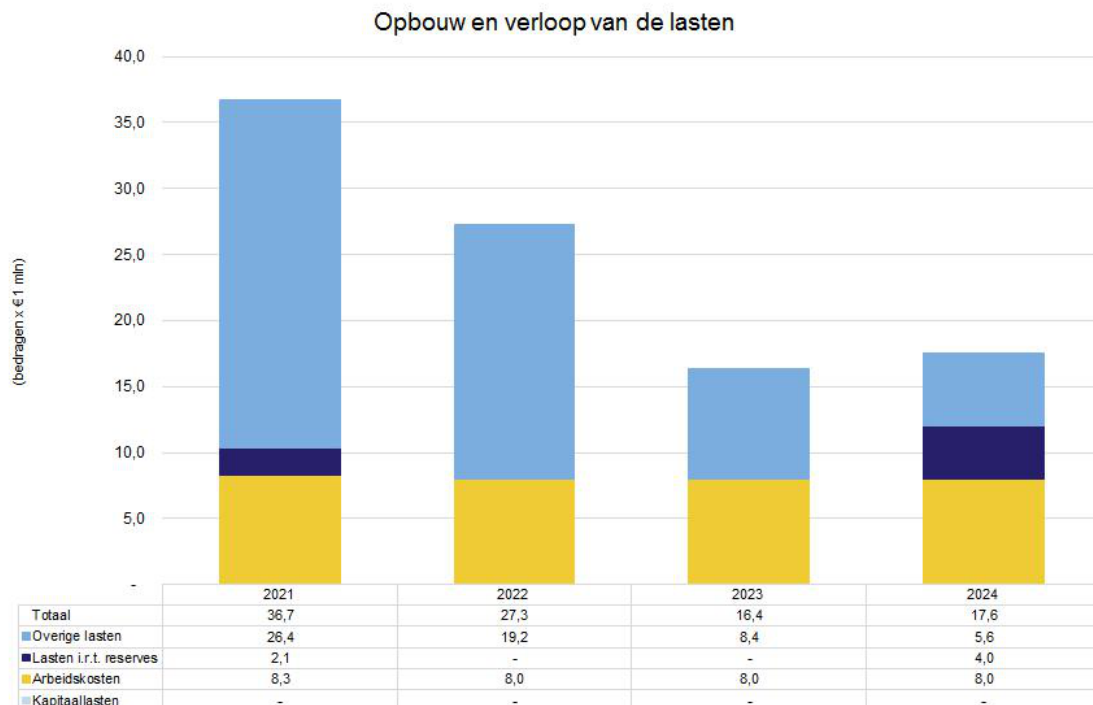
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en

onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	13.977	1.311	15.288	9.842	4.811	1.943
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	8.081	11	8.091	5.058	642	641
Totaal beleidsdoel 6-1	22.058	1.321	23.379	14.900	5.453	2.584
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	4.921	-1.025	3.896	5.347	4.043	3.980
6-2-2 Aanpak klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen	2.344	15	2.359	1.032	1.031	1.030
Totaal beleidsdoel 6-2	7.266	-1.010	6.256	6.379	5.074	5.010
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen	7.869	-798	7.072	5.972	5.855	9.986
Totaal beleidsdoel 6-3	7.869	-798	7.072	5.972	5.855	9.986

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Totaal Lasten	37.193	-487	36.706	27.252	16.383	17.580
Baten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	3.520	0	3.520	2.670	0	0
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	657	0	657	190	38	38
Totaal beleidsdoel 6-1	4.177	0	4.177	2.860	38	38
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	145	0	145	150	0	0
Totaal beleidsdoel 6-2	145	0	145	150	0	0
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen	249	79	328	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-3	249	79	328	0	0	0
Totaal Baten	4.571	79	4.649	3.010	38	38
Saldo lasten en baten Ambitie	32.622	-565	41.356	24.242	16.345	17.542

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Subsidieregeling Knelpuntenpot sociale huur en middenhuur € 0,5 mln

Dit betreft een wijziging van budget. Sinds de opstelling van de subsidieregeling ontving de provincie vele subsidieaanvragen waardoor het gehele budget voor 2021 verleend is. Het budget wordt aangepast aan het kasritme van de subsidieasten, zodat alle subsidieasten gedekt zijn binnen de begroting. Dit houdt in dat budget naar voren wordt gehaald vanuit 2023 naar 2021 en 2022. Dekking komt uit bestaand budget binnen Beleidsdoel 6-1.

Herinzet structureel budget Grondbank voor Wonen € 0,8 mln

Onder Beleidsdoel 6-3 is een toelichting opgenomen inzake de vrijval van het structurele budget ten behoeve van de deelnemersbijdrage voor de Grondbank. Dit budget valt vrij en wordt structureel heringezet binnen Ambitie 6 voor het onderwerp Versnelling Woningbouw. Dekking komt uit de begrotingssaldo.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Vrijval implementatie ruimtelijke kwaliteit € -0,04 mln

Over 2021 vallen de uitgaven lager uit dan wat begroot is. Het deel van het budget wat niet besteedt wordt, valt vrij. Voor 2022 wordt een deel van het budget overgeheveld naar Provinciaal Adviseur ruimtelijke kwaliteit. Vrijval is ten gunste van de begrotingssaldo.

Vrijval Uitvoering WRO € -0,15 mln

Mede door vertraging invoering Omgevingswet vallen de uitgaven lager uit dan begroot. Voor 2022 en daarna wordt bezien hoe dit budget anders ingezet kan worden binnen Ambitie 6. Het deel van het budget dat niet besteed wordt valt vrij ten gunste van het begrotingssaldo.

Vrijval Omgevingsbeleid en aanpak recreatieparken € -0,4 mln

Over 2021 vallen de uitgaven lager uit dan wat begroot is. Dit is mede doordat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 2022. Daarnaast was een deel van het budget gereserveerd voor dekking personele inzet maar de werving en daadwerkelijke inzet personeel is later gestart dan gepland. Het deel van het budget wat niet besteed wordt, valt vrij. Vrijval is ten gunste van de begrotingssaldo.

Knelpunten vitale leefomgeving € -0,5 mln

Dit betreft een wijziging van planning. De geplande uitvoering van het beleid met betrekking tot de opzet van een subsidieregeling voor de plankosten voor collectieve wooninitiatieven en een prijsvraag in kader van innovatieve houtbouw vindt plaats in 2021. Alleen de uitgaven komen pas in het volgende jaar. Om die reden wordt het budget doorgeschoven naar 2022. Dekking komt uit bestaand budget binnen Beleidsdoel 6-2.

Apparaatslasten € 0,1 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Vrijval Ruimtelijke doorwerking omgevingsbeleid € 0,1 mln

Over 2021 vallen de uitgaven lager uit dan wat begroot is. Het deel van het budget wat niet besteedt wordt, valt vrij. Vrijval is ten gunste van de begrotingssaldo.

Vrijval Deelnemersbijdrage Grondbank RZG € -0,8 mln

Afgelopen juli is de provincie een bestuurlijke overeenkomst aangegaan met de Grondbank en de gemeente Zuidplas over de ontwikkeling van het Middengebied in de Zuidplaspolder. Door deze bestuurlijke overeenkomst gaan de gronden vanuit de Grondbank verkocht worden aan de gemeente Zuidplas. Hiermee vervalt de jaarlijkse deelnemersbijdrage van de provincie aan de Grondbank RZG. Het beschikbare budget valt vrij en wordt heringezet binnen het onderwerp Versnelling Woningbouw.

Vrijval ten gunste van de begrotingssaldo.

Vrijval Onderzoek en verkenningen € -0,03 mln

Over 2021 vallen de uitgaven lager uit dan begroot. Het deel van het budget wat niet besteedt wordt, valt vrij.

Vrijval is ten gunste van de begrotingssaldo. Voor 2022 en daarna wordt dit budget structureel afgelaagd.

Rivier als Getijdenpark € 0,1 mln

De provincie neemt vanaf dit jaar de penvoerderschap over van de gemeente Rotterdam voor het project 'Rivier als Getijdenpark'. Hiermee komt het budget op het provinciale begroting terecht. Diverse partners dragen financieel bij aan dit budget ter uitvoering van het project. Dekking komt deels uit bestaand budget binnen Beleidsdoel 6-3 en deels vanuit bijdrage van andere overheden.

Duurzame ontwikkeling energiepotentieel Zuidplaspolder € -0,1 mln

In kader van de bestuurlijke overeenkomst ontwikkeling Middengebied in de Zuidplaspolder is afgesproken het budget voor de duurzame ontwikkeling van energiepotentieel in de Zuidplaspolder in te zetten. De verwachte besteding valt niet in het huidige jaar, maar in 2022. Om die reden wordt het budget doorgeschoven naar 2022.

Dekking komt uit bestaand budget binnen Beleidsdoel 6-3.

Apparaatslasten € 0,1 mln

toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Toelichting baten

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Rivier als Getijdenpark € 0,1 mln (incidenteel)

De provincie neemt vanaf dit jaar de penvoerderschap over van de gemeente Rotterdam voor het project 'Rivier als Getijdenpark'. Hiermee komt het budget op het provinciale begroting terecht. Diverse partners dragen financieel bij aan dit budget ter uitvoering van het project. Dekking komt deels uit bestaand budget binnen Beleidsdoel 6-3 en deels vanuit bijdrage van andere overheden.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2021
Implementatie Omgevingswet	6-2	-1.011	0	0	-1.011
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	6-3	-939	0	0	-939
Duurzame exploitatie energiepotentieel in de Zuidplaspolder	6-3	-113	0	0	-113
Eindtotaal		-2.064	0	0	-2.064

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 6.](#)

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Voor meer informatie over Ambitie 7 verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Ambitie 7](#) en voor de Beleidsdoelen 7-1, 7-2 en 7-3 naar de [Begroting 2021 – Wat willen we bereiken?](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we deze vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Beleidsprestatie 7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-2 Verminderen van geluidhinder

Nieuwe wetgeving op het gebied van geluid met ingangsdatum 1 januari 2022 (betere bescherming van de omgeving tegen geluid van N-wegen - SWUNG II) betekent dat de provincie nieuwe extra werkzaamheden moet gaan uitvoeren waardoor structureel extra arbeidscapaciteit nodig is met kennis en ervaring op het gebied van verkeersgeluid.

Beleidsprestatie 7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem

In 2021 wordt de bijdrage EMK nog niet overgemaakt aan het ministerie, omdat er nog geen overeenstemming is tussen de betrokken partijen, waardoor nog niet begonnen wordt met de uitvoering van het saneringsplan in 2021.

Met de ontwikkelaar van het terrein op Oude-Tonge is nog geen overeenkomst gesloten.

De ophoging van de begrotingssubsidie is nodig omdat oorspronkelijk uitgegaan was van twee subsidiemomenten en twee afzonderlijke subsidieaanvragen voor respectievelijk de grondsanering (fase 1) en de grondwatersanering/nazorg (fase 2). Dit wordt nu teruggebracht naar één subsidiemoment. Ondanks dat er nog geen overeenkomst is afgesloten zijn de onderhandelingen in een ver gevorderd stadium en zal het subsidiebesluit nog dit jaar worden genomen, waardoor dekking nog dit jaar nodig is.

Voor de aanpak van diffuus lood is dit jaar de start van twee bodemsaneringen voorzien waarvan de uitgaven nog dit jaar worden verwacht. Eén tuin in Gouda en één speelplaats in Delft. Voor de locatie in Gouda is inmiddels een overeenkomst afgesloten met de eigenaar. Met de gemeente Delft is nog discussie over de aanpak en kosten. Ondanks dat nog geen definitieve overeenkomst met de gemeente Delft is afgesloten, wordt wel gestart met de bodemsanering.

Door uitstel van de Omgevingswet loopt de warme overdracht langer door, waardoor ook een deel inhuur in 2022 plaatsvindt. De inhuur voor de warme overdracht is geregeld van 1 januari 2021 tot en met 31 maart 2022. Er worden minder uren gemaakt in 2021. De resterende uren worden beschikbaar gehouden voor 2022.

De provincie ontvangt via de Decentralisatie Uitkering (DU) in 2021 van het Rijk een bedrag voor historische spoed (€ 0,83 mln) en een bedrag voor apparaatskosten € 0,61 mln), in totaal: € 1,44 mln. Dit is bevestigd in de Meicirculaire. Daarnaast heeft de provincie in april 2021 een aanvraag ingediend voor buitenproportionele uitgaven van in totaal € 2,6 mln. In oktober 2021 wordt bekend welk deel van onze aanvraag wordt gehonoreerd.

Beleidsprestatie 7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de ZH omgevingsdiensten

In de besturen van de omgevingsdiensten zijn de uurtarieven (voor 2022) vastgesteld. Deze uurtarieven leiden tot een bijstelling van het geraamde indexatiebedrag. Dit leidt niet tot een bijstelling van het beleid.

Beleidsprestatie 7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

In de Kadernota 2022 – 2025 is onder opgave 7.2 het plaatsen en onderhouden van informatieborden bij zwemwaterlocaties als één van de onderwerpen benoemd die via het traject Begroting in Evenwicht in kaart is gebracht en waarvoor geen structureel budget beschikbaar is. De middelen die de provincie bij overdracht van deze taak van het Rijk heeft ontvangen zijn in 2021 volledig benut. Binnen de budgetten 2021 van water (Ambitie 5, Beleidsdoel 5.3) en sport & recreatie is financiële ruimte gevonden om met de omgevingsdienst Midden-Holland in 2021 een nieuwe overeenkomst aan te gaan voor het uitvoeren van deze taak voor de komende jaren. Daarna zal de taak ook binnen de reguliere middelen worden opgevangen.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Beleidsprestatie 7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

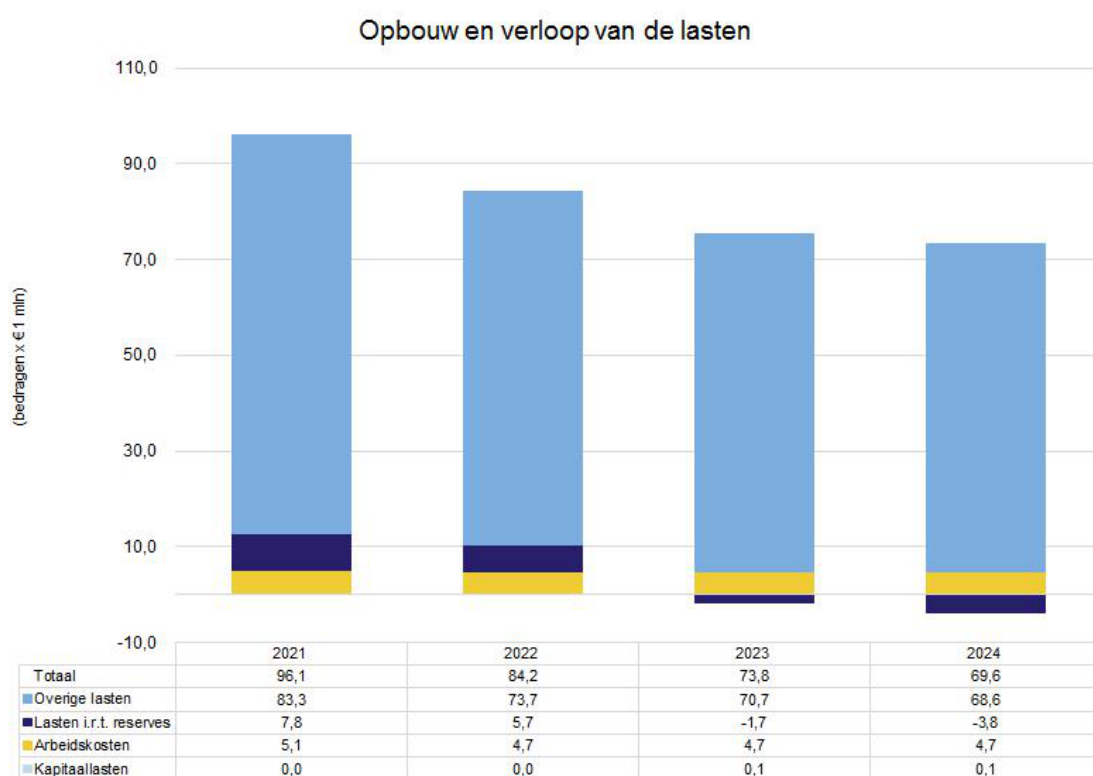
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit	1.338	-384	954	932	1.082	1.082
7-1-2 Verminderen van geluidhinder	274	3	277	163	163	163
7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)	7.049	10	7.059	809	809	808

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem	10.231	-682	9.549	6.844	3.290	2.493
7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten	53.688	-221	53.467	55.086	52.242	51.571
7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie	1.290	4	1.295	1.276	1.376	676
Totaal beleidsdoel 7-1	73.870	-1.270	72.600	65.111	58.962	56.793
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	26.618	-4.696	21.922	17.996	14.090	12.551
Totaal beleidsdoel 7-2	26.618	-4.696	21.922	17.996	14.090	12.551
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling						
7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied	1.421	183	1.604	1.076	755	225
Totaal beleidsdoel 7-3	1.421	183	1.604	1.076	755	225
Totaal Lasten	101.909	-5.783	96.126	84.182	73.807	69.569
Baten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem	1.367	0	1.367	344	1.169	998
7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten	3.400	0	3.400	3.400	3.400	3.400
Totaal beleidsdoel 7-1	4.767	0	4.767	3.744	4.569	4.398
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	159	254	413	27	27	27
Totaal beleidsdoel 7-2	159	254	413	27	27	27
Totaal Baten	4.926	254	5.180	3.771	4.596	4.425
Saldo lasten en baten Ambitie	96.983	-6.037	101.306	80.412	69.212	65.145

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid

Overheveling budget van Luchtkwaliteit naar SWUNG 2 € -0,2 mln

Een deel van het budget voor luchtkwaliteit wordt structureel overgeboekt naar SWUNG 2 (SamenWerken aan de Uitvoering van een Nieuw Geluidbeleid). SWUNG 2 is een nieuwe wettelijke taak voor de provincie.

Het betreft een bedrag van € 0,2 mln per jaar voor SWUNG 2 dat ten gunste komt van de apparaatslasten van Ambitie 2, beleidsdoel 2-2 Beheer & Onderhoud.

Dekking ten laste van eigen middelen.

Uitvoeringsprogramma Bodem voor het diffuus lood dossier € 0,1 mln

De vijf omgevingsdiensten hebben in hun Werkplan Spoed en Nazorg 2021 opgenomen wat zij verwachten nodig te hebben aan financiën voor hun werkzaamheden, waaronder voor het project diffuus lood. Op dit moment is alleen bekend dat het project Kinderdijk extra gaat kosten. Het is nog niet bekend wat de uitgaven van de andere omgevingsdiensten zijn. Er zijn zowel plussen als minnen.

Dekking vanuit reserve Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater.

Aanpak bodemlocaties € 1,5 mln

Deze wijziging betreft een verhoging van het budget in verband met onenigheid tussen gemeente Delft en de Omgevingsdienst Haaglanden waardoor het budget voor de locatie Andeweg wordt overgemaakt aan de gemeente Delft. Daarnaast spelen er meerdere bodemlocaties waaraan bijgedragen wordt ten behoeve van het doen van de bodemsanering. Ten slotte wordt zo goed mogelijk rekening gehouden met de eindafrekeningen van de werkplannen Spoed en Nazorg van de omgevingsdiensten over 2020.

Dekking vanuit reserve Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater.

Kasritme wijziging begrotingssubsidie Oude Tonge € -2,2 mln

De begrotingssubsidie ten behoeve van herontwikkelingslocatie Oude Tonge valt niet langer qua lastneming alleen in 2021. Het kasritme is aangepast naar 2022 en 2023. Daarnaast is ervoor gekozen om de subsidie te verhogen naar € 3,2 mln. in verband met het niet langer meer splitsen van subsidies voor de verschillende fasen van het project. Het is nu teruggebracht naar één begrotingssubsidie.

Dekking vanuit reserve Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater.

MEC verduurzaming binnenvaart € -0,2 mln

Voor de verduurzaming van de binnenvaart wordt vanuit Ambitie 7, onderdeel Luchtkwaliteit, € 0,2 mln in 2021 en € 0,15 mln in 2022 ingezet. op dit onderwerp. In Ambitie 2 is de volledige toelichting over dit onderwerp opgenomen.

Dotatie in reserve Mobiliteit.

Warme overdracht Bodemtaken € -0,06 mln

Deze wijziging betreft het deels doorschuiven van het budget naar 2022. Door uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet ligt de nadruk van werkzaamheden met betrekking tot de warme overdracht van de bodemtaken aan gemeenten meer in het eerste helft van 2022.

Dekking vanuit reserve Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater.

Bijdrage ZZS aan Groene taakuitvoering € -0,25 mln

Deze bijstelling betreft het overhevelen van budget vanuit Zeer Zorgwekkende Stoffen bij afvalbedrijven naar de Groene VTH Taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving) binnen Ambitie 5.

Dekking ten laste van eigen middelen.

Apparaatslasten € 0,1 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Doorschuiven budget ten behoeve van ontwikkeling provinciale recreatiegebieden € -1,8 mln

Deze middelen beschikbaar te houden ten behoeve van de provinciale recreatiegebieden voor onderhoud Bentwoud en het kunnen doorvoeren van een kwaliteitsimpuls in provinciale recreatiegebieden waaronder Vlietland.

Dekking ten laste van reserve Groene Ambities

Doorschuiven budget Landschaptafels € -1,5 mln

De verwerking van de ontvangen voortgangsrapportages over de uitvoering van de projecten waarvoor de subsidies zijn verstrekt, leidt ertoe dat de lasten van voorgaande jaren voor een deel k ten laste van de begroting 2022 komen in plaats van 2021. Dit heeft als consequenties dat geraamde lasten 2021 naar 2022 doorschuiven. Dekking ten laste van eigen middelen.

Doorschuiven budget Ruiterspaden € -0,4 mln

Voor het opknappen, het groot onderhoud en de uitbreiding van het ruiter- en menpadennetwerk is in totaal € 3,2 mln vrijgemaakt naar aanleiding van motie 743. Verwachting was dat in 2021 een aantal projectsubsidies zou kunnen worden verstrekt maar dit vindt voor een aantal projecten naar verwachting pas in 2022 plaats.

Dekking ten laste van reserve Groene Ambities

Doorschuiven middelen Vlietland € -0,1 mln

Door motie 811 is € 0,3 mln beschikbaar gesteld voor het realiseren van een extra kwaliteitsimpuls in Vlietland door geluid- en zichthinder van de A4 te beperken, middels aanplanting van bomen en struweel. Een deel van het budget wordt in 2021 niet uitgeven vanwege de raakvlakken met de aanleg van de geluidwerende voorzieningen Vlietland (motie 867). Besteding wordt verwacht in 2022.

Dekking ten laste van reserve Groene Ambities

Doorschuiven middelen RODS € -0,6 mln

Door vertraging in de afwikkeling van een RODS gebied in de gemeente Lansingerland is de verwachting dat de kosten hiervoor in 2022 plaatsvinden.

Dekking ten laste van reserve Groene Ambities

Apparaatslasten € -0,4 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Diverse technische mutaties € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget. Diverse technische mutaties leiden tot een bijstelling van het budget.

Dekking uit het begrotingssaldo

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Subsidie Boeren op Hoog Water € 0,15 mln

De looptijd van de verleende subsidie voor Boeren op Hoog Water is met één jaar verkort, waardoor in 2023 geen subsidielasten meer vallen maar alleen in 2021 en 2022. Als gevolg hiervan zijn de lasten voor 2021 met € 0,15 mln verhoogd.

Dekking vanuit reserve Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater.

Inzet voor arbeidscapaciteit € 0,03 mln

Incidentele extra inzet van arbeidscapaciteit voor klimaatadaptatie van € 0,03 mln.

Dekking ten laste van het begrotingsaldo

Toelichting baten

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Ontvangen inkomsten Vlietland € 0,2 mln Incidenteel

Correctie op ontvangen inkomsten volgens contract en moeten in de Begroting van 2021 worden verwerkt.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2021
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	7-1	-6.332	2.144	-703	-4.188
Milieuaspecten omgevingsbeleid	7-1	-104	0	0	-104
Groene ambities	7-2	-6.081	4.445	-2.738	-1.636
Vlietland	7-2	-5	0	0	-5
Decentralisatieakkoord natuur	7-2	-722	0	0	-722
Reserve UPG 40	7-2	-813	0	0	-813
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	7-3	-150	-150	150	-300
Eindtotaal		-14.208	6.439	-3.291	-7.769

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 7.](#)

Overzicht Algemene middelen en Organisatie

Dit hoofdstuk bevat de overzichten van algemene dekkingsmiddelen en organisatie en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Algemene dekkingsmiddelen

Voor meer informatie over Algemene dekkingsmiddelen verwijzen we u naar de [Begroting 2021 - Algemene dekkingsmiddelen](#).

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we deze vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Financieel-strategisch beleid

Het provinciefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Verder hebben de onderschrijving van plafond van het BTW-compensatiefonds en diverse ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven, zoals wijziging van het peiljaar van de eigen inkomsten uit de opcenten Motorrijtuigenbelasting, invloed op de hoogte van de uitkering.

Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting

De belangrijkste inkomstenbron waar de provincie zelf invloed op heeft bestaat uit de belasting opcenten Motorrijtuigenbelasting (MRB). Naast het door de provincie vastgestelde opcententarief zijn de werkelijke inkomsten uit de opcenten Motorrijtuigenbelasting afhankelijk van externe factoren, zoals de ontwikkeling van het wagenpark in Zuid-Holland.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

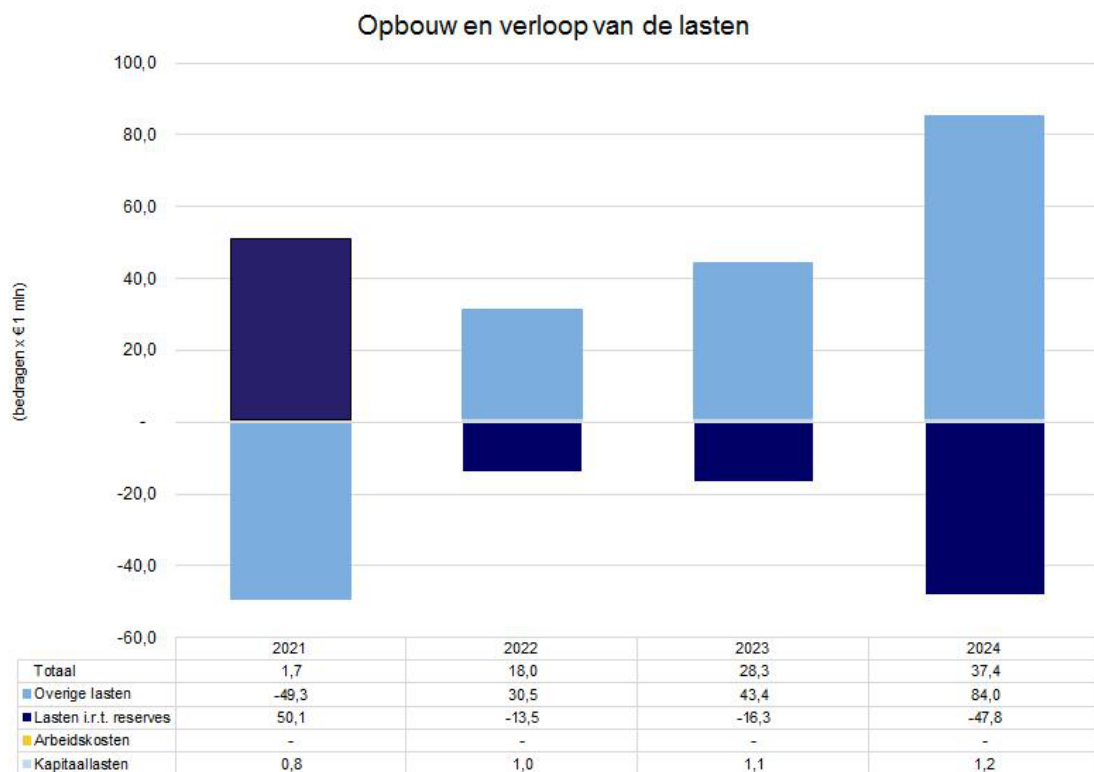
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van

reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	12.811	-11.149	1.662	17.992	28.282	37.394
Totaal Lasten	12.811	-11.149	1.662	17.992	28.282	37.394
Baten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	283.065	9.464	292.529	292.988	297.471	304.008
Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting	347.750	0	347.750	345.750	343.750	342.000
Totaal Baten	630.815	9.464	640.279	638.738	641.221	646.008
Saldo lasten en baten Ambitie	-618.004	-20.613	641.941	-620.746	-612.938	-608.614

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsprestatie - Financieel-strategisch beleid

Inzet stelpost loonkosten € -0,8 mln

De CAO stijging van de loonkosten wordt deels gedekt vanuit de stelpost loonontwikkelingen.

Voor verdere toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Inzet stelpost onvoorziene lasten € -2,4 mln

De stelpost onvoorziene lasten wordt in 2021 incidenteel ingezet ter dekking van loonontwikkelingen 2021 als gevolg van de nieuwe CAO. Voor verdere toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Inzet stelpost prijscompensatie € -0,6 mln

- Vanuit de stelpost prijscompensatie wordt voor 2021 incidenteel gefinancierd:
Indexatie Grootchalig Onderhoud Wegen voor € 0,4 mln (zie ook toelichting Ambitie 2)
- Indexatie exploitatiebudget I&A € 0,2 mln (zie ook toelichting organisatie)
Bij Begroting 2022 worden de structurele prijscompensatie vanaf 2022 voor meerdere onderwerpen vanuit deze stelpost prijscompensatie gefinancierd.

Vrijval stelpost prijscompensatie € -4,4 mln

De stelpost indexatie wordt niet volledig benut in 2021. Het niet benutte deel 2021 valt vrij ten gunste van het begrotingssaldo.

correctie stelpost prijscompensatie € -2,9 mln

Op basis van de actuele indexen wordt de hoogte van de stelpost aangepast. Zie ook grondslagen.

Toelichting baten

Beleidsprestatie - Financieel-strategisch beleid

Accres provinciefonds € 0,9 mln

Het accres van het provinciefonds wordt conform de meicirculaire € 2,3 mln verlaagd en met Septembercirculaire verhoogd met € 3,2 mln. Per saldo is dat een verhoging van € 0,9 mln in 2021. De verhoging van het accres komt ten gunste van het begrotingssaldo.

Decentralisatie uitkering via Provinciefonds voor Bodembescherming € 1,4 mln

Voor de financiering van uitvoering van de bevoegd gezag Wet bodembescherming ontvangt de provincie Zuid-Holland via de Meicirculaire een decentrale uitkering in 2021 voor afronding spoed € 0,8 mln en voor apparaatskosten € 0,6 mln, in totaal € 1,4 mln, van het ministerie van BZK. .

Deze decentralisatie uitkering 2021 wordt als inkomsten begroot bij de algemene middelen. Daarnaast wordt er bij de reserves begroot, een storting van deze middelen in de reserve Meerjarenplan (MJP) Bodem, ondergrond en grondwater (zie de toelichting bij de reserves).

Vrijval voorziening Grondbank € 6,9 mln

Begin juli is een bestuurlijke overeenkomst (BO) tussen de provincie, gemeente Zuidplas en de Grondbank (en overige partners) inzake het verkoop van de gronden aan de gemeente Zuidplas ter ontwikkeling van het Middengebied Zuidplaspolder voor het bouwen circa 8.000 woningen. In deze BO is onder andere afgesproken dat

gemeente Zuidplas alle gronden in de Grondbank overneemt. In de begroting van de Grondbank komt ook de verliesvoorziening te vervallen. Als gevolg hiervan komt de voorziening Grondbank ad € 6,9 mln te vervallen ten gunste van het begrotingssaldo.

Vrijval balanspost JSO € 0,2 mln

Bij besluit van 26 april 2018 heeft PZH de aan de stichting Expertisecentrum Jeugd, Samenleving en Ontwikkeling (JSO) verleende boekjaarsubsidie vastgesteld en het teveel betaalde voorschot van € 0,2 mln teruggevorderd. JSO is daartegen in beroep gegaan en inmiddels heeft de Raad van State het bezwaar ongegrond verklaard. Het bedrag was al terugbetaald door JSO en op een balanspost geboekt in afwachting van de uitspraak. Het bedrag kan nu vrijvallen ten gunste van begrotingssaldo.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2021
Algemene reserve	9-1	-32.826	-12.809	0	-45.635
Luchtqualiteit (NSL)	9-1	-1.041	0	0	-1.041
Apparaatslasten DLG	9-1	920	0	0	920
Natuurcompensatie	9-1	-259	0	0	-259
Bedrijventerreinen	9-1	-2.176	0	0	-2.176
Alternatieve locatie Hoeksche Waard	9-1	-90	0	0	-90
Mitigratie / Energie	9-1	-1.000	0	0	-1.000
Greendeal Zonnepanelen-asbest	9-1	-112	0	0	-112
Zuidelijke Randstad	9-1	-188	0	0	-188
Bedrijventerreinen: IRP Oude Rijnzone	9-1	-438	0	0	-438
Friciekosten RUD	9-1	-105	0	0	-105
Eindtotaal		-37.316	-12.809	0	-50.125

Subsidies

Niet van toepassing.

Onvoorzien

Vanuit de huidige risicomanagement methodiek, waarbij onder andere gepoogd wordt een stapeling van risicobuffers te voorkomen, is er geen behoefte aan een structurele algemene post onvoorzien. Binnen project- en programmareserves en de algemene reserve zijn immers voldoende incidentele middelen aanwezig voor het afdekken van incidentele risico's. Daarnaast zijn er andere bronnen voor structurele weerstand zoals onbenutte belastingcapaciteit. De post onvoorzien is daarom als nihil opgenomen.

Organisatie

Organisatie zijn de overheadkosten die bestaan uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) voor verdere informatie.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

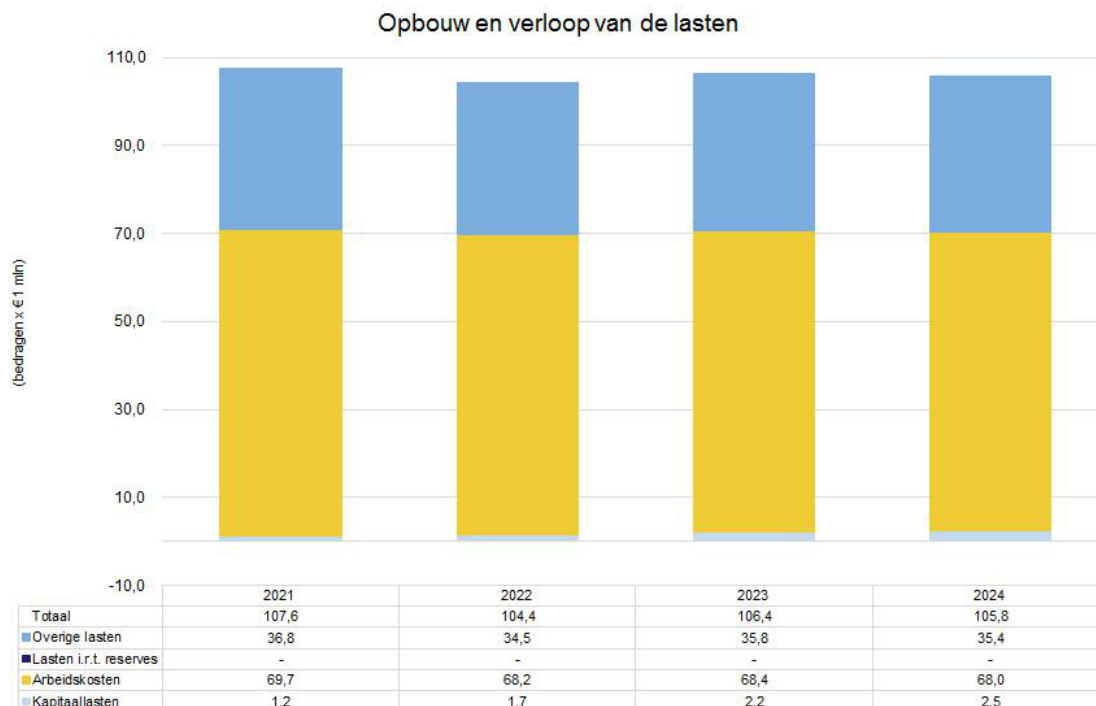
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

*In de uitwerking van het presenteren van de reserves binnen de lasten en baten is gebleken dat het op dit moment nog niet mogelijk is om deze automatisch uit te splitsen. Doordat het merendeel van de toevoegingen en onttrekkingen aan en vanuit de reserves plaats vindt in relatie tot de lasten in de exploitatie, is de inzet van reserves binnen de lasten in onderstaande grafiek opgenomen. Er wordt nu gewerkt aan het geautomatiseerd mogelijk maken van deze informatiewens.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 t/m VJN 2021	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten						
Duurzame organisatie						
Een duurzame informatievoorziening en digitalisering	22.358	228	22.586	21.841	21.750	22.510
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, incl&vit.	65.176	628	65.805	64.146	64.250	62.791
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	17.358	-1.265	16.093	15.335	16.814	16.790
Een solide financieel en juridisch beleid	3.050	110	3.160	3.067	3.540	3.753
Totaal Lasten	107.942	-299	107.643	104.388	106.354	105.844
Baten						
Duurzame organisatie						
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, incl&vit.	371	0	371	371	371	371
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	2.016	0	2.016	2.016	2.616	2.616
Een solide financieel en juridisch beleid	131	0	131	131	131	131
Totaal Baten	2.518	0	2.518	2.518	3.118	3.118
Saldo lasten en baten Ambitie	105.424	-299	110.161	101.870	103.235	102.726

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsprestatie - Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Indexatie exploitatiebudget I&A € 0,2 mln

De exploitatie budgetten voor ICT-kosten worden op basis van indexatie verhoogd met € 0,2 mln. Dekking vindt plaats vanuit de algemene dekkingsmiddelen (onderdeel stelpost prijsindexatie).

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

Apparaatslasten € 0,6 mln

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland

Project asbestsanering gebouw C € -1,3 mln

Betreft omzetting van exploitatiebudget naar investeringskrediet.

Bij project renovatie gebouw C is als gevolg van de asbestsanering een nieuwe dakconstructie gemaakt. De kosten hiervan ad € 1,3 mln moeten conform BBV-regelgeving, worden geactiveerd. Het budget wat hiervoor in de Begroting 2021 beschikbaar is betreft een exploitatiebudget en dient derhalve te worden gewijzigd in een investeringskrediet. Dit betreft geen extra budgetbehoefte maar is een omzetting van dekking binnen de bestaande projectbudget. Bij najaarsnota wordt nu € 1,3 mln investeringskrediet in de begroting opgenomen en het exploitatiebudget voor asbestsanering gebouw C wordt met € 1,3 mln verlaagd ten gunste begrotingssaldo

Bedrijfskleding € 0,1 mln

Dit betreft de kosten voor de aanschaf van nieuwe dienstkleding van € 0,05 mln. De bijdrage aan deze kosten is verantwoord op Beleidsdoel 2.2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam.

Beleidsprestatie - Een solide financieel en juridisch beleid

Apparaatslasten € 0,1 mln

Voor toelichting [zie paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

Subsidies

Niet van toepassing.

Indicatoren

Toelichting

Wettelijke indicatoren

Ambitie	Omschrijving	Nulmeting	2021	2022	2023	2024
1	Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht	PM	0	0	0	0
1	Opkomst verkiezingen	PM	55%	55%	55%	55%
2	Waardering openbaar vervoer op basis van de Klantenbarometer	7,5	≥ landelijk gemiddelde 2021	≥ landelijk gemiddelde 2022	≥ landelijk gemiddelde 2023	≥ landelijk gemiddelde 2024
3	Totale emissie broeikasgassen in Zuid-Holland (Mton)	40 Mton	39	38	38	
3	Totale productie van hernieuwbare energie in Zuid-Holland (PJ)	13.4 PJ	44	56	56	
4	Procentuele groei BRP	PM	3,5	1,9	1,7	1,5
4	Procentuele werkgelegenheid	PM	70,8	71,3	71,8	72,3
4	Restauratievolume	15	pm	pm	pm	pm
5	Aantal KRW-grondwaterlichamen dat aan de KRW-doelen voldoet	3	Geen meting	4	4	4
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw ingericht natuurgebied ten opzichte van de opgave	-	50	500	500	1.000
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw natuurgebied in beheer ten opzichte van de opgave	27.476	pm	pm	pm	pm

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Financiële indicatoren

In de nieuwe financiële verordening die in december 2020 door PS is vastgesteld is aangegeven dat Provinciale Staten in de kadernota de signaleringswaarden vaststelt voor een 5-tal financiële indicatoren. Bij iedere indicator leveren GS een korte analyse over de desbetreffende signaleringswaarde. Als twee of meer signaleringswaarden worden bereikt kunnen Provinciale Staten een uitgebreidere analyse aanvragen of direct maatregelen treffen. Achtergrond van deze nieuwe artikelen in de financiële verordening is de behoefte om op een gestructureerde wijze de ontwikkeling van de financiële situatie van de provincie Zuid-Holland in de gaten te houden. De indicatoren die dit moeten bewerkstelligen zijn een mix van al bekende indicatoren die al enkele jaren in de paragraaf Weerstandsvermogen worden weergegeven en nieuwe indicatoren.

In deze eerste kadernota na inwerkingtreding van de financiële verordening moet de hoogte van de signaleringswaarde van de voorgestelde indicatoren worden vastgesteld. Het gaat hierbij om de volgende kengetallen: schuldquote, solvabiliteit, weerstandsvermogen, structurele lasten investeringen, garant- en borgstellingen.

Het bepalen van de hoogte van de signaleringswaarden is lastig te objectiveren, het gaat namelijk ook over wat voor organisatie wil je zijn. Denk hierbij aan een organisatie die veel investeert of juist alles doet uit de exploitatie. Daarnaast staan de verschillende kengetallen niet los van elkaar, een hogere schuldquote betekent vrijwel altijd hogere structurele lasten van investeringen. Tijdens de sessies van de werkgroep financiële verordening kwam naar voren dat de financiële positie vooral beoordeeld zou moeten worden op de financiële wendbaarheid / financiële ruimte van de provincie in de toekomst. De hoogte van die toekomstige financiële wendbaarheid of ruimte is voor een groot gedeelte een beleidskeuze, dit vanwege het directe gevolg op de middelen die nu ter beschikking staan.

De commissie BBV heeft aangegeven dat het een bewuste keuze is geweest om geen norm op te leggen voor de kengetallen die sinds enkele jaren verplicht worden meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Een kengetal of de ontwikkeling van een kengetal is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Hierin kunnen bewuste keuzes zijn gemaakt. Bovendien zegt één kengetal op zich niet veel. Het gaat om de onderlinge samenhang van de kengetallen en de uitleg hierbij.

De signaleringswaarde wordt per P&C product afgezet tegen de gemeten waardes. Waarbij de signaleringswaarde vier keer (kadernota, begroting, voorjaarsnota en najaarsnota) wordt afgezet tegen een begrote (geplande) waarde en één keer (jaarrekening) tegen een gerealiseerde waarde. De verschillen tussen de begrote waardes en de gerealiseerde waardes bleken de afgelopen jaren substantieel te zijn. In de oorspronkelijke begroting van 2020 werd bijvoorbeeld uitgegaan van een schuldquote eind 2020 van 131,5% terwijl de uiteindelijke schuldquote eind vorig jaar 86% bedroeg, een verschil van 45%. Het verschil tussen de begrote waardes en de gerealiseerde waardes vraagt om aandacht omdat het mogelijk de discussie in relatie tot de signaleringswaarde vertroebeld. Daarom loopt op dit moment een onderzoek naar de oorzaken van dit verschil, voor zowel de exploitatie als de investeringen inclusief onderhanden werk. Daarnaast is ervoor gekozen om in deze najaarsnota de stand van de kadernota aan te houden.

Omdat de gemeten waardes zo veranderen gedurende een begrotingsjaar kan dit ertoe leiden dat op basis van de begrote cijfers de vast te stellen signaleringswaardes per definitie overschreden worden, terwijl op basis van de uiteindelijke realisatiecijfers de signaleringswaardes niet bereikt worden. Dit zorgt ervoor dat bij een mogelijke constatering van overschrijding van de signaleringswaarde van twee kengetallen in de begroting of kadernota, als maatregel eerst gekeken moet worden naar de realiteitswaarde van de onderliggende cijfers.

De hoogte van de signaleringswaarden moeten worden vastgesteld op een niveau waarbij bijsturing nog tot de mogelijkheden behoort. Daarnaast ook rekening houden met de huidige stand van zaken.

Van de vijf indicatoren bereikt er één de signaleringswaarde.

Netto schuldquote

De netto schuldquote wordt berekend conform de “Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten”. Dit kengetal wordt dus al enkele jaren in de begroting weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen. Dit kengetal wordt berekend door de schuld van de provincie te delen door de jaarlijkse baten van de provincie.

Gemeenten zijn met name gericht op exploitatie-uitgaven. VNG houdt voor gemeenten een bovengrens van 130% aan. Bij waterschappen is juist sprake van intensieve investeringsuitgaven, daar is geen formele bovengrens gesteld maar wordt een grens van <250% als acceptabel gezien. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat er gewerkt wordt aan het verlagen van de schuldquote. Voor provincies is geen formele bovengrens gesteld, van alle provincies heeft de provincie Zuid-Holland de hoogste schuldquote. De provincie Zuid-Holland is een organisatie die het naast het inzetten van de exploitatie middelen ook het investeringsinstrument structureel inzet. Hierbij past een schuldquote van 200%

Voorgestelde signaleringswaarde: 200%

Korte analyse:

De begrote (geplande) netto schuldquote in deze kadernota is voor jaarschijf 2022 geraamd op 155% (een stijging van ongeveer 65% ten opzichte van de realisatie van 2020) en zal meerjarig verder stijgen tot bijna 295% en daalt daarna. Zoals al eerder aangegeven gaat het hier om de begrote (geplande) schuldquote, de historie laat zien dat de realiseerde schuldquote substantieel lager uitvalt.

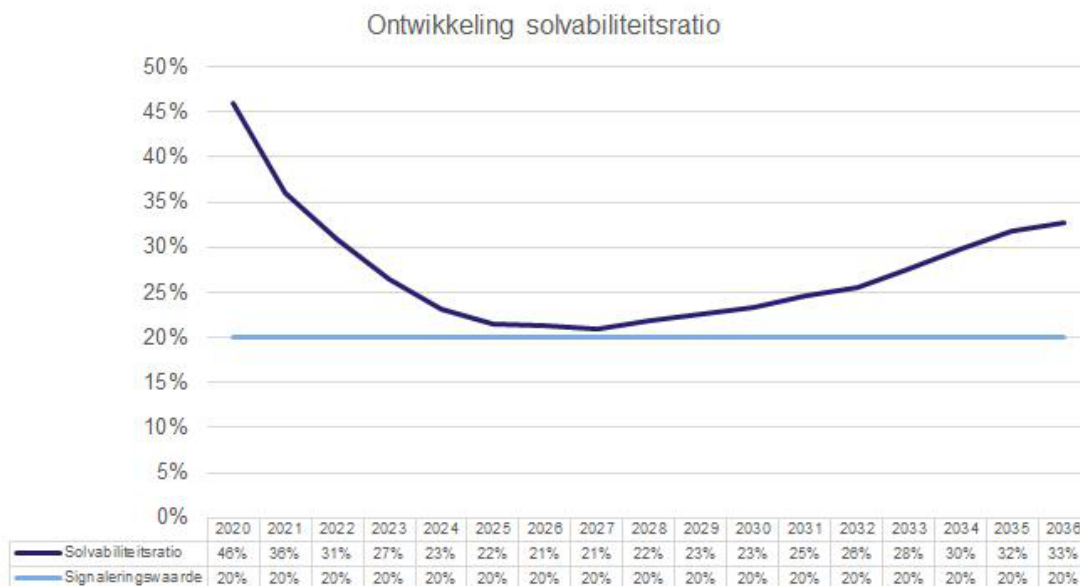
Ook bij de schuldquote komt het feit terug dat er veel incidentele middelen zijn en weinig structurele ruimte. Veel van de incidentele middelen bevinden zich in de bestemmingsreserves en in de vrije ruimte van de algemene reserve als het gaat om middelen die in het verleden niet zijn opgemaakt. Het afbouwen van de incidentele middelen vanuit de bestemmingsreserves vindt met name plaats in 2021 t/m 2027. In die periode staat er nu € 407 mln gepland in te zetten, deze middelen moeten worden aangetrokken wat voor een groot deel de stijging Solvabiliteit waar er sprake is van investeringen of het storten in fondsen. Naast de jaarlijkse instroom van

investeringskredieten binnen Ambitie 2 wordt er ook op casus-basis binnen de overige ambities investeringskredieten verstrekt. Ook deze laatste zorgen voor een extra stijging van de schuldquote.

Solvabiliteit

De solvabiliteit wordt berekend conform de "Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten". Dit kengetal wordt dus al enkele jaren in de begroting weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen. Deze ratio geeft aan welk percentage van de bezittingen is gefinancierd door eigen vermogen.

Voorgestelde signaleringswaarde: 20%

Korte analyse:

Door de beoogde onttrekkingen van de reserves in de komende jaren en de stijging van de balans wordt een steeds groter gedeelte van de balans gefinancierd door vreemd vermogen. Op dit moment is de verhouding vreemd vermogen / eigen vermogen ongeveer 65-45. Dit daalt in 2025 tot 20%.

Ook hier geldt dat de verschillen tussen de begrote waardes en de gerealiseerde waardes de afgelopen jaren substantieel waren.

Weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het incidenteel en structureel weerstandsvermogen. In de Financiële verordening 2021 is vastgesteld dat voor beide ratio's de provincie een waarde van minimaal twee handhaaft. De berekeningsmethode voor het incidenteel weerstandsvermogen is gewijzigd. In bovenstaande grafiek is deze berekeningsmethode met terugwerkende kracht toegepast op alle voorgaande jaren.

Korte analyse:

Zowel het incidenteel als het structureel weerstandsvermogen is de afgelopen jaren ruim boven de signaleringswaarde gebleven. Het structureel weerstandsvermogen kent fluctuaties vanwege schommelingen in de omvang van de structurele risico's; de structurele weerstandscapaciteit is redelijk constant gebleven. Het incidenteel weerstandsvermogen kent een stijgende trend; dit is te verklaren vanwege een stijgende incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve). De incidentele risico's liggen rond de € 20 mln.

Kop Structurele lasten investeringen

Deze ratio geeft de verhouding tussen de structurele lasten van meerjarige investeringen en de baten in een begrotingsjaar weer. Deze lasten bestaan uit de totale som van de afschrijvingslasten en rentelasten van geactiveerde investeringen en uit de lasten van meerjarige (lease)verplichtingen.

Door naast de kapitaallasten ook rekening te houden met o.a. leaseconstructies wordt niet alleen rekening gehouden met de lasten van investeringen die geactiveerd zijn maar met de totale jaarlijkse kosten van alle meerjarige investeringen. Dit ongeacht de manier waarop deze gefinancierd zijn.

Deze lasten zijn niet meer beïnvloedbaar voor PS en drukken voor langere tijd op de begroting.

Voorgestelde signaleringswaarde: 20%

Korte analyse:

Op basis van de huidige begrote kapitaallasten en de huidige beperkte omvang van de leasekosten, is het de verwachting dat de komende jaren de voorgestelde signaleringswaarde niet gehaald wordt. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de zeer lage rentestand waardoor de rentecomponent van de kapitaallasten al jaren daalt.

Garant- en borgstellingen

Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen de hoogte van de garant -en borgstellingen die de provincie heeft afgegeven en de baten in een jaar.

De garant -en borgstellingen zijn verplichtingen die (behalve in de Risicoparagraaf) niet cijfermatig op de balans worden meegeteld. Het gaat hierbij om de garant -en borgstellingen. Conform artikel 50 van het BBV moet het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt, worden vermeld.

Doordat de totale hoogte van deze garant -en borgstellingen potentiële toekomstige verplichtingen zijn en de (uitkomsten) van het benodigd weerstandsvermogen beïnvloeden is de verhouding tussen het totaal van deze posten en de totalen baten van belang.

Voorgestelde signaleringswaarde: 20%

Paragrafen

Paragraaf Arbeidskosten (loonkosten en inhuur)

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de inzet van personeel en de daarmee samenhangende kosten. Het totaal aan kosten wordt geduid als onze arbeidscapaciteit. De arbeidskosten bestaan uit loonkosten en kosten voor inhuur van externen. Het BBV schrijft voor dat de arbeidskosten verbonden aan de uitvoering van de beleidsprogramma's (de directe arbeidskosten) worden opgenomen bij de beleidsprogramma's. De arbeidskosten van de ondersteunende taken (overhead) worden apart verantwoord in Overzichten en Middelen. Het gevolg van deze BBV-werkwijze is dat geen inzicht bestaat in het totaal van de arbeidskosten en de richtlijnen die hierop van toepassing zijn. Deze paragraaf voorziet in de behoefte aan een totaal inzicht in onze arbeidskosten.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenstelling en de omvang van de benodigde arbeidskosten, bestaande uit:

- a. loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland;
- b. loonkosten voor medewerkers in dienst van de provincie welke worden gedekt vanuit materiële budgetten; kosten voor de inhuur van externen.

Totaalbeeld arbeidskosten

In de onderstaande tabel is het begrote bedrag van de arbeidskosten opgenomen, onderverdeeld naar de loonkosten en de kosten voor inhuur van externen. Voor elk jaar is zowel de stand na de bijstellingen in de voorjaarsnota ('VJN') als de stand na de bijstellingen in de najaarsnota ('NJN') opgenomen.

Voor 2021 is het totaal aan arbeidskosten nagenoeg gelijk gebleven. De totale loonkosten (categorie A en B samen) zijn met € 0,7 mln gedaald, terwijl de kosten voor externe inhuur met € 0,8 mln zijn gestegen. In de totale loonkosten zit de CAO verhoging verwerkt die in september is doorgevoerd voor het hele jaar 2021, deze bedraagt € 3,2 mln voor 2021. Zonder deze CAO verhoging zouden de loonkosten dus lager zijn geweest dan ten tijde van de voorjaarsnota ingeschat. Dit heeft onder andere te maken met de schaarste op de huidige arbeidsmarkt waardoor noodgedwongen incidenteel extern wordt ingehuurd op vacature ruimte. Dit is de oorzaak van de kleine stijging in kosten voor externe inhuur ten opzichte van het beeld van de voorjaarsnota.

Meerjarig zijn ten opzichte van de voorjaarsnota nu voornamelijk de effecten van de CAO verhoging verwerkt. Verwacht wordt dat in de begroting van 2022 zichtbaar wordt dat de impulsen voor arbeidscapaciteit die vorig jaar ingezet zijn, deels een meerjarig karakter hebben, maar wel weer afnemen richting 2025.

Totaalbeeld arbeidskosten

Omschrijving (bedragen x € 1 mln)	2021		2022		2023		2024	
	Na VJN	Na NJN	Na VJN	Na NJN	Na VJN	Na NJN	Na VJN	Na NJN
A. Loonkosten formatie	138,9	139,6	131,6	135,1	131,5	135,0	130,9	134,3
B. Loonkosten gefinancierd uit materiële middelen	13,7	12,2	5,1	5,1	4,9	4,9	1,5	1,5
C. Kosten voor inhuur van externen	25,0	25,8	16,8	17,0	14,7	14,8	14,5	14,5
Totaal arbeidskosten	177,6	177,7	153,5	157,2	151,1	154,6	146,8	150,2
Percentage inhuur	14,1%	14,5%	10,9%	10,8%	9,7	9,6	9,9%	9,7%

Toelichting A. Loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland

Het formatiebudget bestaat uit vaste en variabele loonkosten en uit personeel gerelateerde kosten uit het frictiebudget. Vaste loonkosten zijn de reguliere beloningen volgens de salarisschaal en vaste toelagen. Variabele loonkosten hebben betrekking op betalingen met een incidenteel karakter zoals overwerkkosten, toelagen onregelmatigheid en reis- en verblijfkosten. Personeel gerelateerde kosten uit het frictiebudget zijn beschikbaar voor bijzondere omstandigheden, overgangsregelingen, specifieke afspraken en onvoorziene zaken.

Toelichting B. Loonkosten voor medewerkers in dienst van de provincie welke worden gedekt vanuit materiële budgetten

Dit onderdeel betreft de medewerkers in dienst van de provincie, waarvan de loonkosten worden gedekt uit materiële budgetten. Hierbij gaat het vaak om capaciteitsinzet als onderdeel van (extra) beschikbaar gestelde middelen voor intensivering van beleid. Want de provincie heeft gekozen voor een provincie brede versterking van de inzet op de ambities en de transitieopgaven. Dit betreft slechts een verschuiving binnen het materiële budget, waarbij beschikbaar materieel budget wordt ingezet voor 'arbeid' in plaats van bijvoorbeeld uitbesteding of aankopen.

Ten opzichte van de voorjaarsnota vindt er een kleine daling plaats voor 2021 die wordt veroorzaakt doordat niet alle beoogde incidentele inzet van personeel op materiële budgetten gerealiseerd kon worden door de eerder genoemde schaarste op de arbeidsmarkt. Voor de andere jaren zijn er geen bijstellingen ten opzichte van de voorjaarsnota.

Toelichting C. Kosten voor de inhuur van externen

De omvang van de inhuur is een managementkeuze op grond van een aantal criteria, zoals specifieke expertise en opvang van fluctuaties in de personele bezetting en vervanging bij ziekte of piekbelasting. Daarnaast is gekozen voor een flexibele schil bij de uitvoering van programma's en projecten.

In 2021 neemt de inhuur iets toe ten opzichte de voorjaarsnota door de eerder genoemde schaarste op de arbeidsmarkt. In de verdere jaren zijn er geen significante wijzigingen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De dekking voor beleidsdoelstelling van deze paragraaf is onderdeel van de [organisatie](#).

Beleidsdoel Duurzame organisatie

We zijn een kennisintensieve organisatie, waar vakmensen hun werk doen en waarde toevoegen aan complexe maatschappelijke opgaven. Binnen onze organisatie werken daarom mensen met diverse achtergronden en expertises. Zuid-Holland is een regenboogprovincie. Wij zijn een diverse en inclusieve organisatie. Racisme, antisemitisme, discriminatie en uitsluiting worden niet getolereerd. Instroom van jonge medewerkers, doorstroom en behoud van kennis en ervaring in de organisatie vinden we belangrijk. We zetten in op talent. We lopen bij het aanbieden van participatiebanen voorop.

De Zuid-Hollandse organisatie zet samen met haar werknemers in op het vergroten van de slagkracht van de provinciale organisatie. We zetten in op een doelgerichte en kostenbewuste organisatie. Het is belangrijk dat we in onze eigen organisatie voldoende kennis en capaciteit hebben om onze taken uit te voeren. We grijpen niet te snel naar tijdelijke teams en contracten, maar erkennen dat een flexibele schil nodig is. Zeker voor bijzonder gespecialiseerde kennis blijft inhuur noodzakelijk. We werken steeds meer opgavegericht en integraal en daarmee werken we aan één uitvoeringsagenda. De Omgevingswet biedt goede mogelijkheden om dit verder te ontwikkelen.

Digitalisering verandert fundamenteel de wijze waarop onze samenleving functioneert en daarmee de wijze waarop wij onze provinciale doelen realiseren. Nieuwe processen, nieuwe mogelijkheden en nieuwe samenwerkingen ontstaan door intensief gebruik van data en snel veranderde technologische mogelijkheden. Wij zien duurzame informatievoorziening en digitalisering als middelen om onze ambities als provincie te bereiken waarbij inwoners en samenleving centraal staan. Digitalisering raakt namelijk elke taak die de provincie uitvoert en elke opgave waaraan zij werkt, zeker in de uitvoeringsfase.

Onze werkwijze kenmerkt zich door de volgende uitgangspunten:

1. 'Practice what you preach'. Wat de provincie vertelt aan anderen voert zij in haar eigen organisatie ook door;
2. Opgavegericht werken en het inzetten van strategische personeelsplanning;
3. Leren en professionaliseren. Als organisatie leren we voortdurend, maken we meer participatie mogelijk, en werken we aan inclusiviteit en digitaalvaardigheid;
4. Wij stellen ons op als proeftuin en 'launching customer'. De provincie verwerkt leerervaringen vervolgens in beleid en projecten;
5. Alle bedrijfsvoeringdisciplines zijn betrokken bij de realisatie van de opgaven.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsprestatie - Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Inmiddels wordt steeds duidelijker dat door de Coronacrisis onze manier van werken blijvend is veranderd: minder tijd- en plaatsgebonden en het samenwerken zal niet alleen fysiek, maar ook vaak digitaal of in hybride vorm plaats vinden. Dit vraagt aanpassingen in de digitale infrastructuur, hard- en software voorzieningen, goede ondersteuning en een gericht trainingenaanbod. En een blijvende inspanning in de race om aan het vereiste veiligheidsniveau te blijven voldoen.

Sinds 2005 luiden inspectierapporten regelmatig de noodklok over het digitale archiefbeheer. Met telkens dezelfde waarschuwing: het digitale gereedschap is verouderd, goede archivering is belangrijk maar niet urgent en te veel tech-optisme. Onze provincie is hier geen uitzondering op. Daarbij neemt de stroom aan informatie alsmaar toe en vraagt de wetgeving rond privacy, digitale toegankelijkheid en transparantie steeds meer van de organisatie. We besteden daarom onverminderd aandacht aan bewustwording, gebruikersvriendelijkheid en coaching. Maar er is meer nodig om onze informatievoorziening op niveau te krijgen. In 2022 komt de visie op het informatiebeheer gereed. Op basis daarvan wordt een investeringsplan gemaakt om het inmiddels 15 jaar oude archiveringssysteem en ons informatiebeheer te vernieuwen.

In de organisatie wordt het datagedreven werken steeds meer onderdeel van het reguliere werk. Kwaliteit van beleid, uitvoering en efficiency nemen daardoor toe, evenals de aandacht voor de ethische aspecten. De digitale wereld verandert snel en we gaan extra aandacht besteden aan leren en ontwikkelen om zo kennis te hebben van de nieuwste technieken en hun toepasbaarheid (zoals blockchain, artificiële intelligentie en virtual reality) om onze beleidsdoelen efficiënter en effectiever te blijven realiseren. Tegelijk gaan we meer investeren in het beheer van alle data, hier dreigt een achterstand te ontstaan, waardoor we, als we niets doen, verdrinken in het 'datalake'.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn onderdeel van een grotere beweging. Onze systemen zijn gebouwd en ingericht op basis van uitgangspunten uit het begin van deze eeuw en passen steeds minder bij een moderne organisatie die denkt in opgaven in plaats van in taken, wendbaar en flexibel dient te zijn en in nauwe interactie met haar omgeving opereert. Begin deze eeuw is circa € 25 mln geïnvesteerd om de ICT voorziening aan te passen aan de eisen van die tijd. Daarna is het budget redelijk constant gebleven. De komende jaren zullen opnieuw investeringen nodig zijn om onze systemen aan te passen aan het digitale tijdperk. In 2022 worden hiervan de eerste contouren zichtbaar.

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

We willen een duurzame organisatie zijn die aantrekkelijk is om voor te werken en wendbaar en slagvaardig op nieuwe ontwikkelingen weet in te spelen. Dat vraagt om modern werkgeverschap en goed personeelsbeleid. Door de toepassing van Strategische Personeelsplanning (SPP) krijgen en houden wij zicht op de personele bezetting die wij in de toekomst nodig hebben om onze ambities te kunnen verwezenlijken. In het SPP proces worden toekomstscenario's gedefinieerd op basis waarvan wordt beschreven hoe ons toekomstige werknemersbestand in kwalitatieve en kwantitatieve zin er uit zou moeten zien. Het vergelijken van de huidige bezetting met de toekomstig gewenste bezetting wordt duidelijk welke interventies nodig zijn. Denk daarbij aan in-, door- en uitstroom, leren en ontwikkelen, recruitment en arbeidsmarktcommunicatie.

We investeren in gerichte arbeidsmarktcommunicatie en in een traineeprogramma waarbij jonge getalenteerde mensen een tweejarig leer-werkprogramma doorlopen. We voeren de Participatiewet uit en dragen zorg dat meer mensen met een arbeidsbeperking een baan binnen onze organisatie krijgen. We faciliteren medewerkers in alle levensfasen om vitaal en gezond te kunnen blijven werken. Het doel is medewerkers te inspireren, stimuleren en faciliteren om gezond en vitaal te leven en in het bijzonder te werken. Dat doen wij proactief en klantgericht, met zowel een generiek aanbod als maatwerk op individueel- of teamniveau. We formuleren daarvoor concrete doelstellingen en evalueren de behaalde resultaten. In het kader van de pilot levensfasebewust personeelsbeleid volgen wij een werkwijze die maximaal recht doet aan de casuïstiek die in de praktijk voorkomt, rekening houdend met de geldende wet- en regelgeving. Het hiervoor gereserveerde budget wordt ingezet voor individueel maatwerk bij de ondersteuning van medewerkers die fysiek en/of mentaal niet meer in staat zijn om gezond en vitaal te werken tot aan de pensioengerechtigde leeftijd.

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland

Een duurzame organisatie vraagt om een duurzame huishouding. Wij streven hierbij naar tevreden medewerkers en klanten. Facilitaire activiteiten dragen bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven, of het nu gaat om duurzame inkoop, een energieneutrale verbouwing van ons kantoor of de elektrificering van ons wagenpark. We ondersteunen daarom de beleidsmatige doelstellingen, zoals energietransitie, innovatie en slim datagebruik.

We zetten in op verduurzaming van ons vastgoed in lijn met de bestuurlijke afspraken binnen het Interprovinciaal Overleg en Energie Rijk Den Haag (ERDH). Inmiddels is gestart met de renovatie van gebouw C. Daarin is meegenomen de ontwikkeling van een integrale oplossing voor de warmte-koude-opslag van zowel gebouwdeel C als de andere bouwdelen. In 2020 is gestart met de verkenningsfase ten aanzien van het renoveren van de overige bouwdelen van het provinciehuis en de buitenlocaties. Urgente aanpassingen aan gebouwen vanwege brandveiligheid zijn afgerond. Met fase 2 van de werkzaamheden wordt medio voorjaar 2022 gestart. Gezien de coronapandemie zullen aanpassingen worden doorgevoerd in de facilitaire dienstverlening. Dit zal ook doorwerken in bijvoorbeeld huisvesting en vastgoed en financiën. De terugkeer van medewerkers naar het provinciehuis wordt voorbereid. Dit is afhankelijk van de stand van zaken met betrekking tot corona.

Beleidsprestatie - Een solide financieel en juridisch beleid

De begroting biedt ruimte voor het realiseren van veel van onze ambities, maar dwingt ook tot scherpe keuzes. Uitgangspunt is een solide financieel en juridisch beleid voor de lange termijn. Hierbij zijn de lasten voor onze inwoners niet hoger dan strikt noodzakelijk en de inkomsten en uitgaven zijn meerjarig structureel in evenwicht. We verbeteren onze financiële planning om zo realistisch mogelijk te begroten. We houden financiële ruimte om in te spelen op actuele ontwikkelingen en nieuwe ambities waarbij rekening wordt gehouden met tegenvallers. Daarnaast worden jaarlijks verschillende P&C-producten opgeleverd en wordt op juridisch en financieel gebied geadviseerd over onder andere (complexe) financieringsvormen mede in relatie tot staatssteun, Europese aanbestedingen en bezwaar- en beroepschriften. De wetswijziging waarbij Gedeputeerde Staten verantwoordelijk worden voor het opstellen van de Rechtsmatigheidsverantwoording is met een jaar uitgesteld. Met ingang van het verslagjaar 2022 ligt de verantwoordelijkheid bij Gedeputeerde Staten. De werkzaamheden voor een tijdige implementatie van deze wetswijziging zijn gestart en zullen in de komende maanden verder worden uitgebreid. We herijken samen de financiële spelregels.

Paragraaf Subsidies

Inleiding

Welke beleidsdoelstellingen de provincie wil realiseren staat in de provinciale begroting aangegeven. Om dit te kunnen bereiken, zet de provincie bepaalde beleidsinstrumenten in. Grosso modo kan er onderscheid gemaakt worden tussen de volgende vormen:

- Kaderstellende juridische beleidsinstrumenten (bijvoorbeeld regelgeving, convenanten);
- Communicatie- beleidsinstrumenten (bijvoorbeeld voorlichting, lobby);
- Financiële beleidsinstrumenten (bijvoorbeeld subsidies, deelnemingen, inkoop & aanbesteding).

Om te weten te komen welke beleidsinstrumenten het beste hebben geholpen bij het behalen van onze provinciale opgaven én tevens te bepalen wat uiteindelijk onze bijdrage is geweest aan de maatschappelijke opgaven, toetsen wij steeds structureler op de doeltreffendheid van beleid. Op die manier kunnen we gericht sturen op doelbereik en zorgen voor een effectievere besteding en beheersing van onze overheidsuitgaven. Hieronder volgen de financiële beleidsinstrumenten.

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Boekjaar- en projectsubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
1.1	1.6.91	Subsidieregeling bevorderen intergemeentelijke samenwerking Zuid-Holland 2020	150.000			100.000		100.000
1.2	1.6.99	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Zuid-Hollandse Journalistiek			664.000			664.000
Totaal			150.000		664.000	100.000		764.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2021

Niet van toepassing.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
2.1	Ministerie I&W t.b.v. innovatieve aanpak A15	2.591.500					
2.1	Vereniging Fietsersbond	43.000		43.000			43.000
2.1	Regio Drechtsteden t.b.v. korte termijn aanpak 2020	600.000					
2.1	Regio Holland-Rijnmond t.b.v. korte termijn aanpak 2020	600.000					
2.1	Regio Midden-Holland t.b.v. korte termijn aanpak 2020	600.000					

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
2.1	Gemeente Katwijk t.b.v. aansluiting van 10 verkeersregelinstallaties	137.000					
2.1	Gemeente Noordwijk t.b.v. aansluiting van 1 verkeersregelinstallatie	10.000		10.000			10.000
2.1	Gemeente Voorschoten t.b.v. aansluiten van 13 verkeersregelinstallaties	100.000		85.000	3.000		88.000
2.1	Overslag Terminal Bergambacht t.b.v. regionaal overslagcentrum	900.000					
2.1	Prorail Utrecht t.b.v. project viersporig Schiedam	6.577.500			6.577.500		6.577.500
2.1	AquaSwets BV t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg	2.179.096		888.675	1.341.247		2.229.922
2.1	Gemeente Bodegraven-Reeuwijk t.b.v. het koppelen van vijf verkeersregelinstallaties op de centrale	18.000			18.000		18.000
2.1	Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid t.b.v. bijdrage mobiliteitsmanagement A20 NKG				400.000		400.000
Totaal		14.365.096	0	1.026.675	8.339.747		9.366.422

Toelichting begrotingssubsidies 2021

Niet van toepassing.

Boekjaar- en projectsubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
2.2	1.6.74	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017	17.715.575		17.518.000		5.130.000	22.648.000
Totaal			17.715.575		17.518.000		5.130.000	22.648.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2021

Voor 1.6.74 Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017 de hoofdplafond van € 17.518.000 te verhogen met € 5.130.000 voor paragraaf 12 naar € 22.648.000 voor het jaar 2021 (beleidsdoel 2.1)

Op 11 november 2020 hebben Provinciale Staten het plafond vastgesteld op € 17.518.000 voor de paragrafen 9, 12, 13, 16, 16B en 17 van de Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017 (SRM 2017). Gedeputeerde Staten hebben onder voorbehoud van goedkeuring door PS, op 7 oktober 2020 een deelplafond vastgesteld voor de paragrafen 9, 12, 13, 16, 16B en 17. Daarbij is voor paragraaf 12 het deelplafond vastgesteld op € 6.000.000. In maart 2021 is een subsidie aangevraagd voor de elektrificatie van veerdienst Dordrecht-Werkendam. Met deze aanvraag is het deelplafond grotendeels bereikt. Teneinde de mogelijkheid te kunnen bieden voor een tweede aanvraag nog dit jaar, wordt voorgesteld het deelplafond te verhogen. De provincie voert o.a. gesprekken over het vernieuwen en verduurzamen van de veer Maassluis-Rozenburg. Het totaal van aanvragen 2021 past binnen de doelstelling en de financiële ruimte van het in 2016 ingestelde Revolverend Verenfonds, maar overstijgt het huidige vastgestelde subsidieplafond. Provinciale Staten wordt voorgesteld het plafond te verhogen met € 5.130.000. De subsidies paragraaf 12 worden verleend in de vorm van een lening. Afspraken over onder andere de aflossingstermijnen worden vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst (leningsovereenkomst) behorend bij

eventueel te verlenen subsidiebeschikking. Dekking van de ophoging vindt plaats binnen Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland vanuit het revolverend verenfonds.

De maatschappelijke baten zijn: Subsidies verleend op grond van de SRM 2017 dragen bij aan toekomstbestendige infrastructuur, duurzame mobiliteit en veilige mobiliteit, en specifiek 2.1.2 Passend en efficiënt personenvervoer. Door subsidies in de vorm van een lening kunnen nieuwe duurzame veerponten worden besteld, die voorzien worden van technologieën die het mogelijk maken de emissies van schadelijke stoffen en geluid te reduceren. Dit draagt bij aan een duurzaam, sociaal, veilig, betrouwbaar, betaalbaar, beschikbaar en comfortabel vervoer van reizigers.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het hoofdsubsidieplafond vast te stellen op € 22.648.000.

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Begrotingssubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
3.1	REScoopNL t.b.v. ontwikkelfaciliteit energie samen	1.000.000					
3.1	Stichting Duurzaam Financierieren t.b.v. waterschapsbank				1.700.000		1.700.000
3.2	Energie Transitie Partners t.b.v. warmtenetten	100.000					
3.3	The Green Village t.b.v. fieldlab	200.000		200.000			200.000
3.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp namens Warmte Samenwerking Oostland t.b.v. warmterotonde	100.000					
3.2	Regionale Energieloketten t.b.v. ontwikkelfaciliteit energie samen	320.000					
3.2, 3.3 en 4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma energie en klimaat	2.000.000			250.000	1.000.000	1.250.000
3.3	HyChain 4 Rotterdam t.b.v. deelname aan een ISPT	70.000					
3.3	Gridmaster HIC t.b.v. verder ontwikkelen van een nieuwe methode voor strategische adaptieve netplanning	85.000					
Totaal		3.875.000	0	200.000	1.950.000	1.000.000	3.150.000

Toelichting begrotingssubsidies 2021

De begrotingssubsidie aan InnovationQuarter voor innovatieprogramma energie en klimaat van € 250.000 te verhogen met een bedrag van € 1.000.000 naar € 1.250.000 (beleidsdoel 3.3)

De provincie zet samen met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, InnovationQuarter en TNO in op Innovatieprogramma's gericht op Energie & Klimaat en Zorgtechnologie. Doel van de Innovatieprogramma's is om het regionale MKB innovaties te laten testen in fieldlabs en om oplossingen te ontwikkelen voor maatschappelijke vraagstukken. Met deze begrotingssubsidie wordt een extra impuls gegeven aan duurzame innovatie in de regio en wordt bijgedragen aan de energietransitie, klimaatbestendigheid, circulariteit en een duurzame leefomgeving. De focus ligt op het ondersteunen van mkb'ers die, op basis van nieuwe technologieën, innovatieve producten ontwikkelen en realiseren. Hierbij zal gefocust worden op verschillende programmalijnen zoals verduurzaming van de gebouwde omgeving, grootschalige opwek en opslag van energie, elektrificatie van de industrie (Power-2-X), circulaire grondstoffen in de industrie. De programmalijnen kunnen uitgebreid worden

met thema's die in de nabije toekomst meer focus behoeven zoals waterstof en maritieme innovaties (offshore wind). Dekking vindt plaats uit de bestaande exploitatiemiddelen van beleidsdoel 3.3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3.3.2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-) systeem. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.250.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
3.1	1.6.78	Subsidieregeling Lokale initiatieven energietransitie 2017	8.500.000					
3.1	1.6.93	Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland	4.000.000					
3.3	1.6.94	Subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen Zuid-Holland	500.000			1.500.000		2.000.000
Totaal			13.000.000			1.500.000		2.000.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2021

Niet van toepassing.

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
4.1	InnovationQuarter t.b.v. duurzaam versterken van de economische structuur en het ontsluiten van het innovatieve vermogen in Zuid-Holland	4.592.000		550.000			550.000
4.1	Stichting Biobased Delta	242.000		242.000			242.000
4.1	Regmed XB t.b.v. ontwikkelen regeneratieve geneeskunde	300.000			37.500		37.500
4.1	Stichting Greenport Aalsmeer	225.000					
4.1	Stichting Greenport regio Boskoop	300.000					
4.1	Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek	300.000					
4.1	Stichting Greenport West-Holland innovatie	100.000		100.000			100.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland	450.000					
4.1	Stichting Greenports Nederland	375.000					
4.1	Planet B.io t.b.v. Biotech Campus Delft	1.700.000					

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
4.1	InnovationQuarter t.b.v. vroege fase financiering	2.000.000					
4.1	InnovationQuarter t.b.v. werkpakket smart en circulair	50.000					
4.1	Stichting SCN AVATAR t.b.v. ruimtevaart	75.000					
4.1	NV HVC t.b.v. Phario	150.000					
4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma zorg			750.000			750.000
4.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. leerpark Drechtsteden			3.000.000			3.000.000
4.1	NECSTGEN t.b.v. ontwikkelen van de LSH-sector			2.000.000			2.000.000
4.1	Stichting Spacecampus Noordwijk t.b.v. ontwikkelen spacecampus			340.000	232.000		572.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. European Digital Innovation Hub				500.000		500.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatie in industriële 5G toepassingen in Zuid-Holland				200.000		200.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. SMITZH-3 blok 2				51.328		51.328
4.1	Delft Circuits BV t.b.v. ImpaQT Quantumtechnologie (Digitalisering)					200.000	200.000
4.1 en 5.3	Hoogheemraadschap van Delfland t.b.v. Collectieve zuivering AWZI Nieuwe Waterweg garantstelling					1.866.341	1.866.341
4.3	Erfgoedhuis Zuid-Holland	1.775.273	1.675.273		381.318		2.056.591
4.3	Stichting molenviergang Aarlanderveen	22.058	22.500		2.500		25.000
4.3	Kunstgebouw	1.438.111	1.222.200		390.737		1.612.937
4.3	Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP)	33.555	30.355		7.483		38.038
4.3	Zuid-Hollandse Popunie	139.313	127.313		30.179		157.492
4.3	Bevrijdingsfestival	23.648	23.648				23.648
4.3	Stichting Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland	283.700	203.700		109.388		313.088
4.3	Nederlandse Limessamenwerking	180.000					
4.3	Stichting Restauratie Opleidingsprojecten Zuid-West	20.000	20.000				20.000
4.3	Probiblio	5.042.640	5.007.640				5.007.640
4.3	Gemeente Rotterdam t.b.v. Eurovisie songfestival 2020	1.000.000					
4.3	Gemeente Wassenaar t.b.v. behoud buitenplaats Ivicke	500.000					
4.3	Stichting Huys ten Donck t.b.v. restauratie interieur Huys ten Donck	730.000					
4.3	Vereniging Natuurmonumenten t.b.v.	500.000					

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
	tuinherstel Landgoed De Tempel						
4.3	Prins Bernhard Cultuurfonds t.b.v. het Themafonds digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland	50.000	50.000				50.000
4.3	Vlaardingen Fishery Ventures BV t.b.v. wagenshuur met repenzolder Vlaardingen			100.000			100.000
4.3	St Boerderij de Vlietwoning t.b.v. overkapping boerderij Vlietwoning Naaldwijk			300.000			300.000
4.3	St Fort 1881 t.b.v. restauratie Commandantswoning en officierswoning Fort 1881			220.000			220.000
4.3	Gemeente Hoeksche Waard t.b.v. herbestemming Fort Buitensluit Numansdorp			250.000			250.000
4.3	provincie Utrecht t.b.v. Centrumregeling Limes				180.000		180.000
Totaal		22.597.298	8.382.629	7.852.000	2.122.433	2.066.341	20.423.603

Toelichting begrotingssubsidies 2021

De begrotingssubsidie aan Delft Circuits BV voor ImpaQT Quantumtechnologie (Digitalisering) voor een bedrag van € 200.000 (beleidsdoel 4.1)

Quantumtechnologie is een nieuwe techniek met vele mogelijkheden, maar ook met nog onzekerheden. In Zuid-Holland zijn meerdere partijen bezig met onderzoek, ontwikkeling en ook toepassing van quantumtechniek voor nieuwe toepassingen en producten. Project ImpaQT is een consortium van de Zuid-Hollandse bedrijven Orange QS, Qu&Co, Delft Circuits, Qblox, QuantWare en Demcon en vraagt om een bijdrage voor doorontwikkeling van € 200.000. De MRDH draagt in 2021 ook € 200.000 bij. Dit project past binnen de opgave die in het programma Digitale Economie opgenomen is. Daarnaast wordt het project ondersteund door InnovationQuarter en ook Janssen Biologics uit Leiden heeft een letter of support ondertekend voor dit project. Het ondersteunen en versterken van innovatieve bedrijven in het digitale domein is een van de opgaven. De subsidie is opgenomen in de begroting van 2021 van programma Digitale Economie.

Wat is Quantumtechniek? Binnen de quantumtechnologie wordt gebruik gemaakt van bijzondere eigenschappen van de allerkleinste deeltjes. Door deze deeltjes (licht-deeltjes, atomen, etc.) individueel te controleren kunnen grote stappen gemaakt worden in bijvoorbeeld snellere berekeningen (quantum computing), veilige communicatie (quantum internet) en zeer sensitieve sensoren (quantum sensing). ImpaQT richt zich op quantum computing. Waar bij klassieke computing wordt gewerkt met bits, wordt binnen quantum computing gewerkt met quantum bits (qubits). Het bijzondere aan deze bits is dat ze (in tegenstelling tot hun klassieke variant), zowel 0 als 1 tegelijk kunnen zijn. Als gevolg hiervan is een geheel nieuwe manier van berekenen mogelijk, wat grote voordelen op kan leveren binnen verschillende industrieën. Het doel van de samenwerkende projectpartners binnen dit project is om een 'ImpaQT Quantum Computer, model: Nano NISQ' te bouwen. Binnen dit project zal intensief samengewerkt worden tussen de projectpartners en zal de regionale industrie actief benaderd worden. Hiermee is het een essentiële vervolgstap in het bouwen van een quantum ecosysteem in onze regio dat meedoet op wereldniveau. De ImpaQT projectpartners zien het gezamenlijk bouwen van een systeem als de beste benadering omdat hiermee intensieve samenwerking afgedwongen wordt en technische hordes het snelst overwonnen worden, waardoor iedere partij an sich ook sneller gaat. Op de langere termijn zullen vervolg modellen van de ImpaQT quantum computer gebouwd worden, waarmee het ecosysteem nog meer aangejaagd

zal worden. Dekking voor het genoemde bedrag is al aanwezig in het budget 2021 van Digitale Economie, beleidsprestatie 4.1.4. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4.1.4 Digitale economie stimuleren. Dit project biedt een unieke kans om de economie van Zuid-Holland te versterken met een krachtige nieuwe motor en tegelijkertijd de concurrentiepositie van de economische clusters van Zuid-Holland te versterken met de toepassing van quantumtechniek in de achtertuin. Als voorloper van de toekomstige quantum campus (het nationale House of Quantum dat in Delft ontwikkeld wordt), zullen de verschillende bedrijven in het consortium samenwerken op een geschikte fysieke locatie. Hier wordt in een mogelijk vervolgproject ook een gezamenlijk testlab opgezet. Hiermee zal de provincie qua quantumtechnologie sterker op de kaart komen te staan en worden de eerste stappen gezet tot het ontwikkelen van een nieuwe maakindustrie die qua schaal de regio zal beslaan. Een tweede punt van regionaal effect is de aansluiting van andere clusters in de regio. Er zijn reeds verbanden met het Haven Industrieel Cluster, het Life sciences & Healthcluster in Leiden en er zijn mogelijkheden binnen de tuinbouw en het cyber security cluster. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 200.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Hoogheemraadschap van Delfland voor Collectieve zuivering AWZI Nieuwe Waterweg garantstelling voor een bedrag van € 1.866.341 (beleidsdoel 4.1 en 5.3)

Op 12 oktober 2020 zijn Gedeputeerde Staten het bestuurlijk convenant collectieve zuivering AWZI Nieuwe Waterweg aangegaan. In dit convenant is opgenomen dat Gedeputeerde Staten bereid zijn tot het verlenen van financiële zekerheid (garantstelling) voor de door het Hoogheemraadschap van Delfland te bouwen zuiveringsinstallatie en de aan te leggen persleidingen tot een maximum van € 1.866.341. In het convenant is ook opgenomen dat de gemeente Westland een vergelijkbare garantie zal afgeven. De garantstelling zal door middel van een begrotingssubsidie aan het Hoogheemraadschap van Delfland worden verstrekt. De garantstelling is een toezegging zonder overmaking van middelen. De garantstelling kent een jaarlijkse gelijkmatige afbouw gedurende 12 jaren. De garantstelling dient op de provinciale balans een risicoreserve te worden gecreëerd. Deze risicoreserve dient een omvang van 25% van de omvang van de garantstelling te hebben. De risicoreserve van € 466.585 komt voor € 266.585 ten laste van de afdeling EZ en voor € 200.000 ten laste van de afdeling W&G. Ook de risicoreserve kent een jaarlijkse afbouw van 25% van de afbouw van de garantstelling.

Met beide toevoegingen aan de risicoreserve is in de begroting (swijzigingen) 2021 rekening gehouden. De maatschappelijke baten zijn: het Hoogheemraadschap van Delfland zal een collectieve zuivering realiseren waarbij de emissie van gewasbeschermingsmiddelen door de aan te sluiten glastuinbouwbedrijven met minimaal 95% wordt gereduceerd. Tevens zal het Hoogheemraadschap van Delfland zorgen voor extra verwijdering van nutriënten. Hierdoor kunnen de aan te sluiten bedrijven op een economisch efficiënte wijze aan hun wettelijke verplichtingen voldoen. Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Omdat de provincie geen eigenaar wenst te worden is subsidie de enige optie.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.866.341 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
4.1	1.6.65	Subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren Zuid-Holland	14.440.000	13.400.000		2.710.000		16.110.000
4.1	1.6.86	Subsidieregeling Campussen Zuid-Holland	1.500.000		1.925.000	715.000		2.640.000

4.1	1.6.64	Subsidieregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (interreg)	700.000					
4.1	1.6.85	Subsidieregeling regionale netwerken voor innovatie Zuid-Holland	1.500.000		1.500.000			1.500.000
4.1	1.6.95	Subsidieregeling ondersteuning aflopende BIZzen op bedrijventerreinen en winkelgebieden Zuid-Holland	750.000					
4.1	1.6.103	Subsidieregeling MKB-Deals Zuid-Holland				1.000.000		1.000.000
4.2	1.6.89	Subsidieregeling deelakkoorden human capital Zuid-Holland	5.000.000					
4.2	1.6.101	Subsidieregeling tegemoetkoming loonkosten onlangs gediplomeerden Zuid-Holland.			1.500.000			1.500.000
4.2	1.6.100	Subsidieregeling Verduurzaming bedrijventerreinen Zuid-Holland			2.000.000			2.000.000
4.2	1.6.82	Subsidieregeling Planvorming Detailhandel Zuid-Holland	500.000		500.000			500.000
4.2	1.6.47	Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen Zuid-Holland 2017	500.000		500.000			500.000
4.2	1.6.84	Subsidieregeling energie op bedrijventerreinen	750.000					
4.3	1.6.36	Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten Zuid-Holland 2013	1.643.471	1.650.000	-50.000	2.816.957		4.416.957
4.3	1.6.90	Subsidieregeling Erfgoedlijnen Zuid-Holland 2020	3.720.192	3.400.000				3.400.000
4.3	1.6.46	Subsidieregeling molens Zuid-Holland 2013	836.000	875.000				875.000
4.3	1.6.92	Subsidieregeling publieksbereik Archeologie Zuid-Holland 2020	250.000		250.000	-50.000		200.000
4.3	1.6.98	Subsidieregeling noodsteun culturele sector Zuid-Holland 2020	3.000.000					
4.3	1.6.102	Subsidieregeling toerisme provincie Zuid-Holland 2020	500.000			500.000		500.000
Totaal			35.589.663	19.325.000	8.125.000	7.691.957		35.141.957

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2021

Voor 1.6.101 Subsidieregeling tegemoetkoming loonkosten onlangs gediplomeerden Zuid-Holland de looptijd van het plafond van € 1.500.000 te verlengen tot en met 31 december 2022 (beleidsdoel 4.2)

Nadat de subsidieregeling deelakkoorden human capital Zuid-Holland was vastgesteld om de doelstellingen uit het Zuid-Hollands Human Capital akkoord mede te kunnen realiseren, brak de coronacrisis uit. Hoewel de subsidieregeling bijdraagt aan de structurele versterking van de Zuid-Hollandse arbeidsmarkt en daarmee haar waarde blijft behouden, is gezien de situatie ook aanvullende actie nodig voor de groep die hard wordt geraakt, te weten jongere schoolverlaters.

Voor hen is een nieuwe regeling opgesteld die het mede mogelijk moet maken om, ook in een periode waarin werkgevers terughoudend zijn in het aanbieden van nieuwe arbeidsovereenkomsten, werkervaring op te doen. Dekking voor deze regeling vindt plaats in doel 4.2 creëren van een rijk vestigingsklimaat. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4.2.2 Human capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis. Dit draagt bij aan een beter vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de looptijd van het subsidieplafond van € 1.500.000 te verlengen tot en met 31 december 2022.

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
5.1	Faunabeheer eenheid Zuid-Holland	480.000			480.000		480.000
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon	1.500.000		5.000.000			5.000.000
5.1	BoerenNatuur Zuid-Holland t.b.v. ICT-systeem	45.000					
5.1	Zuid-Hollands landschap t.b.v. Kadijk-West	350.000			350.000		350.000
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Bovenlanden	40.000			285.000		285.000
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Meijegraslanden	1.060.000			1.600.000		1.600.000
5.1	Gemeente Molenlanden t.b.v. drukdrainage Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	325.000					
5.1	Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard	100.000					
5.1	BoerenNatuur Zuid-Holland	260.000					
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon U.A	270.000					
5.1	Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard t.b.v. bijdrage in de opstartkosten			150.000			150.000
5.1	Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden t.b.v. Natura 2000 gebied De Haeck				800.000		800.000
5.1	Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden t.b.v. verbeteren waterkwaliteit Bodegraven-Noord				1.900.000		1.900.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
5.1	Staatsbosbeheer t.b.v. natuurverbinding in de Zuidpolder en polder Abessinië				4.500.000		4.500.000
5.1	Zuid-Hollands Landschap DGM t.b.v. weidevogelvrijwilligers				75.000		75.000
5.1	Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. actieplan weidevogels ondersteuning vrijwilligers					600.000	600.000
5.1	Hoogheemraadschap van Rijnland t.b.v. bodemcoaches					25.000	25.000
5.1	Nationaal Park Hollandse Duinen t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst					282.000	282.000
5.2	Stichting Wageningen Research t.b.v. groene cirkel kaas en bodemdaling	150.000					
5.2	Provincie Utrecht t.b.v. twee projecten in het kader van Regio deal Bodemdaling	55.000					
5.2	Deltares t.b.v. één project in het kader van Regio deal Bodemdaling	2.000.000					
5.2	Coöperatie Hoeve Biesland BA t.b.v. Boeren voor Natuur	139.422		139.422			139.422
5.2	Gemeente Leidschendam-Voorburg t.b.v. Duivenvoordecorridor	529.437					
5.2	Gemeente Voorschoten t.b.v. Duivenvoordecorridor	90.000					
5.2	Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland t.b.v. het project Duin- en Bollenstreek Kloosterschuur-Trappenberg-uitleglocatie	192.215			192.215		192.215
5.2	Stichting Het Zuid-Hollands Landschap t.b.v. de uitvoer van een Voucherregeling landschapselementen 2020-2021	65.000					
5.2	Gemeente Zuidplas t.b.v. regiodeal bodemdaling	750.000					
5.2	STOWA t.b.v. regiodeal bodemdaling	200.000					
5.2	gemeente Gouda t.b.v. Nationaal Kennis- en Belevingscentrum Bodemdaling				670.000		670.000
5.2	Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek (KCAF) t.b.v. een regiodeal bodemdaling project Groene Hart				194.500		194.500
5.2	Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling (NKB) t.b.v. regiodeal project Deelepedities Stad				100.000		100.000
5.2	provincie Utrecht t.b.v. regiodeal project Grondwater weten meten en sturen				12.500		12.500
5.2	stichting Weids Bloemendaal t.b.v. regiodeal project bodemdaling polder				119.000		119.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
	Bloemendaal						
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project boeren met perspectief Nieuwkoop				193.600		193.600
5.2	provincie Utrecht t.b.v. regiodeal project versterken van dialoog transitie via onderwijs				55.000		55.000
5.2	stichting Deltares t.b.v. het project GHRIB				219.956		219.956
5.3	Deltares inzake COASTAR	300.000					
5.3	Gemeente Westland t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	147.000		175.000			175.000
5.3	Gemeente Den Haag t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	140.000		115.000			115.000
5.3	stichting Nieuw-Holland t.b.v. Zuid-Hollands kunst initiatief verkenningfase				100.000		100.000
5.3	WUR/ vakgroep milieutechnologie t.b.v. project Aquaconnect					75.000	75.000
5.3	gemeente Katwijk t.b.v. Limes Bubble Barrier					150.000	150.000
Totaal		9.188.074	0	5.579.422	11.846.771	1.132.000	18.558.193

Toelichting begrotingssubsidies 2021

De begrotingssubsidie aan Stichting Zuid-Hollands Landschap voor actieplan weidevogels ondersteuning vrijwilligers voor een bedrag van € 600.000 (beleidsdoel 5.1)

Voorjaar 2019 is het Actieplan Boerenlandvogels 2019-2027 gereed gekomen. Daarin zijn allerlei maatregelen opgenomen ter verbetering van de stand van de boerenlandvogels. Daarbij zijn de weidevogelvrijwilligers benoemd als speerpunt. Voorjaar 2019 is een bestedingsvoorstel goedgekeurd waarin voor circa € 3,1 mln. aan maatregelen opgenomen waren om een start te maken met de uitvoering van het Actieplan. Hierin was een bedrag van € 100.000 opgenomen voor de betere ondersteuning van vrijwilligers in 2019 en 2020. In het bestedingsvoorstel is ook aangegeven dat wij voornemens waren om de verbeterde ondersteuning van de vrijwilligers structureel te faciliteren. Dit voornemen kwam mede voort als invulling aan motie 780 'Belang vrijwilligers bij weidevogelbeleid'. In 2021 hebben we opnieuw de verbeterde ondersteuning van de weidevogelvrijwilligers incidenteel mogelijk gemaakt. Met de voorliggende begrotingssubsidie geven we nu invulling aan de toezegging uit het behandelvoorstel om de ondersteuning voor langere tijd, in dit geval tot het eind van de looptijd van het Actieplan Boerenlandvogels, te regelen. De dekking wordt gevonden in de middelen die in de begroting reeds beschikbaar zijn gesteld in beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur, beleidsprestatie 5.1.2 Bevorderen Biodiversiteit.

De maatschappelijke baten zijn: Het Actieplan Boerenlandvogels is opgesteld om gericht te kunnen werken aan afname van de biodiversiteit van het boerenland, met boerenlandvogels als vlaggenschip. Zuid-Holland heeft namelijk een belangrijke nationale verantwoordelijkheid voor boerenlandvogels, en dan met name weidevogels. De nationale vogel, de grutto, komt volop voor in de Zuid-Hollandse graslandpolders, maar de aantallen nemen hard af. In de akker- en bollenstreek hebben soorten als patrijs en veldleeuwerik het zwaar. Met uitvoering van het Actieplan Boerenlandvogels proberen we de achteruitgang van deze (en andere) soorten te stoppen. Voor de grutto hebben we een ambitie opgenomen om in 2027 een populatiestijging van zo'n 5% te bereiken. Daarvoor is de betere ondersteuning van de boerenlandvogelvrijwilligers essentieel.

De provincie faciliteert ondersteuning van vrijwilligers, voortzetting van een al ingerichte ondersteuningsmogelijkheden bij Zuid-Hollands Landschap. Bij de eerste keer is onderzocht wat de beste mogelijkheid was, subsidie bleek de enige optie. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 600.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Hoogheemraadschap van Rijnland voor bodemcoaches voor een bedrag van € 25.000 (beleidsdoel 5.1)

De urgentie van een toekomstbestendige landbouw is de laatste jaren toegenomen. Om een vitale en toekomstbestendige sector te behouden lijkt een ingrijpende verduurzaming van de landbouw en het landgebruik noodzakelijk. Vanuit het Hoogheemraadschap van Rijnland wordt een Landbouwportaal opgezet voor het heel Rijnland, ook het Zuid-Hollandse deel. Via dit portaal kunnen agrariërs hulp inschakelen van coaches die bedrijfsadvies geven voor verduurzaming op één van de volgende thema's:

- Erfafspoeling mineralen en nutriënten
- Duurzaam bodembeheer
- Gewasbescherming
- Voldoende Zoetwater (o.a. aanleg van ondergrondse zoetwaterberging)
- Perceel- en oeverinrichting & beheer

Een belangrijk thema voor een toekomstbestendige landbouw is bodem. De urgentie van duurzaam bodembeheer wordt steeds duidelijker. Voor het landbouwportaal moeten bodemcoaches opgeleid worden, om agrariërs die advies willen op dit thema te bedienen. De bodemcoaches worden gezocht in het gebied, zodat zij dicht bij de agrariërs staan. Ook worden ook kosten gemaakt voor de inzet van deze bodemcoaches. Door de bedrijfsadviezen van de bodemcoaches van het landbouwportaal kunnen agrariërs goed bodembeheer realiseren. Met een goed beheer van de bodem en het watersysteem en een natuurvriendelijke inrichting van erven en percelen ontstaat meer ruimte voor biodiversiteit. Biodiversiteit geeft een gezond ecosysteem voor mens, dier en plant, één van de ambities uit de Hoofdlijnennotitie Vitale Landbouw Zuid-Holland. Verschillende organisaties dragen (financieel) bij aan de opzet en uitvoering van het Landbouwportaal voor Rijnland. Het Landbouwportaal voor Rijnland dient ook als pilot om te onderzoeken of dit provincie breed uitgerold zou kunnen worden.

De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor natuurbeheer in Beleidsdoel 5.1 Toekomstbestendige landbouw, Beleidsprestatie 5.1.1 Vitale landbouw.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5.1.1 Vitale landbouw.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Omdat er adviezen en hulp worden verstrekt aan agrariërs is subsidie de geëigende optie.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 25.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Nationaal Park Hollandse Duinen voor uitvoering samenwerkingsovereenkomst voor een bedrag van € 282.000 (beleidsdoel 5.1)

De duinen en de andere natuurgebieden vormen de kern van Nationaal Park Hollandse Duinen. De open ruimten in het gebied, de hoge biodiversiteit en het spectaculaire landschap geven het Nationaal Park identiteit. De kustverdediging en het duinwater waar drinkwater van wordt gemaakt, zijn deel van het fundament waarop zich een bloeiende economie heeft kunnen ontwikkelen. Dat fundament wordt versterkt door de kustplaatsen, de riviermonden met hun havens, en de strandwallen en -vlakten, waar de buitenplaatsen en de groente- en bloembollencultuur tot bloei konden komen. Al deze elementen maken Hollandse Duinen tot een park dat duurzame bescherming verdient én krijgt. De Provincie Zuid-Holland werkt met haar partners samen aan de uitwerking van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Het kernteam wordt gevormd door: Dunea, Staatsbosbeheer, Gemeente Den Haag, de Hoogheemraadschappen van Delfland & Rijnland en de Provincie Zuid-Holland. Om de samenwerking concreet vorm te geven is in 2020 een Samenwerkingsovereenkomst (SOK)

afgesloten. In deze SOK zijn ook afspraken gemaakt over de financiële bijdragen van de verschillende partners. Bij de SOK is een bijlage 'toerisme' gevoegd waarin de thema's zijn benoemd waarop het NPHD ook aandacht gaat geven aan toerisme, aansluitend op de beleidsambities van de provincie: Voor de provincie is het NPHD in deze regio het platform waar zij de samenwerking in het toeristisch domein wil stimuleren. Uit doelmatigheidsoverwegingen wordt deze 'toeristische agenda' als bijlage aan de SOK toegevoegd, en maakt een bijdrage vanuit de toerisme-portefeuille onderdeel uit van het subsidiebedrag. De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor natuurbeheer in beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur, beleidsprestatie 5.1.1 Natuur en beleidsdoel 4.3 Erfgoed, cultuur en toerisme, beleidsprestatie 4.3.1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5.1.1 Natuur. Dit draagt bij aan het versterken van de bestaande natuurgebieden (natura 2000 en Natuur Netwerk Nederland) binnen het Nationaal park. Daarnaast zet het Nationaal park in op 'natuurinclusieve' ontwikkeling van andere functies binnen haar parkgrenzen.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Omdat de provincie een bijdrage levert aan de samenwerkingsovereenkomst, is subsidie de juiste optie.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 282.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan WUR/ vakgroep milieutechnologie voor project Aquaconnect voor een bedrag van € 75.000 (beleidsdoel 5.3)

De provincie is betrokken bij diverse (onderzoeks-)trajecten op het gebied van het ontwikkelen van een duurzame, klimaatbestendige zoet-, giet- en drinkwatervoorziening. De provincie opereert hierbij in brede consortia met andere overheden, brancheorganisaties, (drinkwater)bedrijven en kennisinstellingen. De vraag naar een duurzamer en klimaatbestendiger zoetwatervoorziening is door de afgelopen droge jaren hoog op de politieke en maatschappelijke agenda gekomen. Op 8 september 2020 hebben GS ingestemd met het door Wageningen Universiteit/Milieutechnologie namens een breed consortium van partijen indienen van een subsidieaanvraag bij NWO voor het projectvoorstel Aquaconnect. In maart 2021 heeft NWO een subsidie van € 4 mln toegekend voor dit project. De subsidie is bestemd als bijdrage voor de volgende werkzaamheden:

- Het ervoor zorg dragen dat cruciale toegepaste/wetenschappelijke kennisvragen welke toekomstig succesvol zoetwatermanagement in de casus-regio in de weg staan worden opgenomen in het wetenschappelijk onderzoek van de Aio's.
- Het verbinden van AquaConnect aan afgeronde en lopende onderzoeksinitiatieven in de regio. In het geval van Zuid-Holland gaat dit o.a. om de projecten Coastar en Water Nexus.
- Het vertalen van de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek naar regio-specifieke oplossingen voor een verbeterde toekomstige zoetwatervoorziening.

De toe te kennen begrotingssubsidie wordt gedekt vanuit het ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland, onderdeel waterbeschikbaarheid en kwaliteit.

De maatschappelijke baten zijn beleidsprestatie 5.3.2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. De provincie deelt mee in de kosten voor grootschalig onderzoek. Subsidie is het meest geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 75.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan gemeente Katwijk voor Limes Bubble Barrier voor een bedrag van € 150.000 (beleidsdoel 5.3)

Vanuit het oogpunt van Waterveiligheid, kustbeleid draagt de provincie bij aan de realisatie van de Limes Bubble Barrier. De bijdrage is een eenmalige subsidie. Met de subsidie van PZH en de overige bijdragen gaat komende tijd de Limes Bubble Barrier aangelegd worden. Dit is een bellenscherm waarmee een groot deel van het drijvend en zwevend plastic uit het water wordt gehaald om zo waterkwaliteit en biodiversiteit verbeteren. De dekking

wordt gevonden in de middelen die in de begroting reeds beschikbaar zijn gesteld in beleidsdoel 5.3 Leven met water, beleidsprestatie 5.3.1 Waterveiligheid.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5.3.1 Waterveiligheid

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Omdat het een bijdrage betreft aan een gezamenlijke realisatie, is subsidie het meeste geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 150.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
5.1	1.6.21	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)	11.250.000		55.000.000			55.000.000
5.1	1.6.60	Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2013	100.000					
5.1	1.6.68	Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016	27.500.000		1.000.000		4.995.000	5.995.000
5.1, 5.2 en 7.2	1.6.76	Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016	5.956.577		6.285.000	5.100.000	200.000	11.585.000
5.2	1.6.69	Uitvoeringsregeling POP 3 Zuid-Holland	2.500.000		12.000.000	3.500.000		15.500.000
Totaal			47.306.577		0 74.285.000	8.600.000	5.195.000	88.080.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2021

Voor 1.6.68 Subsidieregeling natuur en landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 het plafond van € 1.000.000 te verhogen met € 4.995.000 naar een bedrag van € 5.995.000 (beleidsdoel 5.1)

Veel natuurwaarden zijn afhankelijk van een bepaalde vorm van beheer, zoals begrazing, maaien of het verwijderen van houtige vegetatie. Het beheer wordt uitgevoerd door diverse terreinbeheerders, particulieren en andere overheden. In een groot deel van het natuurnetwerk kunnen zij aanspraak maken op provinciale beheersubsidie vanuit de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016. Vanuit het Programma Natuur, een landelijk programma voor natuurherstel en ontwikkeling vanuit de aanpak stikstof, zijn extra financiële middelen beschikbaar om de beheervergoeding per hectare natuur te verhogen. Voorheen kregen beheerders 75% van de gemiddelde kosten van het beheer, per 2021 is dat opgetrokken naar 84%. De lopende subsidiebeschikkingen zullen hierop worden aangepast. Hiervoor is een bijstelling van het huidige plafond voor de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 nodig. Berekend is dat voor de ophoging per 2021 € 4.995.000 aan hoger plafond nodig is. De dekking wordt gevonden in doel 5.1 Gezonde Natuur. Op basis van de afspraken in het kader van het landelijke Programma Natuur komen er hiervoor middelen in het provinciefonds. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voert voor de provincie de subsidieregeling uit. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5.2.1 Natuur

Er zijn alternatieven overwogen, maar het gaat hier om gebieden die niet in de eigendom zijn van de provincie. De provincie krijgt niets geleverd, de investeringen komen ten goede aan het gebied. Subsidie is daarom het meest geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op € 5.955.000 en deze op te nemen in de begroting.

Voor 1.6.76 Subsidieregeling groen Zuid-Holland 2016 het hoofdsubsidieplafond van € 11.385.000 te verhogen met € 200.000 naar € 11.585.000 (beleidsdoel 5.1, 5.2 en 7.2); Deze verhoging is als volgt verdeeld:

Voor § 2.2 Agrarische structuurversterking voor de grondgebonden landbouw (beleidsdoel 5.2) een deelplafond voor een bedrag van € 200.000.

De urgentie van een toekomstbestendige landbouw is de laatste jaren toegenomen. Om een vitale en toekomstbestendige sector te behouden lijkt een ingrijpende verduurzaming van de landbouw en het landgebruik noodzakelijk. In lijn met de Hoofdlijnennotitie Vitale Landbouw wordt de voorgaande subsidieregeling voor kavelruil (Subsidieparagraaf agrarische structuurversterking) beter aangesloten op de ambities voor vitale landbouw en het versnellen van en opschalen naar kringlooplandbouw. Kavelruil is in deze nieuwe regeling geen doel op zich maar een middel in de verduurzaming van de landbouw. Kavelruil is een middel in het gebiedstraject, waarbij ook andere doelen behaald moeten worden zoals verbetering biodiversiteit, waterkwaliteit, ontwikkeling weidevogelgebied en extensivering van de landbouw. De dekking wordt gevonden in de middelen die in de begroting reeds beschikbaar zijn gesteld in beleidsdoel 5.2

Toekomstbestendige landbouw, beleidsprestatie 5.2.1 Vitale landbouw. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5.2.1 Vitale landbouw.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het hoofdplafond vast te stellen op een bedrag van € 11.585.000 en deze op te nemen in de begroting.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
6.1	gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. transformatie Rijnhaven-Oost				950.000		950.000
Totaal		0	0	0	950.000		950.000

Toelichting begrotingssubsidies 2021

Niet van toepassing.

Boekjaar- en projectsubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
6.1	1.6.88	Subsidieregeling Spreiding Sociale Woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland	3.000.000		2.442.500			2.442.500
6.1	1.6.104	Subsidieregeling sociale woningbouw Holland Rijnland Zuid-Holland			2.700.000	900.000		3.600.000
6.1	1.6.105	Subsidieregeling sociale woningbouw Haaglanden Zuid-Holland			2.700.000			2.700.000
6.1	1.6.106	Subsidieregeling knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland			8.000.000	2.000.000		10.000.000

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
6.1	1.6.107	Subsidieregeling Vliegende Brigade Zuid-Holland			3.000.000			3.000.000
6.1	1.6.108	Subsidieregeling Woonvormen senioren Zuid-Holland				1.500.000	760.000	2.260.000
Totaal			3.000.000		18.842.500	4.400.000	760.000	24.002.500

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2021

Voor 1.6.108 Subsidieregeling woonvormen senioren Zuid-Holland het subsidieplafond van € 1.500.000 te verhogen met € 760.000 naar € 2.260.000 (beleidsdoel 6.1)

De provincie wil de doorstroming bevorderen en nieuwe woonvormen voor senioren stimuleren. Daarvoor is een Subsidieregeling woonvormen senioren Zuid-Holland vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 13 juli 2021. Gemeenten kunnen een aanvraag doen voor een bijdrage om de bouw te versnellen van woningen voor senioren in de segmenten sociale huur, midden huur of betaalbare koop. Belangrijk voorwaarde is de aanwezigheid van een centrale ontmoetingsruimte. Het subsidieplafond voor deze regeling in 2021 bedroeg € 1,5 mln. Aanvragen worden beschikt op volgorde van binnenkomst. De subsidieregeling is op 15 september 2021 opengesteld voor aanvragen. Op de eerste dag van openstelling is het beschikbare budget al overschreden. Om meer aanvragen die aan de voorwaarden voldoen te kunnen beschikken is voorstel om het subsidieplafond te verhogen. Dekking van € 0,76 mln. voor de subsidieregeling komt voort uit bestaand budget binnen Beleidsdoel 6.1.

De maatschappelijke baten zijn: Beleidsprestatie 6.1.1 Programma Versnelling Woningbouw. Het versnellen van de bouw van zelfstandige seniorenwoningen met een centrale ontmoetingsruimte draagt bij aan de doorstroming binnen de bestaande woningvoorraad en aan het stimuleren van nieuwe woonvormen voor senioren.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het subsidieplafond vast te stellen op een bedrag van € 2.260.000 en deze op te nemen in de begroting.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
7.1	Stepforward projecten BV t.b.v. Oude Tongen				2.240.000	960.000	3.200.000
7.2	Stichting Wandelnet	50.000		40.000			40.000
7.2	Stichting Landelijk Fietsplatform	60.000		40.000			40.000
7.2	Parkschap De Biesbosch t.b.v. het beheer recreatiegebied	412.000					
7.2	Gemeente Dordrecht t.b.v. recreatiebeheer Nieuwe Dordtse Biesbosch			74.000			74.000
7.2	Gemeente Dordrecht als rechtsopvolger van Parkschap Nationaal Park De Biesbosch			412.000			412.000
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbepas	270.000		278.000			278.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
	en Groene Keijzer						
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het beheer recreatiegebied	418.000		418.000			418.000
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het beheer recreatiegebied	153.000		153.000			153.000
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.875.000		1.875.000			1.875.000
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten- Rozenburg t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.001.000		1.001.000			1.001.000
7.2	Voet en fietsveren gemeente Kaag en Braassem, gemeente Krimpenerwaard en gemeente Ridderkerk	69.000		60.000	9.000		69.000
7.2	Stichting BuurtLAB t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Nissewaard	17.125					
7.2	Stichting Lekker Groen t.b.v. Groen doet goed 2020 in gemeente Rotterdam	52.318					
7.2	Gemeente Dordrecht t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Dordrecht	18.360					
7.2	Stichting Gezond Natuur Wandelen Nederland t.b.v. het ondersteunen en opleiden van (nieuwe) vrijwilligers	50.000					
7.2	Stichting Instituut voor Natuureducatie t.b.v. Groen doet goed 2020 in gemeente Delft	120.697					
7.2	Stichting Milieu Dichterbij t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Schiedam	20.000					
7.2	Stichting Naar Buiten t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Leiden	32.500					
7.2	Stichting Plezierrivier De Rotte t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeenten Lansingerland, Zuidplas en Rotterdam	19.000					
7.2	Stichting Techniekmenu t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Leidschendam-Voorburg	20.000					
7.2	Stichting Het Zuid-Hollands Landschap t.b.v. de uitvoer van een Voucherregeling Zelf doen in het groen in de stad en het aanbieden van een cursus Groen gastheerschap in Covid-19 tijden	60.000					
7.3	VP-delta t.b.v. Innovatieprogramma	400.000					

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
7.3	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project boeren bij hoogwater	500.000					
Totaal		5.618.000	0	4.351.000	2.249.000	960.000	7.560.000

Toelichting begrotingssubsidies 2021

De begrotingssubsidie aan Stepforward projecten BV voor Oude Tongen van € 2.240.000 te verhogen met een bedrag van € 960.000 naar € 3.200.000 (beleidsdoel 7.1)

European Digital Innovation Hub (EDIH) is een instrument vanuit Europees beleid op gebied van Op het bedrijfsterrein aan de Heerendijk 17-21 te Oude Tonge is sprake van een ernstige en spoedeisend geval van bodemverontreiniging veroorzaakt door de voormalige gasfabriek die in het verleden op de locaties aanwezig was. Sanering is niet mogelijk zonder sloop van de bestaande bedrijfsbebouwing. Het beleid van de gemeente is er op gericht om bedrijfsactiviteiten, vanwege betere ontsluiting elders te concentreren en wenst voor deze locatie de bestemming te wijzigen naar woondoeleinden. Dit scheidt de mogelijkheid om bodemsanering en bouwrijp maken in samenloop te laten uitvoeren. Voor de locatie is door een projectontwikkelaar een aanvraag ingediend voor een nieuwe bestemming naar woondoeleinden. Vanwege de ruimtelijke beperkingen die gelden voor het buitengebied in combinatie met de hoge saneringskosten is een bijdrage in de saneringskosten nodig om het project te realiseren. Met de sanering wordt een groot deel van de verontreiniging verwijderd, de risico's weggenomen en de locatie geschikt gemaakt voor het toekomstig gebruik. Dekking voor de begrotingssubsidie komt uit de reserve Bodem, ondergrond en grondwater: Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland. Beleidsdoel 7.1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

In de voorjaarsnota is al een bedrag van € 2.240.000 vastgesteld. De ophoging is nodig omdat oorspronkelijk uitgegaan was van twee subsidiemomenten en twee afzonderlijke aanvragen voor de verschillende fasen van het project. Dit wordt nu teruggebracht naar één subsidiemoment.

De Maatschappelijke baten zijn Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem (Beleidsprestatie 7.1.4)

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Omdat de provincie geen eigenaar wenst te worden is subsidie de enige optie.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 3.200.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2021 in vergelijking met 2020 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2020	Kadernota 2021	Begroting 2021	Voorjaarsnota 2021	Najaarsnota 2021	Maximaal te subsidiëren 2021
7.1	1.6.96	Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2020	98.000		104.899			104.899
Totaal			98.000		104.899			104.899

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2021

Niet van toepassing.